

ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครู
ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

นางสาวดรุณี อธิสุวรรณ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**The Need for Educational Media Center of Administrators and Teachers in
Narathiwat Primary Education Service Area 1**

Miss Darunee Athisuwan

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ชื่อและนามสกุล นางสาวครุณี อธิสุวรรณ

แขนงวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

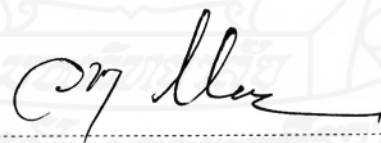
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

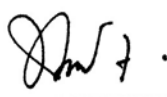
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2555

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ผู้ศึกษา นางสาวดรุณี อธิสุวรรณ รหัสนักศึกษา 2502700079 **ปริญญา**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ โดโพธิ์ไทย
ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 149 คน โดยศึกษาจากกลุ่มประชากร และครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 333 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ (1) ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ปรึชญ่า มุ่งพัฒนาสื่อการศึกษา พัฒนาคูเพื่อการพัฒนาการศึกษา ปณิธาน มุ่งเน้นด้านการจัดหาบริการ เผยแพร่ข้อมูล และการจัดเก็บทำทะเบียนสื่อเพื่อเตรียมพร้อมบริการ พันธกิจ เป็นแหล่งกลางในการรวบรวม จัดเก็บ การให้บริการ การจัดหา การซ่อมแซมสื่อการสอน ให้คำปรึกษา และการเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากร (2) โครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วย งานธุรการ ต้องการด้านการเงินและงบประมาณ งานวิชาการ ต้องการจัดฝึกอบรม และงานจัดหา ผลิต และบริการสื่อ ต้องการการจัดหาสื่อ และบริการยืม คิน (3) การจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อ ต้องการเจ้าหน้าที่งานธุรการด้านการเงินและงบประมาณ งานวิชาการ ต้องการนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และงานจัดหา ผลิต บริการสื่อ ต้องการเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา และผลิตสื่อ (4) ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อ ต้องการให้มีการจัดตั้งเป็นเอกเทศ (5) ด้านการให้บริการ ต้องการบริการ การผลิตและให้บริการสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ (6) ด้านระเบียบการยืมสื่อ ต้องการยืมครั้งละ 4 ชิ้น ด้วยตนเองให้ยืม-คืนสื่อจำนวน 5-7 วัน

คำสำคัญ ศูนย์สื่อการศึกษา ระดับประถมศึกษา

Independent Study title: The Need for Educational Media Center of Administrators and Teachers in Narathiwat Primary Education Service Area 1

Author: Miss Darunee Athisuwan; **ID:** 2502700079;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Varangkana Topothai, Associate Professor;

Academic year: 2011

Abstract

The purpose of this study was to study the needs for educational media center of administrators and teachers in Narathiwat Primary Education Service Area 1.

The research sample for this study consisted of all of the 149 administrators, and 333 teachers who were obtained by simple random sampling. The employed research instrument was a questionnaire. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that the needs as a whole for educational media center of administrators and teachers in Narathiwat Primary Education Service Area 1 was at the high level. When the needs in each of the six aspects of the educational media center were considered, they were found to be at the high level. The needs in each of the six aspects of the educational media center were the following: (1) on the policy for establishing the educational media center, the center's philosophy should be to aim at development of instructional media and development of instructors for educational development; the center's aspiration should be to aspire for procurement of services, diffusion of information on educational media, and registering and storage of the media in preparation for media services; the center's mission should be to serve as the central source for collection, storage, service provision, acquisition, and maintenance of instructional media, as well as for provision of consultation and dissemination of information to staff; (2) on management structure of the center, the needs in the general administrative work were on finance and budget; that in the academic affairs work was on in-service training; and those in the media procurement, production and services work were on media procurement and media circulation; (3) on personnel administration of the center, the needs in the general administrative work were on the finance and budget staff, that in the academic affairs work was on the educational technology and communications specialists, and those in the media procurement, production and services work were on the audio-visual education specialists and media production specialists; (4) on location of the center, the need was for the center to be located in a detached building; (5) on the services of the center, the needs were for the center to provide services on electronic media production and service provision; and (6) on the regulations for media circulation, the need was on the regulation for allowing four pieces of media to be checked out by each student per time and for the circulation interval of 5 – 7 days.

Keywords: Educational media center, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย ประธานที่ปรึกษางานวิจัยค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. ชลาภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ () ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา แสงเคื่อน (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านด้านเครื่องมือ) ดร. พรทิพย์ ไชยโส ()

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ ดร. วาสนา ทวีกุลทรัพย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ นับแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาจนทำให้ผู้วิจัยได้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานวิจัยเล่มนี้

ประโยชน์อันพึงได้ต่อการวิจัยเล่ม ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาคุณพระรัตนตรัย บิดา มารดา ครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณทั้งหลาย ตลอดจนครอบครัวของข้าพเจ้าที่มีส่วนต่อความสำเร็จของการศึกษาในครั้งนี้

ครุณี อธิสุวรรณ

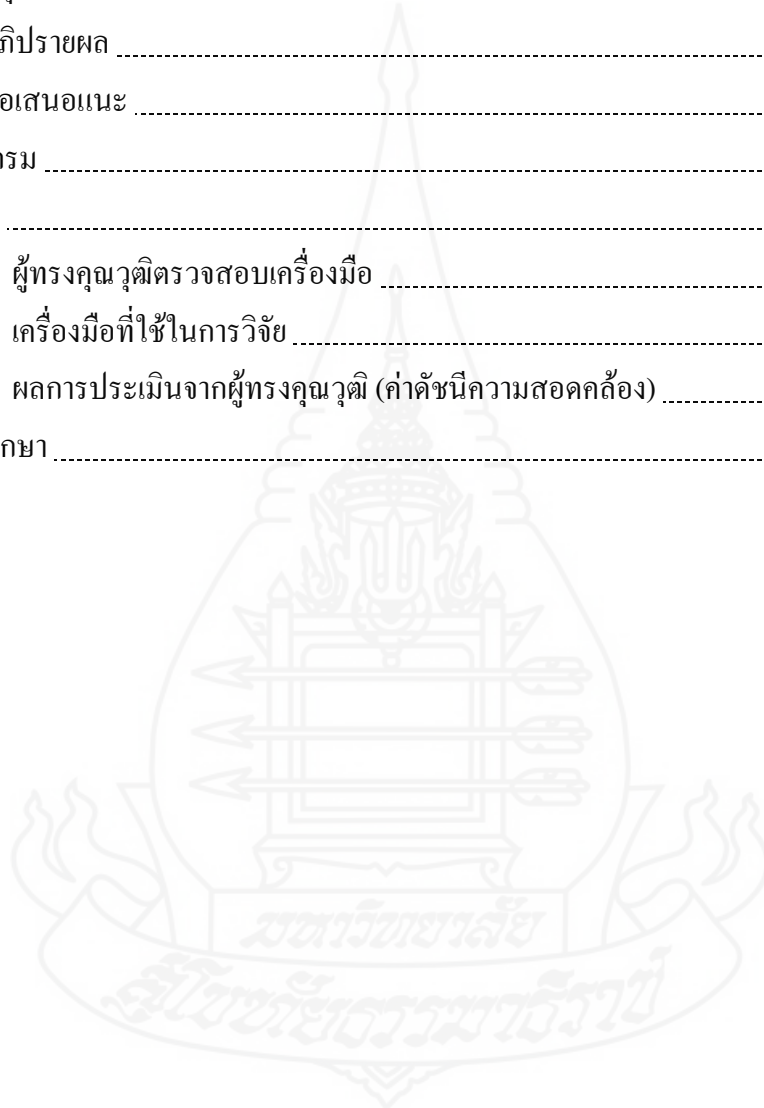
กรกฎาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ศูนย์สื่อการศึกษา	7
แนวคิดเรื่องความต้องการ	32
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	57
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู	63
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	93
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	94
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	96
ค ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ (ค่าดัชนีความสอดคล้อง)	115
ประวัติผู้ศึกษา	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	เพศของผู้บริหาร 57
ตารางที่ 4.2	ตำแหน่งการบริหาร 57
ตารางที่ 4.3	วุฒิการศึกษาสูงสุด 58
ตารางที่ 4.4	วิชาเอก 58
ตารางที่ 4.5	ประสบการณ์การบริหาร โรงเรียน 59
ตารางที่ 4.6	ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา 59
ตารางที่ 4.7	เพศของครู 60
ตารางที่ 4.8	วุฒิการศึกษาสูงสุด 60
ตารางที่ 4.9	ระดับชั้นที่ทำการสอน 61
ตารางที่ 4.10	กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการสอน 61
ตารางที่ 4.11	จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์ 62
ตารางที่ 4.12	กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน 62
ตารางที่ 4.13	ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา 63
ตารางที่ 4.14	ความต้องการด้านนโยบาย: ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษา 63
ตารางที่ 4.15	ความต้องการด้านนโยบาย: ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษา 64
ตารางที่ 4.16	ความต้องการด้านนโยบาย: พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา 65
ตารางที่ 4.17	ความต้องการด้านโครงสร้างการบริหาร : งานธุรการ 66
ตารางที่ 4.18	ความต้องการด้านโครงสร้างการบริหาร : งานวิชาการ 66
ตารางที่ 4.19	ความต้องการด้านโครงสร้างการบริหาร : งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อฯ 67
ตารางที่ 4.20	ความต้องการด้านการจัดบุคลากร : งานธุรการ 68
ตารางที่ 4.21	ความต้องการด้านการจัดบุคลากร : งานวิชาการ 68
ตารางที่ 4.22	ความต้องการด้านการจัดบุคลากร : งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อฯ 69
ตารางที่ 4.23	ความต้องการด้านการจัดบุคลากร : การรับสมัครบุคลากร 70
ตารางที่ 4.24	ความต้องการด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อฯ : ด้านบริเวณที่ตั้ง 71
ตารางที่ 4.25	ความต้องการด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อฯ : ด้านที่ทำการ 72
ตารางที่ 4.26	ความต้องการด้านการให้บริการสื่อการศึกษา : ด้านบริเวณผลิตสื่อฯ 73
ตารางที่ 4.27	ความต้องการด้านการให้บริการสื่อการศึกษา : ด้านสื่อวัสดุฯ 74

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.28 ความต้องการด้านการให้บริการสื่อการศึกษา : ด้านสื่ออุปกรณ์	74
ตารางที่ 4.29 ความต้องการด้านระเบียบการยืมสื่อ : จำนวนสื่อที่ให้ยืม	76
ตารางที่ 4.30 ความต้องการด้านระเบียบการยืมสื่อ : ช่วงเวลาที่เปิดให้บริการ	76
ตารางที่ 4.31 ความต้องการด้านระเบียบการยืมสื่อ : วิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา	77
ตารางที่ 4.32 ความต้องการด้านระเบียบการยืมสื่อ : กำหนดการยืม คืน	78

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

การจัดการศึกษาในประเทศไทย ปัจจุบันได้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อต้องการส่งเสริมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะที่เพียงพอ
มีพัฒนาการ การเรียนรู้ มีวิถีวัฒนธรรม มีความสามารถในการสื่อสารได้ และเปิดโลกทัศน์การ
เรียนรู้อย่างกว้างขวาง และหลากหลาย ไร้พรมแดน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542: 33) หมวดที่ 9
มาตรา 65 ระบุว่า ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มี
คุณภาพ และประสิทธิภาพ ซึ่งก็คือการนำตัวสื่อการศึกษามาใช้อย่างเหมาะสม ให้คุ้มกับที่มีอยู่
หรือจัดซื้อ จัดหาма เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้เองจึงจำเป็นต้องพัฒนาตัวกลาง
ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน นั่นก็คือ สื่อการศึกษา ซึ่งถือเป็นตัวกลางที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่าง
ผู้สอนกับผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมาตราที่ 64 ระบุว่า รัฐต้องส่งเสริมและ
สนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุ
อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงิน
สนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้โดย
เปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหน่วยงานต้นสังกัดจะต้องเป็นผู้ให้
การสนับสนุน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในฐานะของ
หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 มีหน้าที่รับผิดชอบ
โดยตรง ในการพัฒนาการศึกษา ตลอดจนการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งการนำสื่อการศึกษามาใช้
อย่างเหมาะสม จัดให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการจัดเก็บและให้บริการสื่อการศึกษา
สำหรับผู้บริหารและครู จากความสำคัญดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส
เขต 1 จึงควรมีสุนัขสื่อการศึกษาสำหรับให้บริการสื่อการศึกษาแก่โรงเรียนในสังกัด

ศูนย์สื่อการศึกษา คือ สถานที่สำคัญในการผลิตสื่อการศึกษา การจัดเก็บ ให้บริการ อำนวยความสะดวก พัฒนาองค์กร บุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ อำนวยความสะดวก ตลอดจนให้คำปรึกษาในทุกๆ ด้าน แก่ผู้บริหาร และครูที่มารับบริการ เพราะสื่อการศึกษา คือตัวกลางหรือช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถเข้าใจความคิดรวบยอดได้ง่ายและรวดเร็วจึงทำให้ผู้สอนทำการสอนได้ง่ายขึ้น กรมวิชาการ (2544: 6-7) เห็นความสำคัญของสื่อการศึกษา โดยกล่าวว่า สื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ช่วยเพิ่มพูน ทักษะและประสบการณ์ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาศักยภาพทางการคิดกลายเป็นผู้แสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง และควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ การให้บริการ การผลิต และซ่อมแซมสื่อการศึกษา รวมทั้งให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

สภาพการจัดการเรียนการสอนปัจจุบันสื่อการศึกษาที่ใช้ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ส่วนใหญ่ได้มาจากการเลือกซื้อตาม ความถนัดและเหมาะสมของครูผู้สอนในแต่ละวิชา รongลงมาจากการจัดทำขึ้นเองของครูผู้สอน และการจัดซื้อด้วยเงินงบประมาณของโรงเรียน สื่อการศึกษาที่ใช้ส่วนใหญ่ประกอบด้วย สื่อ สิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือเรียน หนังสืออ่านนอกเวลา รูปภาพประกอบการสอน วารสาร ฯลฯ บทเรียน ซึ่งยังมีน้อยมาก ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ประกอบการเรียนการสอน

สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการใช้สื่อ ขาดความรู้ การผลิต ขาดงบประมาณในการจัดหา ตลอดจนไม่มีหน่วยงานให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับ เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา ทำให้ครูนิยมใช้สื่อการศึกษาง่ายๆ หรือสื่อการศึกษาที่มีอยู่เดิม หรือไม่ใช้สื่อการศึกษาประกอบ บางครั้งสื่อการศึกษาชำรุดใช้งานไม่ได้ หรือไม่สอดคล้องกับ เนื้อหาสาระที่สอน ส่งผลให้ครูเลิกใช้สื่อไปโดยอัตโนมัติ การจัดการเรียนการสอนของครูในเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จึงประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการศึกษา

สภาพการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหาร ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนเพราะ ไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ไม่มีศูนย์สื่อการศึกษาหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในการให้บริการสื่อการศึกษา ให้ คำปรึกษา คำแนะนำ และทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ ผลิต และซ่อมบำรุง สื่อการศึกษา

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

สภาพปัญหาของครู สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ครูไม่มีความรู้ความชำนาญในการใช้ การผลิต การเก็บรักษา การซ่อมแซมและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนที่ถูกต้อง

สภาพปัญหาของโรงเรียน ขาดงบประมาณ หน่วยงานต้นสังกัดไม่มีแหล่งกลางที่ทำหน้าที่หลักในการสนับสนุนภารกิจด้านสื่อการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

สภาพปัญหาของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นพื้นที่พิเศษชายแดนภาคใต้ ทำให้ขาดแคลนวิทยากรจากส่วนกลางไปอบรมให้ความรู้แก่ครู

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

ความพยายามในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อ และศูนย์สื่อการเรียนการสอนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ดำเนินการแก้ปัญหาดังนี้ (1) ใช้นโยบายส่งเสริมและเน้นให้ทุกโรงเรียนใช้สื่อการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ (2) จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการสมัครเข้าร่วมการฝึกอบรม มีทั้งโครงการที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และโครงการที่ต้องเสียค่าใช้จ่าย (3) มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริหารและครูส่งสื่อการเรียนการสอนเข้าประกวด โดยเน้นสื่อที่สามารถใช้งานกับนักเรียนได้จริง มีรางวัลและเกียรติบัตรให้เพื่อเป็นยกย่องและชมเชย

นอกจากนั้น มีงานวิจัยเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ งานวิจัยของ ปิยะดา ทองประสิทธิ์ (2551: 6) ได้ศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการเรียนการสอนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 ได้ศึกษาความต้องการประเภทของสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ควรเน้นจัดหาสื่อเสียง การบริการผลิตสื่อการเรียนการสอนของศูนย์สื่อการเรียนการสอนควรเน้นการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน การให้บริการวิชาการของศูนย์สื่อการเรียนการสอนควรเน้นการจัดฝึกอบรมการใช้งานสื่อการเรียนการสอน การให้บริการคำแนะนำปรึกษาควรเน้นการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อการเรียนการสอน ระเบียบการยืมสื่อการเรียนการสอนควรเน้นการชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการยืม / จองสื่อการเรียนการสอน มาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกควรกำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกสื่อการเรียนการสอนที่ชัดเจน การเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการเรียนการสอนควรมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการเชื่อมโยงที่ชัดเจน การแก้ปัญหาและอุปสรรคควรหาทางแก้ปัญหาและอุปสรรคด้านการใช้การสอนสำหรับการเรียนการสอน

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยจะดำเนินการแก้ปัญหา

จากสถิติผู้เข้ารับการอบรมการใช้งานสื่อการเรียนการสอน และการส่งผลงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เข้าประกวด พบว่า มีจำนวนเพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู เห็นความสำคัญของการใช้

สื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่ยังคงขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับสื่อการศึกษา นอกจากนี้จากสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ทำวิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นแหล่งกลาง จัดเก็บ และให้บริการสื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในด้าน (1) ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา (2) ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา (3) ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา (4) ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา (5) ด้านการให้บริการสื่อการศึกษา และ (6) ด้านระเบียบการยืมสื่อ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.3 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.4 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.5 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านการให้บริการสื่อการศึกษา

2.2.6 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านระเบียบการยืมสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้บริหาร จำนวน 149 คน ครู จำนวน 2,196 คน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 149 คน โดยศึกษาจากประชากร ครู จำนวน 333 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

3.3 เนื้อหาสาระในการวิจัย

การศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้แนวคิดของการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษา จากการศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครอบคลุม ดังนี้ (1) ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา (2) ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา (3) ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา (4) ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา (5) ด้านการให้บริการสื่อการศึกษา และ (6) ด้านระเบียบการยืมสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา

3.4 เครื่องมือการวิจัย

ได้แก่ (1) แบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 (2) แบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

3.5 ระยะเวลาในการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน มกราคม 2555 ถึงเดือน พฤษภาคม 2555

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 ศูนย์สื่อการศึกษา หมายถึง แหล่งกลางในการรวบรวม จัดเก็บ และให้บริการสื่อตลอดจนจัดหาและซ่อมแซมสื่อการศึกษา รวมทั้งให้คำแนะนำและเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้บริหารและครูในด้านการพัฒนาสื่อการศึกษา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

4.2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา หมายถึง ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อศูนย์สื่อการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

4.3 นโยบายการจัดตั้ง หมายถึง แนวความคิดในการบริหารจัดการตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
ครอบคลุม ปรัชญา ปณิธาน พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา

4.4 โครงสร้างการบริหาร หมายถึง การแบ่งหน่วยงานในการในการบริหารศูนย์
สื่อการศึกษา ครอบคลุม งานธุรการ งานวิชาการ งานจัดหา ผลิตและบริการสื่อการศึกษา

4.5 การจัดบุคลากรภายใน หมายถึง การจัดคนและกำหนดตำแหน่งในการบริหาร
ศูนย์สื่อการศึกษา ครอบคลุม งานธุรการ งานวิชาการ งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา
และการรับสมัครบุคลากร

4.6 สถานที่ตั้ง หมายถึง สถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบางนาตราวาส เขต 1

4.7 การให้บริการสื่อการศึกษา การกำหนดบริเวณที่ตั้งของสถานที่ และลักษณะการ
จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

4.8 บทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา หมายถึง หน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา ครอบคลุม
การให้บริการผลิตสื่อการศึกษา การให้บริการสื่อวัสดุ และสื่ออุปกรณ์

4.9 ระเบียบการยืมสื่อ หมายถึง การกำหนดแนวทางการให้บริการยืมสื่อการศึกษา
ครอบคลุม จำนวนสื่อที่ยืม ช่วงเวลาเปิดให้บริการ วิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา และกำหนดการ
ยืม คืน

4.10 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และ
ผู้อำนวยการรักษาราชการแทนฯ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบางนาตราวาส เขต 1

4.11 ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบางนาตราวาส เขต 1

4.12 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบางนาตราวาส เขต 1 หมายถึง เขตพื้นที่
การศึกษาระดับประถมศึกษา ของจังหวัดบางนาตราวาส เขตที่ 1 ประกอบด้วย 5 อำเภอ คือ (1) อำเภอ
เมืองบางนาตราวาส มีโรงเรียน จำนวน 41 โรงเรียน (2) อำเภอยี่งอ มีโรงเรียน จำนวน 23 โรงเรียน
(3) อำเภอบาเจาะ มีโรงเรียน จำนวน 27 โรงเรียน (4) อำเภอรือเสาะ มีโรงเรียนจำนวน 33
โรงเรียน และ (5) อำเภอศรีสาคร มีโรงเรียนจำนวน 18 โรงเรียน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ได้รับข้อมูลความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบางนาตราวาส เขต 1

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อสำรวจความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเสนอตามลำดับดังนี้ (1) ศูนย์สื่อการศึกษา (2) แนวคิดความต้องการ (3) เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ (4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศูนย์สื่อการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศูนย์สื่อการศึกษาของนักการศึกษา และนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ เพื่อนำมาใช้ประกอบการสำรวจความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ครอบคลุม (1) ความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา (2) ความเป็นมาของศูนย์สื่อการศึกษา (3) ความสำคัญของศูนย์สื่อการศึกษา (4) วิสัยทัศน์ของศูนย์สื่อการศึกษา (5) รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา (6) โครงสร้างการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา (7) การบริหารศูนย์สื่อการศึกษา (8) การให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา และ (9) ประเภทสื่อการศึกษา

1.1 ความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความความหมายของศูนย์สื่อการศึกษา ไว้ต่างๆ กันดังนี้

จรรยา เหนียวเฉลย (2542: 201 – 202) กล่าวว่า ศูนย์สื่อการสอน หมายถึงองค์กรที่ประกอบไปด้วยครูผู้สอน นักวิชาการ ผู้ร่วมงานด้านต่างๆ และอุปกรณ์เครื่องมือที่มารวมกันอยู่เพื่อการผลิต การจัดหา การนำเสนอวัสดุทางการศึกษาและการขยายบริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2544: 15) กล่าวว่า ศูนย์สื่อการสอนเป็นสถานที่ที่จัดระบบการผลิต การบริการ และการให้คำปรึกษาด้านสื่อการสอน

มนตรี มีสูงเนิน (2551: 19) กล่าวว่า คุนย์สื่อการสอน หมายถึง คุนย์กลางในการจัดเก็บการให้บริการการผลิต การซ่อมแซมสื่อการสอน รวมทั้งให้ความรู้แก่บุคลากรในด้านการพัฒนาสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

โดยสรุป คุนย์สื่อการศึกษามีฐานะเป็นหน่วยงานบริการอย่างหนึ่งหรือเป็นแหล่งกลาง มีหน้าที่จัดหา จัดเก็บ รวบรวมสื่อ ผลิต บริการและให้คำปรึกษาข้อสนเทศเกี่ยวกับสื่อการศึกษาอย่างครบวงจร รวมถึงการพัฒนาบุคลากรและการใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการเรียนการสอน เพื่อให้วัตถุประสงค์เกี่ยวกับจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ความเป็นมาของคุนย์สื่อการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาความเป็นมาของคุนย์สื่อการศึกษา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันดังนี้ คุนย์สื่อการศึกษามีพัฒนาการมาเรื่อยๆ เริ่มตั้งแต่มีนักการศึกษาต่างชาติ ชื่อ อิริคสัน ได้ศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหน่วยงานแรก คือ พิพิธภัณฑ์ทางการศึกษา ที่เมือง St.Louis ในสหรัฐอเมริกา ชื่อ Educational Museum ในปี ค.ศ.1904 และได้แพร่หลายไปในสถานศึกษา โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย พิพิธภัณฑ์ประจำรัฐ และหน่วยงานการศึกษาของชาติ เมื่อปี พ.ศ.2480 ในประเทศไทยมีการจัดตั้งขึ้นครั้งแรก โดยกองการศึกษาผู้ใหญ่ ปีพ.ศ. 2497 จัดให้มีการศึกษาวิชาโสตทัศนศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรก ณ วิทยาลัยการศึกษา ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยอินเดีย นำ ปี พ.ศ. 2498 วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพจัดตั้งคุนย์โสตทัศนศึกษาขึ้นเพื่อให้บริการวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนแก่ครูอาจารย์ และปีพ.ศ. 2500 คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษาขึ้นในมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรก ต่อมาได้เปลี่ยนฐานะเป็นแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา ปัจจุบันคุนย์สื่อการศึกษาเป็นหน่วยงานการผลิต การบริการ และการให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา แก่ผู้บริหาร นักวิชาการ ได้แก่ ครู อาจารย์ วิทยากร นักวิจัย ฯลฯ นอกจากนี้คุนย์สื่อการศึกษาอาจมีชื่อเรียกที่ต่างกัน ดังนี้

- คุนย์สื่อการศึกษา หรือหน่วยบริการสื่อการศึกษา
- คุนย์โสตทัศนศึกษา หรือหน่วยโสตทัศนศึกษา
- คุนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา หรือหน่วยเทคโนโลยีการศึกษา
- คุนย์วิทยาการหรือสถาบันวิทยบริการ
- คุนย์ทรัพยากรการศึกษา หรือคุนย์ทรัพยากรการเรียนรู้
- คุนย์วัสดุการเรียน
- คุนย์โสตทัศนและห้องสมุด
- คุนย์วัสดุอุปกรณ์การศึกษา

- ศูนย์สื่อการสอน
- ศูนย์โสตทัศนวัสดุ
- ศูนย์วัสดุการสอนหรือศูนย์วัสดุการศึกษา
- ศูนย์โสตทัศนอุปกรณ์ หรือหน่วยบริการโสตทัศนอุปกรณ์
- สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
- ศูนย์เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา

โดยสรุป ศูนย์สื่อการศึกษามีความเป็นมาและมีพัฒนาการมาเรื่อยๆ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่า ณ ปัจจุบันนี้จะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป แต่หน้าที่และความสำคัญยังคงมีลักษณะคล้ายกัน ดังนั้นในงานวิจัยเล่มนี้ผู้วิจัยจึงขอเรียกว่า “ศูนย์สื่อการศึกษา”

1.3 ความสำคัญของศูนย์สื่อการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญของศูนย์สื่อการศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความความสำคัญของศูนย์สื่อการศึกษา ไว้ต่างๆ กันดังนี้

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2548: 231-235) สรุปความสำคัญของศูนย์สื่อการศึกษา ดังนี้

1. ด้านบริหาร โดยต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายและภารกิจต่างๆ ให้ครอบคลุมงานหรือสิ่งที่ต้องทำ การดำเนินงาน การจัดบุคลากร การนิเทศ การติดต่อประสานงาน การทำงานประมาณ การกำหนดมาตรฐานของงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้
2. ด้านการบริการเป็นภารกิจของศูนย์สื่อศึกษาที่นำโครงการต่างๆ ออกสู่กลุ่มเป้าหมาย เช่น บริการด้านการจัดสื่อ บริการด้านการใช้สื่อ ด้านการบำรุงรักษา ด้านการให้คำปรึกษา ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการเรียนด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งแนวทางในการกำหนดภารกิจด้านการบริการควรสะท้อนปรัชญาที่ยึดความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก
3. ด้านการผลิตสื่อ บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านนี้จะต้องรับผิดชอบให้มีการออกแบบเพื่อผลิตสื่อตามความต้องการของผู้ใช้ เช่น ผลิตสื่อประเภทกราฟิก บทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการสอน แผ่นใส ฯลฯ
4. ด้านวิชาการ ศูนย์สื่อการศึกษา ต้องมีบทบาทและหน้าที่ในการศึกษาค้นคว้าพัฒนาและเผยแพร่ผลงาน สร้างนวัตกรรมใหม่เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อ จัดการฝึกอบรม การเผยแพร่ความรู้ การประเมินคุณภาพสื่อ การประเมินการบริการ เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วฝ่ายวิชาการยังต้องวิจัยและพัฒนาสื่อการศึกษาทั่วไปและวิจัยสื่อรวมถึงการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ฉะนั้นบุคคลฝ่ายนี้ จึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความชำนาญทั้งด้านการศึกษา ด้านการวิจัยและมีความรู้ทางเทคโนโลยีทางการศึกษา

5. ด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเป็นสำคัญในการจัดหาสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเนื้อหาแต่ละวิชาตามความจำเป็นให้เพียงพอและยังมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือแก่ ครู อาจารย์ในด้านต่างๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา

6. ด้านกิจกรรมอื่น เช่น บทบาทและหน้าที่ประชาสัมพันธ์สถาบันต่อชุมชนจัดนิทรรศการหรือจัดแสดงความก้าวหน้าต่างๆ ศูนย์สื่อการศึกษาควรมีกิจกรรมเพื่อให้ความรู้แก่สังคมและจัดแสดงหรือสาธิตนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้กับผู้ที่สนใจ

โดยสรุป ศูนย์สื่อการศึกษาที่มีความสำคัญ คือ เป็นแหล่งบริการสื่อที่มีการบริหารอย่างเป็นระบบ มีความสำคัญในการผลิต บริการ ให้คำปรึกษา พัฒนาบุคลากรและพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

1.4 ปรัชญา ปณิธาน พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาปรัชญา ปณิธาน พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความ ปรัชญา ปณิธาน พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา ไว้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2541: 30) วิสัยทัศน์ของศูนย์สื่อการศึกษา ครอบคลุมวิสัยทัศน์ด้านการจัดระบบงานและวิสัยทัศน์ด้านการกิจของศูนย์สื่อการศึกษา

1. ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษา เป็นแนวทางกว้างๆ เพื่อกำหนดทิศทาง แนวคิด และกรอบกลาง สำหรับการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา โดยกำหนดไว้ในรูปข้อความและมักสรุปสั้นๆ ในรูปคำขวัญ (Slogan)

2. ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษา เป็นข้อความที่แสดงสิ่งที่ศูนย์สื่อศึกษามุ่งจะทำให้สำเร็จ

3. พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา เป็นข้อความกว้างๆ ที่ระบุภารกิจ เหตุการณ์ กิจกรรม และผลที่ศูนย์สื่อศึกษาคาดหวังที่จะดำเนินการให้ได้และไปให้ถึงในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น 10 ปี 15 ปี โดยจะมีการกำหนดปณิธานรองรับเพื่อให้ศูนย์สื่อศึกษาดำเนินการไปให้ถึงพันธกิจที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษา เป็นแนวทาง เพื่อกำหนดทิศทาง การดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษา เป็นข้อความที่แสดงสิ่งที่ศูนย์สื่อศึกษามุ่งจะทำให้สำเร็จ และ พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา เป็นข้อความกว้างๆ ที่ระบุภารกิจ เหตุการณ์ กิจกรรม และผลที่ศูนย์สื่อศึกษาคาดหวังที่จะดำเนินการให้ได้

1.5 รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา มีนักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความ รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา ไว้ต่างๆ กันดังนี้

สำเภา วรวงูร (2521: 12-14) ได้จำแนกรูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษา ออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. ศูนย์โสตทัศนศึกษา (Audio – Visual Center) ศูนย์แบบนี้มีลักษณะเป็นเอกเทศ คือ เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานต่างๆ ด้านโสตทัศนศึกษาเป็นการเฉพาะ โดยมีบุคลากร สถานที่ วัสดุ เครื่องมือ ตลอดจนการบริหาร การจัดให้บริการทางด้านโสตทัศนศึกษาเป็นของตนเอง ทั้งหมดโดยเฉพาะ การจัดบริการของศูนย์โสตทัศนศึกษาจะต้องมีผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานที่มีความรู้ความสามารถทางโสตทัศนศึกษาหรือทางเทคโนโลยีการศึกษาโดยเฉพาะ

2. ศูนย์วัสดุการศึกษา (Instructional Material Center) ศูนย์แบบนี้จัดรวมเป็นหน่วยงานระหว่างห้องสมุดกับงานทางด้านโสตทัศนศึกษาภายในศูนย์ มีวัสดุการศึกษา 2 ประเภท ได้แก่ หนังสือ (Book or Printer Media) กับโสตทัศนอุปกรณ์ (Audio – Visual or Non – Book Materials) การจัดดำเนินการบริหารงานต่างๆ จะใช้บุคลากรร่วมกัน หัวหน้าศูนย์หรือหัวหน้าห้องวัสดุการศึกษา (Educational Media Specialist) อาจจะเป็นบรรณารักษ์ หรือนักสื่อการศึกษาก็ได้

3. ศูนย์สหการสื่อการศึกษา (Cooperative AV Center or Educational Media Center) ศูนย์แบบนี้มีแต่โสตทัศนอุปกรณ์ (Non-Printed Media) ศูนย์แบบนี้จัดรวมกับกลุ่มสถาบันการศึกษาที่อยู่ใกล้กัน ในทำเลที่การคมนาคมสะดวก อาจจะเป็นกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา หรือประถมศึกษา โดยมีอาคารสถานที่ปฏิบัติงานของกลุ่ม สื่อการสอนที่ใช้ร่วมกันในกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนศูนย์จะทำหน้าที่บริหารเครื่องมือ การจ่ายเครื่องมือ งานบริการ ทั้งอุปกรณ์ (Hardware) และโปรแกรม (Software) ตลอดจนการซ่อมบำรุงเครื่องมือด้วย

ภุชงค์ อังคปริษาเศรษฐ์ (2531: 103-104) ได้จำแนกประเภทของศูนย์สื่อการศึกษา ไว้ 2 รูปแบบ คือ

1. ศูนย์สื่อโสตทัศนวัสดุ (Audio – Visual Center) เป็นศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการเฉพาะโสตทัศนวัสดุอย่างเดียว ไม่รวมการให้บริการห้องสมุด บริการดังกล่าวจะจัดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา

2. ศูนย์สื่อการสอน (Instructional Media Center) เป็นศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการทั้งสิ่งพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ มักจัดในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนขนาดเล็ก

วงศ์ลดดา วรธงไชย (2543: 24) ได้กล่าวถึงรูปแบบของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษาแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. แบบศูนย์สื่อทัศนวัสดุ คือ ศูนย์ฯ ที่ให้บริการเฉพาะทัศนวัสดุประเภทสื่อกราฟิก สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ แผนภูมิ แผนภาพ หุ่นจำลอง เป็นต้น โดยบริเวณดังกล่าวจะจัดในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

2. แบบศูนย์สื่อทัศนอุปกรณ์ คือ ศูนย์ฯ ที่ให้บริการเฉพาะทัศนวัสดุประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพนิ่ง สื่อเสียงและสื่อวีดิทัศน์ ซึ่งรวบรวมอุปกรณ์ที่ต้องการนำมาใช้ควบคู่กับสื่อดังกล่าวด้วย โดยบริการดังกล่าวจะจัดในโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา

3. แบบศูนย์สห คือ ศูนย์ฯ ที่ให้บริการเฉพาะทัศนวัสดุ ทัศนอุปกรณ์ และสื่อสิ่งพิมพ์ โดยจัดรวมกับห้องสมุดให้เป็นหน่วยเดียวกัน หน่วยงานมีลักษณะแยกเป็นเอกเทศเหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษา

เลวี (1994: 40) ได้เสนอรูปแบบการจัดศูนย์สื่อการสอนขนาดใหญ่ในอนาคตควรประกอบด้วย

1. ส่วนที่เป็นเครื่องมือและอุปกรณ์สื่อการสอนต่าง ๆ ได้แก่ ทัศนอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ โดยมีสถานที่จัดเก็บและวางกฎระเบียบในการยืม/คืน และการเข้ามาใช้ศูนย์
2. ส่วนที่เป็นนักวิชาการ ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาการเรียนการสอน วิธีการสอน ยกระดับและพัฒนาข้อมูลและจัดเก็บฐานข้อมูลเพื่อการเรียนรู้
3. ส่วนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ให้คำปรึกษาและแนะนำวิธีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและวิจัยค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ
4. ส่วนพื้นที่ให้บริการทางวิชาการ ได้แก่ การจัดพื้นที่เพื่อประชุมทางวิชาการ การบรรยายสำหรับชั้นเรียนขนาดใหญ่ พื้นที่การนำเสนอผลงานทางวิชาการที่ทันสมัย
5. ส่วนการผลิตสื่อการเรียนการสอน จัดให้มีห้องปฏิบัติการการผลิตสื่อ ห้องสตูดิโอบันทึกภาพและเสียง ห้องทำงานกราฟิกและคอมพิวเตอร์
6. ส่วนเทคโนโลยีระบบสื่อสาร เป็นส่วนที่จัดเฉพาะเครื่องมืออุปกรณ์เพื่อการสื่อสารทางการศึกษา ได้แก่ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต เครือข่ายเส้นใยแสง ระบบวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ การศึกษาผ่านดาวเทียม

โดยสรุป รูปแบบของศูนย์สื่อการศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบศูนย์สื่อทัศนวัสดุ คือ ศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการเฉพาะทัศนวัสดุประเภทสื่อกราฟิก สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ แผนภูมิ แผนภาพ หุ่นจำลอง เป็นต้น โดยบริการดังกล่าวจะจัดในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

2. แบบศูนย์สื่อทัศนอุปกรณ์ คือ ศูนย์การศึกษาที่ให้บริการเฉพาะทัศนวัสดุประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพนิ่ง สื่อเสียงและสื่อวีดิทัศน์ ซึ่งรวมถึงอุปกรณ์ทัศนอุปกรณ์ที่ต้อง

นำมาใช้ควบคู่กับสื่อดังกล่าวด้วย โดยบริการดังกล่าวจะจัดในโรงเรียนระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา

3. แบบศูนย์สห คือ ศูนย์สื่อการศึกษาที่ให้บริการโสตทัศนวัสดุโสตทัศนอุปกรณ์และสื่อสิ่งพิมพ์ โดยจัดรวมกับห้องสมุดให้เป็นหน่วยงานเดียวกัน หน่วยงานมีลักษณะแยกเป็นเอกเทศเหมาะสำหรับสถาบันอุดมศึกษา

1.6 โครงสร้างการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

สาธิต วิมลคุณารักษ์ (2541: 171-179) กล่าวว่า การบริหารบุคลากรในศูนย์สื่อการศึกษาเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการให้บริการการผลิต การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสื่อการสอน ตลอดจนการพัฒนาและธำรงรักษาบุคลากร ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารสื่อการสอน มีหน้าที่ด้านการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา ทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์และการจัดการ เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษา พนักงานธุรการ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล เป็นต้น
2. ฝ่ายบริการให้ยืมสื่อการสอน มีหน้าที่รับผิดชอบในการสำรวจ และจัดหาสื่อจัดเก็บ แยกหมวดหมู่และจัดทำทะเบียนบัญชีสื่อ ซ่อมบำรุงสื่อ ให้บริการยืมสื่อ และให้บริการให้คำปรึกษา ได้แก่ พนักงานห้องสมุด นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
3. ฝ่ายผลิตสื่อการสอน มีหน้าที่ในการออกแบบผลิตสื่อตามความต้องการของผู้ใช้สื่อที่ผลิต ได้แก่ นักวิชาการโสตทัศนศึกษา ช่างศิลป์ วิศวกร เป็นต้น
4. ฝ่ายวิจัยและพัฒนาสื่อการสอน มีหน้าที่ในการวิจัยสื่อต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาสื่อการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน ได้แก่ นักวิชาการศึกษา นักวิชาการโสตทัศนศึกษา เป็นต้น

ดวงสุดา แสงสุดา(2542 : 131) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาศูนย์รูปแบบศูนย์วิทยบริการของการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภาคเหนือตอนบน ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร พบว่าการจัดโครงสร้างองค์กร ควรเป็น 3 กลุ่มงาน คือ งานบริหาร งานบริการ และงานเทคนิค

1. งานบริหาร ประกอบด้วย หน่วยงานกำหนดนโยบาย หน่วยงานบริหารบุคคล หน่วยงานจัดทำสถิติ หน่วยงานธุรการ การเงิน และหน่วยงานสถานที่
2. งานบริการ ประกอบด้วย หน่วยงานยืม-คืนภายในและระหว่างศูนย์ หน่วยงานบริการชุมชน หน่วยงานบริการสำเนาสื่อ หน่วยงานกิจกรรม หน่วยงานบริการและแนะนำการใช้ศูนย์ และบริการโสตทัศนวัสดุ

3. งานเทคนิค ประกอบด้วย หน่วยงานจัดหาและเตรียมสื่อ หน่วยงานบำรุงรักษา หน่วยงานวิเคราะห์ลงรายการเพื่อสร้างฐานข้อมูล

ประเสริฐ สุทนต์ (2542: 26) ได้ทำวิจัยโครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ พบว่ารูปแบบโครงสร้างขององค์กร ต้องอาศัยหลักการจัด โครงสร้างขององค์กรที่เป็นพื้นฐาน 4 รูปแบบ คือ

1. โครงสร้างองค์กรแบบงานหลัก เป็นการบังคับบัญชามาจากระดับสูงสุด ลดหลั่นมายังระดับล่าง
2. โครงสร้างองค์กรแบบหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษาเป็นโครงสร้าง องค์กรด้วยบุคลากร 2 กลุ่ม คือ ผู้ปฏิบัติงานหลักในด้านต่างๆ กับผู้ให้คำแนะนำปรึกษา
3. โครงสร้างองค์กรแบบแบ่งแยกตามหน้าที่เป็นโครงสร้างขององค์กรที่จัดแบ่ง ส่วนงานโดยถือประเภทของงาน หรือหน้าที่ในการทำงานต่าง ๆ เป็นหลักในการแบ่งส่วนองค์กร และ
4. โครงสร้างองค์กรแบบคณะกรรมการ เป็นกลุ่มบุคคลที่ดึงขึ้นมาเพื่อประโยชน์ ในการดำเนินงานขององค์กรแต่ละองค์กร

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2543: 12) ได้ทำวิจัยการนำเสนอรูปแบบศูนย์วิทยบริการ สำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ กล่าวว่า โครงสร้างเป็นสิ่งสำคัญที่บ่งบอกถึง การบริหารงาน การจัดการบริการ และขอบข่ายหน้าที่ขององค์กร ซึ่งสามารถแสดงถึงศักยภาพการทำงาน ของศูนย์วิทยบริการแห่งนั้นได้ด้วยการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีความเหมาะสมควรคำนึงถึง งบประมาณ บุคลากรที่ดำเนินการ กลุ่มเป้าหมาย และอื่นๆ เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดโครงสร้างและ ภาระหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการให้มีความเหมาะสม

โดยสรุป การจัดโครงสร้างของศูนย์ศูนย์สื่อสารการศึกษา ควรนำหลักการบริหาร และการจัดการตามขอบเขตของงานและความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่ของบุคลากรฝ่ายต่างๆ และ ของแต่ละคน ซึ่งจะบ่งบอกถึงการจัดการตามสายงานบังคับบัญชาที่ต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์กร และลักษณะงานภายในขององค์กร การกำหนดรูปแบบ โครงสร้างขององค์กรต้องอาศัยหลักการจัด โครงสร้างขององค์กรที่เป็นพื้นฐาน 4 รูปแบบ คือ (1) โครงสร้างองค์กรแบบงานหลัก (2) โครงสร้างองค์กรแบบหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษา (3) โครงสร้างองค์กรแบบแยกตามหน้าที่ และ (4) โครงสร้างองค์กรแบบคณะกรรมการ ส่วน โครงสร้างของศูนย์สื่อสารการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นในสถาบันหรือองค์กรหน่วยงานต่างๆ จะมีการจัด หน่วยงานที่คล้ายคลึงกัน โครงสร้างการบริหารศูนย์สื่อ แบ่งได้เป็นงานบริหารและธุรการ งาน วิชาการ และงานผลิตและบริการ

1.7 การบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

การบริหารศูนย์สื่อการศึกษา นั้นมีความสำคัญมาก เพราะนอกจากการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ คือ “การให้บริการ” การให้บริการเป็นการให้บริการด้านการให้ยืม การผลิต การสำเนา การเผยแพร่ความรู้และการให้สารสนเทศ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ 2532: 24) การบริหารศูนย์สื่อ ครอบคลุม ความหมาย กระบวนการบริหารจัดการศูนย์สื่อ และปัจจัยหลักในการบริหารจัดการศูนย์สื่อ

1.7.1 ความหมายของการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

การบริหารศูนย์การศึกษามีความสำคัญในการกำหนดแนวทางให้หน่วยงาน ดำเนินไปตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการวางแผนการจัดการหน่วยงาน การจัดการ บุคลากร การสั่งงาน การกำกับควบคุม รายงาน จัดงบประมาณและติดตาม

นักบริหารและนักวิชาการให้คำจำกัดความของคำว่า การบริหารหรือการจัดการไว้ต่าง ๆ กันตามทัศนะของแต่ละบุคคลที่สำคัญ ได้แก่

สมคิด บางโม (2538: 61) มีความเห็นว่า การจัดการเป็นศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานและนอกหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าคุณลักษณะที่สำคัญของการบริหารจัดการได้ดังนี้

1. การจัดการเป็นศิลปะการใช้บุคลากรปฏิบัติงานในหน่วยงาน
2. การจัดการต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐาน คือ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์
3. การจัดการเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล

ดริคเกอร์ (1954: 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดการ หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

ไซมอน (1965: 4) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน

เดล (1968: 43) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการ คือ กระบวนการจัดหน่วยงานและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า

คูนต์ซ์ และไซริล (1972: 43) ให้ความหมายว่า การจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของซึ่งนับว่าเป็นอุปกรณ์ของการจัดการนั้น ๆ

โดยสรุป การบริหารในหน่วยงานต่างๆ สถานที่ราชการหรือการจัดการภายในศูนย์สื่อการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความพิเศษไม่ได้แสวงหาผลกำไร ในทางปฏิบัติ

ขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหาร หัวหน้าศูนย์ฯ หรือหัวหน้าฝ่ายแต่ละบุคคลที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายนับเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมแก่สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม สามารถโน้มน้าวและจูงใจบุคลากรให้ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างมีความสุขและงานบรรลุเป้าหมาย

1.7.2 กระบวนการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2544: 63-65) กล่าวว่าไว้ว่า กระบวนการการบริหาร หมายถึง ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกันเพื่อให้การบริหารหรือการจัดการหน่วยงานดำเนินไปตามเป้าหมาย กระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษาให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายซึ่งมีกระบวนการทั้งหมด 8 ขั้นตอน และเรียกหลักการนี้ว่า หลักการ POSDCARE

1. การวางแผนงาน (Planning: P) เป็นการกำหนดแผนงานและโครงการงาน ดำเนินการในอนาคตให้บรรลุเป้าหมายรวมทั้งกำหนดแนวปฏิบัติงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และเวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน โดยกำหนดเป็นแผนแม่บทระยะยาวประมาณ 3-5 ปี และแผนปฏิบัติการรายปี

2. การจัดหน่วยงาน (Organizing: O) ศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีการกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่การแบ่งสายงาน เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้โดยแบ่งเป็นฝ่าย หน่วยและแผนกที่ครอบคลุมกิจกรรมและการให้บริการที่ผู้รับบริการพึงพอใจโดยจัดให้เป็นสัดส่วนและอาจมีหน่วยงานที่ปรึกษาประกอบด้วยก็ได้

3. การจัดบุคลากร (Staffing: S) เป็นการจัดอัตรากำลังคนหรือบุคลากรเข้าไปในหน่วยงานหรือการจัดบุคคลให้เข้าทำงาน โดยคำนึงถึงคุณสมบัติของบุคคลและปริมาณที่เพียงพอกับปริมาณของงาน ดังนั้นการบริหารงานด้านบุคลากรต้องบริหารด้วยระบบคุณธรรม (Merit System) เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญ กำลังใจและเสริมสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงาน

4. การอำนวยการ (Direction: D) เป็นการกระทำให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายฉะนั้นศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีระบบการวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชาและการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน การอำนวยการบางครั้งอาจเรียกว่า การนิเทศหรือการสั่งการ การติดตาม (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2526: 17) ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคทั้งทางจิตวิทยา การสร้าง มนุษยสัมพันธ์ การสร้างขวัญและอื่นๆ ประกอบ

5. การประสานงาน (Coordinating: C) คือ การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานนอกนั้นศูนย์สื่อการศึกษาต้องมีการจัดระบบการประสานกิจกรรมต่างๆ ระหว่างหน่วยงานภายในกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องอย่างแข็งขัน

6. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating of Resources: A) ศูนย์สื่อการศึกษา ต้องจัดหาและจัดสรรทรัพยากรให้พอเพียงที่จะดำเนินการให้ได้ตามแผนโดยกำหนดแหล่ง ทรัพยากรและการจัดหาทรัพยากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดงบประมาณเพื่อดำเนินงานให้ตรงกับ ความต้องการของแผนงาน

7. การรายงาน (Reporting: R) การรายงานเป็นการแจ้งผลการปฏิบัติงาน หรือรายงานผลการปฏิบัติงานความคืบหน้าของงานในหน่วยงาน การรายงานถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ยิ่งในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานไม่ว่าจะเป็นภายในหรือภายนอกหน่วยงานก็ตาม นอกจากนั้น การรายงานก็เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของกิจกรรม สม่่าเสมอด้วย

8. การติดตามประเมินการดำเนินงาน (Evaluation: E) ศูนย์สื่อการศึกษา ต้องมีระบบการติดตามประเมินผลการทำงานด้านการผลิตและบริการอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทราบ ข้อดีและข้อจำกัด เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาและปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องให้ดีขึ้น โดยประเมินจากการ รายงานผลการปฏิบัติงานหรือวิธีการอื่นๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละหน่วยงานเพื่อจะได้แน่ใจ ว่าการผลิตและบริการด้านสื่อการเรียนการสอนสนองความต้องการของผู้รับบริการ ได้ดีมากขึ้น เพียงไร

กูลิคและเออร์วิค (Gulick and Urwick) (2535: 7-8) ได้เสนอกระบวนการ บริหารไว้ในเอกสารชื่อ Paper on the science of the administration ค.ศ.1973 ได้ว่า ประกอบด้วย 7 ประการ โดยเรียกย่อๆ ว่า POSDCORB MODEL ไว้ดังนี้

1. P (Planning) หมายถึง การวางแผนอันเป็นการคาดการณ์ในอนาคตซึ่งต้อง คำนึงไว้ในนโยบาย (Policy) ทั้งนี้เพื่อให้แผนงานที่กำหนดเกี่ยวกับการใช้ความรู้ทางวิชาการและ วิจารณ์ญาณ วินิจฉัยเหตุการณ์ในอนาคตแล้วกำหนดวิธีการ โดยถูกต้องอย่างมีเหตุผล เพื่อให้การ ดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องและสมบูรณ์

2. O (Organizing) หมายถึง การจัดส่วนราชการหรือองค์การได้เหมาะสม กับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงานเป็นกรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงานและคุณภาพงาน

3. S (Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคลและเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานให้ สอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้ หรือการจัดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานให้เหมาะสม (Put the right job) รวมถึงการที่จะสร้าง เสริมและชำระไว้ซึ่งสัมพันธ์ภาพในการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคลากรด้วย

4. D (Directing) หมายถึง การศึกษาวิธีการอำนวยความสะดวก รวมทั้งการควบคุมและนิเทศงาน ตลอดจนศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ การจูงใจและการวินิจฉัยสั่งการ

5. Co (Co-Ordinaing) หมายถึง การร่วมมือประสานงาน เพื่อการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวบรวม ศึกษาลักษณะและวิธีการที่จะช่วยให้ประสานงานดีขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในประชาชนทราบ

6. R (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนรวมถึงการประชาสัมพันธ์ที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

7. B (Budgeting) หมายถึง งบประมาณ โดยศึกษาให้ทราบถึงระบบและกรรมวิธีในการบริหารเกี่ยวกับงบประมาณและการเงิน การวางแผนหรือโครงการในการใช้จ่ายเงิน การบัญชี การควบคุมดูแล การใช้จ่ายเงินหรือการตรวจสอบบัญชีโดยรอบคอบและรัดกุม

โดยสรุป กระบวนการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การจัดสรรทรัพยากร การรายงานและการติดตามและประเมินผล

1.7.3 ปัจจัยสำคัญในการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา

นฤมล อินทรพงษ์ (2548: 26) กล่าวว่า iva การบริหารงานศูนย์สื่อการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลัก 4 ประการ ได้แก่ ด้านบุคลากร งบประมาณ สถานที่ตั้งและพื้นที่ของศูนย์สื่อการศึกษา วัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

1) ด้านบุคลากร

หลักการบริหารศูนย์สื่อศึกษาด้านบุคลากรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงานในการจัดตั้งองค์กร ดังนั้นควรที่จะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติและหน้าที่ที่รับผิดชอบของบุคลากรให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อจะได้มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงาน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของศูนย์สื่อศึกษามีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กาญจนา โชคเหรียญสุขชัย (2536: 49-50) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสรุปองค์ประกอบและคุณสมบัติของบุคลากรว่าควรประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายที่ทำหน้าที่บริหาร ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์สื่อฯ หรือผู้อำนวยการศูนย์ฯ รวมทั้งผู้ช่วยต่างๆ ซึ่งควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 นักการศึกษา

- 1.2 นักบริหาร
- 1.3 ผู้มีความรู้ทางการนิเทศ
- 1.4 ผู้มีความรู้ทางเทคโนโลยีทางการศึกษา

2. ฝ่ายทำหน้าที่ดำเนินการ ประกอบด้วย ผู้ชำนาญการ (Media Generalist) และผู้ชำนาญเฉพาะด้าน (Media Specialists) ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 2.1 มีความรู้ทางการศึกษา
- 2.2 มีความรู้ความสามารถในงานของตน
- 2.3 เป็นผู้มีลักษณะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ

2) ด้านงบประมาณ

หลักการบริหารศูนย์สื่อด้านงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา การจัดงบประมาณที่เหมาะสมจะเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ศูนย์ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ครอบคลุมการวางแผนการจัดทำงบประมาณ การใช้งบประมาณ การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ และการรายงานการใช้งบประมาณ

วนิดา จึงประสิทธิ์ (2532: ม.ป.น.) กล่าวไว้ว่า การจำแนกประเภทของงบประมาณในองค์กรศูนย์สื่อการศึกษา สามารถจำแนกได้ตามที่มาและวัตถุประสงค์ของแหล่งงบประมาณได้ดังนี้

1. งบประมาณในองค์กรที่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ซึ่งโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 งบประมาณแผ่นดิน เป็นเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นประจำทุกปี โดยถือกรอบจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งการแบ่งประเภทของงบประมาณของราชการและรัฐวิสาหกิจแบ่งออกเป็น 7 หมวด ดังนี้

- หมวดที่ 1 รายจ่ายหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- หมวดที่ 2 รายจ่ายหมวดค่าจ้างชั่วคราว
- หมวดที่ 3 รายจ่ายหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ
- หมวดที่ 4 รายจ่ายหมวดสาธารณูปโภค
- หมวดที่ 5 รายจ่ายหมวดครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
- หมวดที่ 6 รายจ่ายหมวดเงินอุดหนุน
- หมวดที่ 7 รายจ่ายหมวดอื่นๆ

1.2 งบประมาณในองค์กรรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.2.1 งบประมาณดำเนินการ คือ งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจกรรมขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับรายได้และรายจ่าย

1.2.2 งบประมาณการเงิน คือ งบประมาณที่จัดทำขึ้นเกี่ยวข้องกับการวางแผนทางการเงินขององค์กร

3) ด้านสถานที่ตั้งและพื้นที่ของศูนย์สื่อการศึกษา

ศูนย์สื่อการศึกษาควรตั้งอยู่ในแหล่งการสอนของสถาบัน เพื่อจะสามารถติดต่อขอใช้บริการได้สะดวกรวดเร็ว การจัดตั้งศูนย์สื่อศึกษาอาจจัดได้เป็น 2 แบบ คือ โครงการขนาดเล็ก ซึ่งอาจจัดอยู่ร่วมกับห้องสมุดโรงเรียน หรือถ้าแยกเป็นศูนย์ขนาดใหญ่ก็ควรอยู่ใกล้กับห้องสมุดเพื่อความสะดวกในการใช้หนังสือและวัสดุต่างๆ

ตามหลักการต่างๆ ศูนย์สื่อการศึกษา ควรตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางของสถานศึกษาเพื่อจะได้เป็นแหล่งที่สามารถติดต่อขอใช้บริการได้สะดวก รวดเร็ว ซึ่งจะต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่สันทัดทางลม แสงสว่าง การออกแบบและตกแต่งด้วย เพื่อความสะดวกในการให้และรับบริการ

4) ด้านวัสดุอุปกรณ์

สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2532: 24) กล่าวว่าในการให้บริการนั้นอาจจะกระทำได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การบริการอยู่กับที่ โดยวัสดุอุปกรณ์ทุกชนิดอยู่ในศูนย์สื่อการศึกษา มีการตรวจสอบคุณภาพของสื่ออย่างถูกต้องและถูกระบบ เพื่อให้ได้สื่อที่มีคุณภาพไว้คอยบริการ การให้บริการลักษณะนี้ ผู้ขอบริการจะต้องมาติดต่อด้วยตนเองที่ศูนย์สื่อการศึกษา

2. การบริการเคลื่อนที่ เป็นการให้บริการสื่อแบบหมุนเวียนออกไปตามโรงเรียนต่างๆ และนำกลับมาที่เดิม มีการจัดระบบการหมุนเวียน การนำกลับอย่างถูกวิธี การจัดทำในลักษณะนี้ จะคล้ายกับห้องสมุดเคลื่อนที่และมีการประชาสัมพันธ์ไปด้วย

โดยสรุป ปัจจัยสำคัญในการบริหารศูนย์สื่อ มีปัจจัยหลัก 4 ประการ ได้แก่ ด้านบุคลากร งบประมาณ สถานที่ตั้งและพื้นที่ของศูนย์สื่อการศึกษา วัสดุอุปกรณ์

1.8 การให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา

ศูนย์สื่อศึกษามีหน้าที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของหน้าที่ศูนย์สื่อไว้ดังจะยกตัวอย่าง

จริยา เหนียนเฉลย (2535: 132) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ศูนย์สื่อการศึกษา
ไว้ดังนี้

1. เป็นการให้บริการอำนวยความสะดวกในการผลิตสื่อการสอน สำหรับครูผู้สอน
และนักเรียน

2. ช่วยในการการเลือกและรวบรวมเนื้อหาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ

หลักสูตร

3. เตรียมการเพื่อการใช้อย่างมีประสิทธิภาพของเนื้อหาการเรียนการสอน

4. เพื่อแนะนำผู้เรียนต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์และเนื้อหาไม่ว่าจะเป็นรายบุคคลหรือ
กลุ่ม

5. เป็นความร่วมมือในการใช้วัสดุอุปกรณ์ระหว่างการศึกษาต่างๆ ภายในสถาบัน
และต่อสถาบัน

6. เพื่องานวิจัยและงานพัฒนา โครงการงานและประเมินผล

7. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนในด้านการประเมิน การเลือกและการใช้ประโยชน์ของ
สื่อที่เหมาะสมต่อความต้องการทางด้านการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไป

8. เพื่อช่วยเหลือทางด้านพัฒนาความรู้ โดยการใช้อุปกรณ์ในหลายรูปแบบ

9. เพื่อเปิดโอกาสแก่การเรียนด้วยตนเองโดยตรง และเป็นอิสระ

10. เพื่อปรับปรุงให้เข้ากันสำหรับรูปแบบการเรียนที่แตกต่างกัน

11. เพื่อเป็นการจัดการทางเลือกแก่การเรียนการสอนที่ไม่เหมาะสมกับการสอน
ธรรมดาในชั้นเรียน

12. เพื่อช่วยประหยัดในแง่ของการจัดการหาวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่กระจัด
กระจายอยู่ในแต่ละหน่วยงาน ให้จัดหาอยู่ที่ศูนย์กลาง อีกทั้งยังช่วยในแง่สถานที่ สิ้นท้ายคือ
ประหยัดในแง่บุคลากร เพราะงานหรือความต้องการของแต่ละหน่วยงานอาจไม่เท่ากันตลอดเวลา
ส่วนกลางจะช่วยในด้านนี้ได้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2535: 65) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของศูนย์บริการสื่อการสอนว่า
ควรมีลักษณะต่อไปนี้

1. จัดให้ครูและผู้อำนวยการด้านสื่อการสอนวางแผนงานและกำหนดจุดมุ่งหมาย
ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้ศูนย์ได้สนองความต้องการสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

2. ผู้ดำเนินงานศูนย์บริการควรทำงานใกล้ชิดกับครูในรายวิชาต่างๆ มีการ
ประสานงานกันอยู่เสมอ เพื่อจัดหา จัดทำสื่อการสอนที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นแบบเรียน หนังสือ
และโสตทัศนวัสดุอื่นๆ ก็ตาม

3. ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยในการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นการเรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล ผู้ดำเนินงานศูนย์บริการควรร่วมมือกับฝ่ายติดต่อสอบถามและประเมินผลความก้าวหน้าอยู่เสมอ

4. จัดให้มีตารางการใช้สื่อหรือวัสดุที่มีจำนวนจำกัด เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสใช้

5. ผู้ดำเนินงานต้องเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่ครูและนักเรียนผู้ใช้บริการ

6. การผลิตสื่อการสอน ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของครูและหลักสูตร

7. แหล่งความรู้ที่อาจหาได้จากการศึกษา นอกสถานที่ วิทยากร รายการวิทยุ และโทรทัศน์ที่เป็นประโยชน์ ฟิล์มภาพยนตร์ จากแหล่งอื่นๆ ผู้จัดดำเนินงานของศูนย์ควรมีรายการ (List) ไว้ด้วย เพื่อคอยให้คำแนะนำแก่ครู

8. จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในด้านใช้บริการบางอย่างที่นักเรียนทำไม่ได้ เช่น ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป เครื่องสอน เป็นต้น

9. ควรมีการประเมินผลการบริการอยู่เสมอ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2538: 144) กล่าวว่า หน้าที่โดยทั่วไปของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ประกอบด้วย

1. เก็บรวบรวมวัสดุอุปกรณ์การศึกษาอย่างเป็นระเบียบโดยแยกเป็นหมวดหมู่

2. สำรวจความต้องการวัสดุอุปกรณ์และการจัดหา

3. ผลิตอุปกรณ์บางอย่าง

4. ให้บริการยืมและการใช้อุปกรณ์อย่างเต็มที่

5. บำรุงรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่มี

6. ให้คำปรึกษาแนะนำและจัดอบรมการใช้โสตทัศนูปกรณ์

7. ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษา และเผยแพร่ผลงานวิจัย

8. ประเมินผลงานของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเป็นระยะๆ

ประทับใจ สิกขา (2540: ม.ป.น.) กล่าวถึงหน้าที่และภารกิจของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา โดยควรมีหน้าที่และภาระ ดังต่อไปนี้

1. การให้คำปรึกษาและร่วมมือกับครูผู้สอนในการออกแบบระบบการสอน

2. บริการแนะนำแหล่งวัสดุและสื่อต่างๆ รวมถึงการใช้สื่อและเครื่องมือ

3. จัดหาสื่อและเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน

4. การบริการสื่อการสอน

5. การผลิตสื่อการสอน

6. การบำรุงรักษาสื่อการสอน
7. การจัดกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การฝึกอบรม นิทรรศการและการวิจัย
8. บริการด้านการศึกษา การเผยแพร่วิชาการ และเทคนิคใหม่ๆ ให้แก่ชุมชน และนักเรียนนอกเวลา โดยใช้วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์
9. ประชาสัมพันธ์สถาบันต่อชุมชน
10. มีการประเมินการใช้สื่อและบริการ

วิหุณา ปาณปุลณัง (2540: ม.ป.น.) ได้ทำการวิจัยศูนย์วิทยบริการสาธารณะ สำหรับกรุงเทพมหานคร พบว่าควรมีการจัดบริการในด้านของการค้นหาข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สืบค้นข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต การค้นหาข้อมูลจากซีดีรอม บริการยืม – คืนภายในศูนย์วิทยบริการ และระหว่างศูนย์วิทยบริการ บริการสื่อโสตทัศนศึกษา บริการสื่อสำหรับคนพิการ บริการสืบค้น ข้อมูลด้านการวิจัย บริการฝึกอบรมด้านต่างๆ เป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ที่ทันสมัย

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ และคณะ(2542: ม.ป.น.) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของศูนย์ สื่อการศึกษาไว้ดังนี้

หน้าที่หลักประการที่ 1 (Primary function) ได้แก่

1. การให้ข้อสนเทศ (Informing) ศูนย์สื่อจะเตรียมการข้อสนเทศต่างๆ ให้แก่ ผู้ใช้บริการเป็นประจำ วิธีการให้ข้อเทศมีทั้งแบบทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่น จัดประชุมเชิง ปฏิบัติการ จัดนิทรรศการ ออกวารสาร ฯลฯ
2. การให้การศึกษอบรม (Educating and Training) ศูนย์สื่อจะต้องจัดทางด้าน เทคโนโลยีการศึกษาแก่ผู้สอนเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นสิ่งที่ต้องทำเป็นประจำ
3. การจัดสื่อและสิ่งที่จำเป็น (Supplying) ศูนย์สื่อ จะต้องจัดหาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอนและผู้เรียน โดยจัดให้ได้กว้างขวางมากที่สุด ให้ สสนองความต้องการทั้งผู้สอน ผู้เรียน และผู้ที่ใช้บริการ
4. การผลิตสื่อการเรียนการสอน (Producing) ศูนย์สื่อจะต้องให้ความช่วยเหลือใน การผลิตใช้เองจะทำให้ได้สื่อการสอนตรงกับความต้องการในการเรียนการสอนมากที่สุด
5. การให้ความช่วยเหลือ (Assisting) เป็นหน้าที่ของศูนย์สื่อที่จะช่วยครูผู้สอน และผู้เรียน ให้รู้จักช่วยตัวเอง โดยให้คำแนะนำ เทคนิค วิธีการต่างๆ ถ้ากระทำแบบเป็นการเองไม่ เป็นทางการจะทำให้ประสบความสำเร็จมาก

หน้าที่หลักประการที่ 2 (Secondary function) มีดังนี้

1. การรายงาน (Reporting) เพื่อให้ทราบผลงานว่ามีความก้าวหน้าอย่างไรบ้าง และผู้รับผิดชอบระดับเหนือขึ้นไปได้ทราบ

2. การทดลองวิจัย (Research)

3. การประเมินผลงาน (Evaluating) ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะได้ผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขข้อขัดแย้งในการดำเนินงานของศูนย์ให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2543: 48) ได้ทำการวิจัยศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ กล่าวถึงภาระหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการ สามารถแบ่งหน่วยงานทั้งหมดออกเป็น 3 หน่วยงาน ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายเลขานุการ แยกออกเป็น 3 หน่วยงาน ได้แก่

1.1 งานธุรการ มีภาระหน้าที่ดังนี้

- 1) เสนอแผนงานดำเนินการต่างๆ
- 2) ปฏิบัติงานด้านธุรการ
- 3) จัดการคลังและพัสดุ

1.2 งานวิชาการ มีภาระหน้าที่ดังนี้

- 1) วิเคราะห์จัดหมวดหมู่หนังสือ
- 2) ทำบัตรรายการ
- 3) ซ่อม และรักษาหนังสือให้อยู่ในสภาพดี
- 4) งานสิ่งพิมพ์

1.3 งานบริการ มีภาระหน้าที่ดังนี้

- 1) ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ
- 2) บริการค้นคว้าวิจัย
- 3) บริการยืมคืน

1.4 งานสถิติและวิจัย มีภาระหน้าที่ดังนี้

- 1) จัดทำสถิติการใช้บริการของฝ่ายต่างๆ
- 2) ดำเนินการวิจัยเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์
- 3) สอบถาม และวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของครูผู้สอน นักเรียน และ

ผู้ใช้บริการ

- 4) ประเมินผลการใช้สื่อการสอนภายในศูนย์วิทยบริการ
- 5) รับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน

2. ฝ่ายเทคโนโลยีการศึกษา แยกออกเป็น 4 งาน ได้แก่

2.1 งานถ่ายภาพ มีภาระหน้าที่ดังนี้

- 1) ให้คำปรึกษาในการเลือกใช้หรือผลิตสื่อชนิดภาพถ่ายที่เหมาะสม

- 2) บริการถ่ายภาพชนิดต่างๆ
- 3) บริการล้างอัดภาพสี ภาพขาวดำ
- 4) บริการอัดสำเนาภาพถ่าย

2.2 งานกราฟิก มีภาระหน้าที่ดังนี้

- 1) บริการผลิตแผ่นโปสเตอร์
- 2) ให้คำปรึกษาในการเลือกใช้หรือผลิตงานกราฟิก
- 3) บริการผลิตโปสเตอร์
- 4) บริการเขียนภาพ
- 5) บริการออกแบบต้นฉบับจากคอมพิวเตอร์

2.3 งานแสงเสียง มีภาระหน้าที่ดังนี้

- 1) ให้คำปรึกษาแนะนำการเลือกใช้หรือผลิตงานด้านแสงเสียง
- 2) บริการให้ยืมจัดเตรียมโสตทัศนอุปกรณ์
- 3) บริการถ่ายวีดิทัศน์
- 4) บริการตัดต่อวีดิทัศน์
- 5) บริการบันทึกเสียง
- 6) บริการซ่อมบำรุงโสตทัศนอุปกรณ์
- 7) บริการอัดสำเนาเทปเสียงและวีดิทัศน์

2.4 งานเทคโนโลยีและสารสนเทศ มีภาระหน้าที่ดังนี้

- 1) พัฒนาและบำรุงรักษาระบบเครือข่ายห้องสมุด
- 2) เก็บรวบรวมสื่อทุกชนิดในฐานข้อมูล
- 3) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้และการผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- 4) พัฒนาระบบการสืบค้นด้วยคอมพิวเตอร์

3. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีภาระหน้าที่ดังนี้

3.1 ให้คำปรึกษาแก่ผู้มาติดต่อขอใช้บริการ

3.2 ออกแบบ ผลิต เผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงาน และความก้าวหน้าของ

ศูนย์ฯ, ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และการเผยแพร่พระพุทธศาสนาทางสิ่งพิมพ์ เอกสาร วารสาร วิทยุกระจายเสียง ฯลฯ

3.3 จัดหาสื่อตามที่มีผู้ร้องขอ

3.4 ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ

4. ฝ่ายศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีภาระหน้าที่ดังนี้

- 4.1 รวบรวมสื่อเพื่อการศึกษา
- 4.2 ติดตามความก้าวหน้าของสื่อสมัยใหม่ที่สามารถนำมาใช้ในศูนย์ได้
- 4.3 จัดเตรียมสถานที่ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้
- 4.4 ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของผู้มาใช้บริการ
5. ฝ่ายฝึกอบรม มีภาระหน้าที่ดังนี้
 - 5.1 เสนอโครงการฝึกอบรมความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการ
 - 5.2 จัดอบรมการวิเคราะห์ ผลิต และใช้สื่อการสอน
 - 5.3 จัดอบรมความรู้ต่าง ๆ ตามที่ผู้ใช้บริการต้องการ
 - 5.4 จัดอบรม และให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนา
 - 5.5 จัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนหรือระดมความคิดเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

นอกจากภาระหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่ได้แยกไว้แล้วนั้น ภาระและหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการ โดยไม่ได้ระบุว่าเป็นภาระหน้าที่ของหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่ง โดยสรุปได้ดังนี้

1. จัดหาและผลิตสื่อการสอนทุกประเภท เพื่อให้บริการแก่ระบบการเรียนการสอน
2. เก็บรวบรวมวัสดุทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระเบียบ โดยแยกออกเป็นหมวดหมู่
3. สำรวจความต้องการและจัดซื้อ ทัศนูปกรณ์ที่มีคุณภาพ และเหมาะสมกับงาน
4. ผลิตอุปกรณ์การสอนตามความต้องการ
5. จัดบริการให้ยืมและใช้อุปกรณ์
6. เก็บและรักษาทัศนูปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อยู่เสมอ
7. บำรุงรักษา และซ่อมแซมทัศนูปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อยู่เสมอ
8. ประชาสัมพันธ์งานของศูนย์วิทยบริการ
9. ให้การอบรมในด้านการใช้และการผลิตทัศนูปกรณ์
10. ประเมินผลงานของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นระยะๆ
11. ให้คำปรึกษาช่วยเหลือในการเลือกสื่อการสอน ให้เหมาะสมกับการสอนแบบต่าง ๆ
12. แยกประเภทสื่อการสอนและทำบัญชีอย่างถูกต้อง
13. ติดต่อสถาบันภายนอกเพื่อจัดหาสื่อต่าง ๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ
14. ศึกษาวิจัยสื่อการสอน เพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอน
15. รับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงงานบริการสื่อการสอน

16. การให้บริการเพื่อการศึกษาหาความรู้เป็นรายบุคคล
17. การพัฒนาทักษะในการอ่าน ฟัง และดู
18. การพิจารณาคัดเลือกวัสดุให้เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน
19. การพิจารณาคัดเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับหลักสูตร
20. การพิจารณาคัดเลือกวัสดุสำหรับครูในโรงเรียน

ศิรินันท์ เหลืองอภิรมย์ (2543:24) ได้กล่าวว่า หน้าที่ของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษานั้นเป็นการรวบรวมสื่อต่าง ๆ ทั้งในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนโสตทัศนูปกรณ์ โดยมีการเก็บรักษาอย่างเป็นระบบเพื่อบริการที่รวดเร็วต่อการอำนวยความสะดวกในการยืมการให้คำแนะนำ การวางแผนการใช้สื่อ การผลิตสื่อ ตลอดจนการฝึกอบรมแนะนำการปฏิบัติการใช้สื่อการสอนทั้งการศึกษาชั้นคว่ำวิจัยเกี่ยวกับวัสดุและสื่อต่าง ๆ

โดยสรุป บทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา ควรมีกิจกรรมการให้บริการด้านต่าง ๆ ดังนี้ การเก็บ จัดหา ผลิต รักษา การให้บริการวิชาการ ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูล การฝึกอบรม การให้แนะนำและปรึกษา การให้บริการยืมคืน

1.9 ประเภทสื่อการศึกษา

การจัดประเภทของสื่อการศึกษาไม่ได้มีการกำหนดไว้อย่างตายตัวขึ้นอยู่กับธรรมชาติของผู้ใช้ที่จะจัดแบ่งประเภทของสื่อการศึกษา โดยแยกตามแนวความคิดของนักการศึกษาหลายๆ ท่าน ดังนี้

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 93) ได้อ้างกรวยประสบการณ์ของเอดการ์ เดล ได้จำแนกสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ (Software) หมายถึง สื่อที่เก็บความรู้ไว้ในตัวเองซึ่งจำแนกย่อยได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเองโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผนที่ ลูกโลก รูปภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯ

1.2 วัสดุประเภทที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเองจำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผ่นซีดี ฟลิ้มภาพยนตร์ สไลด์ ฯลฯ

2. สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware) หมายถึง สิ่งที่เป็นกลางหรือตัวผ่านทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่บันทึกในวัสดุสามารถถ่ายทอดออกมาให้เห็นหรือได้ยิน เช่น เครื่องฉายแผ่นโปร่งใส เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นซีดี เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ(Techniques and Methods) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นแนวความคิดหรือรูปแบบขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยสามารถนำสื่อวัสดุและอุปกรณ์มาใช้ช่วยสอนได้ เช่น เกมและจำลอง การสอนแบบจุดภาค การสาธิต เป็นต้น

ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2543: 48) ได้ทำการวิจัยศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ได้กล่าวถึงศูนย์วิทยบริการควรมีสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ เพื่อการบริการอย่างเหมาะสม โดยสามารถจำแนกสื่อการสอนที่ศูนย์วิทยบริการควรมีเพื่อการบริการโดยแยกออกเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

1. สื่อการสอนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ แบบเรียน ตำรา เอกสาร วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ
 2. สื่อการสอนประเภทสื่อกราฟิกและภาพถ่าย ได้แก่ ภาพถ่าย แผนภูมิ แผนสถิติ การ์ตูน งานเขียน เครื่องประดิษฐ์ตัวอักษร เครื่องอัดแข็ง เครื่องพิมพ์ดีดพิเศษ เครื่องตัดกระดาษ เครื่องเขียนต่าง ๆ เครื่องถ่ายภาพเอกสาร เครื่องถ่ายภาพโปร่งใส เครื่องโรเนียว กล้องถ่ายภาพนิ่ง ขนาด 35 ม.ม. กล้องถ่ายภาพยนตร์ เครื่องมือห้องมืด เครื่องถ่ายก๊อปปี้รูป สามขา ไฟถ่ายภาพ
 3. สื่อการสอนประเภทสื่อเสียงและโทรทัศน์ ได้แก่ เครื่องเล่นแผ่นเสียง, เครื่องเล่นเทป บันทึกเสียงแบบม้วนและแบบคasset, เครื่องขยายเสียง, ไมโครโฟน ลำโพง มิกเซอร์ และอุปกรณ์, เครื่องรับวิทยุ, เครื่องรับโทรทัศน์, เครื่องเล่นเทปโทรทัศน์, เครื่องขยายภาพโทรทัศน์ (image-magnifier television unit), ตู้ฟังเสียง
 4. สื่อการสอนประเภทสื่อฉาย ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ ขนาด 8 และ 16 ม.ม. เครื่องฉายฟิล์มแบบคasset (film loop), เครื่องฉายสไลด์, เครื่องฉายฟิล์มสตริป, เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ, เครื่องฉายภาพทึบแสง, เครื่องดูฟิล์มสตริป (filmstrip viewer), เครื่องดูสไลด์ (slide viewer), เครื่องฉายไมโคร (micro projector), เครื่องอ่านไมโครฟิล์ม, LCD, DLP, Visualizer
 5. สื่อการสอนประเภทกิจกรรมและวิธีการ (Activities) เป็น Techniques หรือ Methodes ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมภายในศูนย์วิทยบริการ ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ, การแสดงละคร, การจัดนิทรรศการ, การสาธิต, การฝึกอบรม, การฝึกปฏิบัติ
 6. สื่อการสอนประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สื่อประเภทซีดีรอม และ มัลติมีเดีย, สื่อประเภทไมโครคอมพิวเตอร์, การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
- นอกจากประเภทของสื่อที่แบ่งตามข้างต้นแล้ว ยังสามารถจำแนกประเภทสื่อที่สมควรจัดให้บริการภายในศูนย์วิทยบริการ โดยแบ่งตามประเภทของสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ประเภทวัสดุหรือสื่อประเภทสื่อวัสดุ (Audio-Visual Materials) ได้แก่ พวกสื่อที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในรูปแบบของภาพ เสียง อักษรในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถใช้เป็นแหล่งประสบการณ์หรือศึกษาได้อย่างแท้จริงและอย่างกว้างขวาง

2. ประเภทอุปกรณ์หรือสื่อประเภทเครื่องมือหรือโสตทัศนอุปกรณ์ (Audio-Visual Equipment) เป็น Hardware ได้แก่ สื่อที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่ถ่ายทอดจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ตัวสื่อประเภทนี้แทบไม่มีความหมายเลย ถ้าหากว่าไม่มีความรู้ในรูปแบบต่างๆ ที่เป็น Software มาป้อนผ่านสื่อประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องฉายและเครื่องรับต่างๆ เป็นต้น

3. ประเภทกิจกรรมหรือสื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ เป็นตัวกลางหรือกระบวนการเรียนการสอน โดยไม่จำเป็นต้องการวัสดุหรือเครื่องมือเท่านั้น แต่ต้องอาศัยเทคนิคและกลวิธีต่างๆ ควบคู่กันไป เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุถึงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ประสบการณ์ต่าง ๆ การสาธิต การแสดง บทบาท การแสดง ละคร การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ

วงศ์ลดดา วรชงไชย (2543: 46) กล่าวถึงเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ควรมีไว้ภายในศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา สามารถจัดกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัสดุ ซึ่งได้แก่ สิ่งของสิ้นเปลืองและกึ่งสิ้นเปลือง เช่น กระดาษ ปากกา फिल्म น้ำหมึก ดินสอ ยางลบ สไลด์ เทปวีดิทัศน์ เป็นต้น

2. อุปกรณ์ ซึ่งได้แก่ สิ่งของที่มีลักษณะการใช้งานคงทนถาวร จำแนกเป็น 3 ชนิด คือ

2.1 อุปกรณ์ประจำสำนักงาน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร เป็นต้น

2.2 อุปกรณ์ช่วยการผลิต เช่น เครื่องก๊อปปี้ภาพ เครื่องอัด-ขยายภาพ เครื่องตัดกระดาษ เป็นต้น

กรมวิชาการ (2544: 7-8) กล่าวไว้ว่า ประเภทของสื่อการสอนมีทั้งหมด 3 ประเภท ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นสื่อเพื่อแสดง ความหมาย

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งยังรวมถึงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนด้วย

3. สื่อกิจกรรม/ กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ครูหรือผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้

4. สื่อวัสดุ / เครื่องมืออุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้

นิคม ทาแดง กรอบกุล ปราบประชา และอำนาจ เดชชัยศรี (2545: 15-20) กล่าวว่า ประเภทของสื่อการสอน มีหลายลักษณะ ดังนี้

1. การแบ่งประเภทตามช่องทางการส่งและการรับสาร ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ สื่อกราฟิก วัสดุลายเส้น และแผ่นป้ายต่างๆ สื่อสามมิติ ประเภทหุ่นจำลอง สื่อเสียง เป็นต้น

1.2 สื่อมวลชน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น

1.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุสื่อสาร เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

2. การแบ่งประเภทสื่อการสอนตามโครงสร้างความคิด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การแบ่งประเภทสื่อการสอนตามลักษณะประสบการณ์ การแบ่งตามลักษณะเช่นนี้ได้รับผลจากการใช้สื่ออื่นๆ ซึ่งเรียงตามลำดับรูปธรรมไปหนามธรรม ดังนี้

2.1.1 ประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนเจตนารับเป็นสื่อของจริงหรือปรากฏการณ์จริงที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5

2.1.2 ประสบการณ์จากสถานการณ์จำลองและหุ่นจำลอง สามารถเน้นประเด็นที่ต้องการหรือจำกัดส่วนเกินที่ไม่ต้องการจากของจริงได้

2.1.3 ประสบการณ์นฏการที่ผู้เรียนรับรู้จากการแสดงด้วยตนเองหรือการชมการแสดง เป็นสถานการณ์จำลองที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์และกระบวนการอย่างดี

2.1.4 ประสบการณ์จากการทดลองสาธิต เป็นประสบการณ์ที่ได้จากสื่อซึ่งอาจเป็นสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง แต่เป็นสื่อที่มีจำนวนน้อย จึงสาธิตให้ดูเป็นกลุ่มเป็นประสบการณ์ที่ต้องรับรู้ไปพร้อมๆ กัน

2.1.5 ประสบการณ์ทัศนศึกษา เป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่อการเรียนการสอนเป็นวัสดุ สถานการณ์ หรือปรากฏการณ์จริง เป็นการนำผู้เรียนไปยังแหล่งของสื่อ

2.1.6 ประสบการณ์ที่ได้จากนิทรรศการ สื่อที่เป็นประสบการณ์ในลักษณะนี้อาจจะเป็นทั้งของจริงและสิ่งจำลองต่างๆ แต่จัดเรียงไว้ในรูปที่จะใช้ข้อมูลหรือวัตถุประสงค์ของผู้จัด

2.1.7 ประสบการณ์จากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เป็นประสบการณ์ที่ได้จากภาพและเสียงที่พยายามทำให้เหมือนกับประสบการณ์ตรงโดยเทคนิคการถ่ายทำ

2.1.8 ประสบการณ์จากภาพนิ่ง วิทยูและการบันทึกเสียง สื่อประเภทนี้ให้ประสบการณ์ที่เป็นรายละเอียดในประเด็นที่ต้องการเน้นได้ โดยเทคนิคการถ่ายภาพ การอัดขยาย และการบันทึกตัดต่อในกรณีที่เป็นเทปเสียง

2.1.9 ประสบการณ์จากสื่อทัศนสัญลักษณ์ ได้แก่ ภาพเขียน ภาพลายเส้น วัสดุกราฟิกต่างๆ ที่สามารถเน้นโดยใช้รูปลักษณะและสีทำให้เกิดความสนใจในประเด็นที่ต้องการจะเน้น

2.1.10 ประสบการณ์พจนสัญลักษณ์ ได้แก่ สัญลักษณ์ สูตร ภาษา คำราต่างๆ เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการนำเสนอเนื้อหา มโนคติ หลักการ เป็นต้น

2.2 การแบ่งประเภทสื่อการสอนตามลักษณะสื่อในกระแสดความคิดของผู้เรียน ซึ่งแบ่งตามทฤษฎีโครงสร้างของความคิด ของบรูเนอร์ ซึ่งอธิบายไว้ว่า คนเราจะเกิดความรู้ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้โดยสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุ ปรัชญาการหรือสถานการณ์เร้าให้เกิดหรือสิ่งแทนในกระแสดความคิดด้านใดด้านหนึ่งหรือสามด้าน ได้แก่ ด้านกระทำ ด้านภาพหรือสัญลักษณ์ ดังนั้นสื่อในที่นี้จึง หมายถึง สื่อที่เป็นวัตถุหรือสถานการณ์กับสื่อที่เป็นลักษณะของความคิด ซึ่งอาจเทียบกับ เอ็ดการ์ เดล ได้ดังนี้

2.2.1 สื่อที่ก่อให้เกิดการกระทำ การเคลื่อนที่หรือการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ ได้แก่ สื่อของจริง สถานการณ์ หุ่นจำลอง นาฏกรรมการทดลอง การสาธิต และการศึกษานอกสถานที่

2.2.2 สื่อประเภทก่อให้เกิดภาพนึก ได้แก่ สื่อนิทรรศการ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ ภาพนิ่ง วิทยู และแผ่นเสียง

2.2.3 สื่อประเภทก่อให้เกิดการคิดนึกเป็นสัญลักษณ์ ได้แก่ สื่อทัศนสัญลักษณ์ และภาษา

3. การแบ่งประเภทของสื่อการสอนตามลักษณะโครงสร้างของสื่อ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

3.1 ฮาร์ดแวร์ หมายถึง ผลผลิตจากการประยุกต์ทางวิทยาศาสตร์กายภาพทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยวัสดุสิ้นเปลือง

3.1.1 วัสดุสิ้นเปลือง หมายถึง วัสดุต่างๆ ที่ได้จากการประยุกต์วิทยาศาสตร์กายภาพเตรียมไว้ใช้ประกอบกับเครื่องมืออุปกรณ์อื่นๆ เมื่อถูกนำไปใช้แล้ววัสดุบางอย่างก็จะหมดสภาพ ได้แก่ กรดสาย แผ่นโปรงใส เทปเสียง แผ่นดิสก์ เป็นต้น

3.1.2 เครื่องมือ หมายถึง เครื่องช่วยประกอบในกิจกรรมแนะแนว เช่น ปากกา ดินสอ คัตเตอร์ จอบ เสียม เป็นต้น

3.1.3 อุปกรณ์ หมายถึง เครื่องฉายข้ามศีรษะ กล้องถ่ายภาพ เป็นต้น

3.2 ซอฟต์แวร์ หมายถึง ผลผลิตจากการประยุกต์พฤติกรรมศาสตร์มาใช้ในการศึกษาและการแนะแนว ซึ่งได้แก่ ลำดับขั้นตอน ระบบกระบวนการ โปรแกรมและวิธีการเก็บรวบรวม ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้

3.2.1 วัสดุสำเร็จรูป ได้แก่ วัสดุที่ได้ดำเนินการออกแบบและจัดบรรลุนี้อหาสาระเป็นระบบเพื่อการศึกษาและการแนะแนวเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งจะนำไปใช้ เช่น ฟิล์มภาพยนตร์ที่ถ่ายทำเรื่องราวเรียบร้อยแล้ว ตำราแบบเรียน เป็นต้น

3.2.2 วิธีการ ได้แก่ เทคนิควิธีการลำดับขั้นตอนและระบบในการรวบรวมหรือเสนอเนื้อหาสาระและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาและการแนะแนวในสถานศึกษา

3.3 อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องวีดิโอโปรเจกเตอร์ เป็นต้น

โดยสรุป สื่อการศึกษาหรือสื่อสอนแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ (1) ประเภทวัสดุ (2) ประเภทอุปกรณ์ และ (3) ประเภทเทคนิคและวิธีการ และหากแบ่งเกณฑ์กายภาพสามารถแบ่งได้เป็น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่อเสียง สื่อภาพนิ่ง สื่อภาพเคลื่อนไหว สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ชุดการสอน และเครื่องมืออุปกรณ์

2. แนวคิดเรื่องความต้องการ

ความต้องการ คือ ความพึงประสงค์ ในสิ่งที่ตนเองยังมี หรือเพื่อต้องการให้มีชีวิตอยู่รอดปลอดภัย เริ่มต้นตั้งแต่ความต้องการขั้นพื้นฐาน และเพิ่มระดับความต้องการไปเรื่อยๆ

นำชัย ทนุผล และ สุนิลา ทนุผล (2532: ม.ป.น.) ได้กล่าวไว้ว่า การผลักดันให้บุคคลเกิดความต้องการในชีวิตมากขึ้น ได้แก่ การมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล คือ ได้รู้ได้มีโอกาสเห็นในภาพที่ดีกว่า ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาไปยังสถานที่อื่นที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเปรียบเทียบ อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มความเพียรพยายามของตนเองในการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบมากขึ้น

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ (2538: ม.ป.น.อ้างถึงใน ธนะรัตน์ แสงรัตนชัยกุล 2546: ม.ป.น.) กล่าวถึงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Motivation) ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความต้องการที่ขาดแคลนและแรงจูงใจที่มุ่งสนองความต้องการเบื้องต้น ซึ่งยังบกพร่องอยู่ (Deficiency Needs and Deficiency Motivation)

1.1 ความต้องการทางสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต เช่น ต้องการอาหาร น้ำดื่ม เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และความต้องการทางเพศ มนุษย์ต้องต่อสู้ดิ้นรน เพื่อสนองความต้องการขั้นนี้ก่อน จึงจะมีความต้องการขั้นอื่นตามมา

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อความต้องการทางสรีระวิทยาได้รับการตอบสนองแล้ว ก็มีความต้องการขั้นต่อไป คือ ความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต

1.3 ความต้องการความรักและการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Love and Belonging Needs) ความต้องการขั้นนี้เป็นลักษณะของความต้องการอยากมีเพื่อน มีคนรักใคร่ชอบพอบุคคลที่มีความต้องการขั้นนี้ จะนำพฤติกรรมเพื่อไปสู่เป้าหมายเพื่อจะทำให้รู้จักว่ามนุษย์ไม่ได้อยู่คนเดียวโดดเดี่ยว อ้างว้าง หรือถูกทอดทิ้ง

1.4 ความต้องการมีเกียรติและศักดิ์ศรี (The Esteem Needs) ความต้องการขั้นนี้เป็นความต้องการของมนุษย์เกือบทุกคนในสังคม ลักษณะที่แสดงถึงความต้องการขั้นนี้ เช่น ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลอื่น ต้องการเกียรติยศชื่อเสียง หรือความภาคภูมิใจ เมื่อประสบความสำเร็จ

2. ความต้องการและแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ระดับสูง (Growth Needs and Growth Motivation)

2.1 ความต้องการพัฒนาตัวเองไปสู่ระดับที่สมบูรณ์ที่สุด คือ ต้องการแสดงความเป็นจริงแห่งตน (Self-Actualization) เน้นถึงความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนให้เต็มที่ ถือว่าเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์

2.2 ความต้องการมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งใหม่ ๆ (Cognitive Needs) ถ้าความต้องการได้รับการขัดขวาง จะทำให้บุคคลประสบความคับข้องใจ อาจมีอาการเบื่อหน่าย และรู้สึกท้อถอยในชีวิต

2.3 ความต้องการซาบซึ้งในสุนทรียะ (Aesthetic Needs) ความต้องการขั้นนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าความต้องการขั้นต้น ๆ ไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะกับบุคคลบางคนเท่านั้น

ทศนิยม พรหมไพจิตร (2540: ม.ป.น.) ได้สร้างทฤษฎีความต้องการ โดยถือว่า ความต้องการเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เกิดแรงขับหรือแรงจูงใจ ซึ่งเป็นผลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมไปใน

ทิศทางที่จะนำไปสู่เป้าหมาย และ คิดค้นหาวิธีการที่จะวัดความต้องการประเภทต่าง ๆ ซึ่งจากแนวความคิดในเรื่องแรงจูงใจไฟ

สัมฤทธิ์ที่ มยุรี ศรีมงคล (2541: ม.ป.น.) กล่าวถึงจะเห็นว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจไฟสัมฤทธิ์สูง จะสามารถกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ความต้องการ คือความอยากได้อะไรของมนุษย์ เพื่อการอยู่รอด ความปลอดภัย และอำนวยความสะดวกให้ตนเอง

3. เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

เขตพื้นที่การศึกษา (Educational Service Area) เป็นระบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาปกครองที่จัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในประเทศไทย ให้ครอบคลุมมากขึ้น เดิมมีสำนักประจำแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาใช้ชื่อว่า “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.....” (สพท) และต่อมาได้มีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นระดับ คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 คือเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบในระดับการศึกษาประถมศึกษา ของจังหวัดนราธิวาส เขตพื้นที่ที่ 1 ซึ่งมีทั้งหมด 5 อำเภอ ของจังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอยี่งอ อำเภอบาเจาะ อำเภอรือเสาะ อำเภอศรีสาคร มีโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และโรงเรียนขยายโอกาส รวมทั้งหมด 149 โรงเรียน ดังนี้

อำเภอ	ขนาดโรงเรียน			
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขยายโอกาส
อำเภอเมือง	20	11	7	3
อำเภอยี่งอ	10	9	3	1
อำเภอบาเจาะ	5	10	7	5
อำเภอรือเสาะ	11	11	11	7
อำเภอศรีสาคร	5	5	5	3
รวม	51	46	33	19

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ทำงานวิจัยที่เกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษาในประเทศ ซึ่งพบจะสรุปได้ดังนี้

จันทรา ปัทมสุนทร (2535: ม.ป.น.) ได้ศึกษาความต้องการศูนย์สื่อวิทยบริการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ตามความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษา พบว่า

1. อาจารย์ส่วนใหญ่มีความต้องการคอมพิวเตอร์เครือข่าย โดยเชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในระดับมากที่สุด

2. นักศึกษาวารสารศาสตร์และสื่อมวลชน ต้องการคอมพิวเตอร์เครือข่ายโดยเชื่อมจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิตกับศูนย์ท่าพระจันทร์ในระดับต้องการมากที่สุด

3. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของอาจารย์ทุกคณะ พบว่า อาจารย์มีความต้องการแตกต่างกันโดยอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีต้องการบริการผลิตสื่อการสอน และโสตวัสดุมากกว่า คณะอื่นๆ

4. เมื่อเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาทุกคณะ พบว่า นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ต้องการสื่อและอุปกรณ์ประเภทภาพที่ฉายวัสดุอุปกรณ์ ไลยเส้น โสตวัสดุ บทเรียนโปรแกรม และเครื่องฉายมากกว่าคณะอื่นๆ

พุทธินคร ด้อยสำราญ (2536: บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์สภาพความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาในวิทยาลัยสารพัดช่างและวิทยาลัยการอาชีพ กลุ่มภาคกลาง กรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยสารพัดช่างและวิทยาลัยการอาชีพ กลุ่มภาคกลาง ทั้ง 11 แห่ง มีหน่วยงานสำหรับให้บริการและผลิตสื่อการสอนโดยเฉพาะ และพบว่า โสตทัศนูปกรณ์ที่วิทยาลัยมีและอยู่ในสภาพดี สภาพการใช้สื่อและความต้องการของครูอาจารย์พบว่า สื่อประเภทวัสดุเอกสาร ดำรงอยู่ในระดับมากที่สุด ประเภทอุปกรณ์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะอยู่ในระดับมากที่สุดชนิดอื่น ด้านสภาพการให้บริการ พบว่า การให้บริการยืมสื่อการสอนมีการให้บริการมากที่สุด รองลงไปได้แก่ การบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนการซ่อมบำรุงและรักษาสื่อการสอน มีการให้บริการอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาและอุปสรรค ครู-อาจารย์ ประสบปัญหาในการผลิตสื่อการสอน ส่วนเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับห้องสำหรับให้บริการมีน้อย และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษามีไม่เพียงพอ ด้านความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา ทั้งผู้บริหาร ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษามีความเห็นควรจัดให้มี

ศูนย์สื่อการศึกษา และบุคลากรที่รับผิดชอบควรจบการศึกษาทางด้านนี้โดยเฉพาะ และควร
รวมกันจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาระดับภาคโดยเฉพาะวิทยาลัยในสังกัด

มนต์ชัย มนุชาราม (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบศูนย์เทคโนโลยีทาง
การศึกษาสำหรับวิทยาลัยเทคนิคโพธาราม ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลากรประจำศูนย์สื่อการศึกษา ควรเป็นอาจารย์ที่มีความรู้ทางด้าน
เทคโนโลยีทางการศึกษา และอัปเดตบรรจุใหม่ทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา มีคุณสมบัติและ
คุณลักษณะเป็นผู้ที่มีความเสียสละ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการพัฒนาตนเองให้ก้าวทันต่อวิทยาการ
ใหม่ๆ อยู่เสมอ

2. ควรจัดงบประมาณของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา โดยคำนึงถึงนโยบาย
และเป้าหมายในการดำเนินการที่ชัดเจน ควรจัดงบประมาณด้วยวิธีระบบให้สอดคล้องกับกิจกรรม

3. สถานที่ตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ควรเป็นสถานที่ที่สะดวกต่อการ
ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ มีความเป็นเอกเทศและมีเอกภาพ มีสิ่งอำนวยความสะดวก
อย่างเพียงพอ

4. สื่อการเรียนการสอน ควรเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน มี
ความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน ลักษณะของสื่อที่ใช้ควรเป็นสื่อประสม

5. การบริการสื่อการเรียนการสอน ควรมีการสำรวจความต้องการใช้และปรับปรุงสื่อ
การเรียนการสอน และจัดการบริการตามผลที่ประเมินได้ ควรจัดให้มีบริการให้คำปรึกษาการจัด
ฝึกอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

นัยนา นุรารักษ์ (2539: ม.ป.น.) ได้ศึกษารูปแบบการนำเสนอการจัดศูนย์วิทย
บริการทางการแพทย์ พบว่า การบริการที่ศูนย์วิทยบริการทางการแพทย์ควรจัดให้มีคือ

1. บริการการใช้ รวมทั้งคำแนะนำการใช้งาน
2. บริการค้นคว้าต่างๆ บริการยืม คืน วัสดุ อุปกรณ์ เอกสารและสื่อการสอน
3. การผลิตสื่อการสอนบางชนิด
4. การสำเนาสื่อประกอบการเรียนการสอนบางชนิด
5. การบริการติดต่อสื่อสารรูปแบบต่างๆ
6. การตัดแปลงสื่อประกอบการเรียนการสอนบางชนิด
7. การบริการซ่อมบำรุง วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการสอนบางชนิด
8. การบริการสถานที่ในการจัดประชุม อบรม สัมมนา

ชวีช ชื้อสัตย์ (2539: ม.ป.น.) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
สำหรับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พบว่าควรแบ่งออกเป็น 5 แผนกดังต่อไปนี้

1. แผนกธุรการ ประกอบด้วย งานสารบรรณ งานกำลังพล งานการเงินและบัญชี งานพัสดุและทะเบียน งานสวัสดิการ งานข้อมูลสถิติ งานประสานงาน และงานอาคารสถานที่

2. แผนกวิชาการ ประกอบด้วย งานวางแผน ออกแบบและจัดระบบ งานแนะนำและให้คำปรึกษา งานวิจัย งานฝึกอบรม และงานการประชุม

3. แผนกบริการ ประกอบด้วย งานค้นคว้า การยืมคืนสื่อการศึกษา งานสนับสนุนและเผยแพร่วิชาการ และงานประชาสัมพันธ์

4. แผนกผลิต ประกอบด้วย งานกราฟิก งานที่ทัศน์และงานบันทึกภาพ งานภาพนิ่ง งานวิทยุและงานเทปบันทึกเสียง งานเอกสารและตำรา งานสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ งานสำเนา

5. แผนกเทคนิค ประกอบด้วย งานตรวจซ่อมบำรุง งานติดตั้ง ควบคุมอุปกรณ์ไฟฟ้า และเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ งานวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ งานจัดหาสื่อ งานขึ้นบัญชีคุม สป. งานบริจาค และงานจำหน่าย

ณรงค์ มุกดาสว่าง (2540: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ศูนย์สื่อการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดตั้งศูนย์การศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานั้น ต้องคำนึงการบริหารงาน การดำเนินงานจัดตั้งอย่างเป็นรูปธรรม สถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ เพราะสภาพปัจจุบันการบริหารงานด้านโสตทัศนศึกษายังมีรูปแบบที่ไม่ชัดเจน สถานที่ที่ใช้ดำเนินการด้านโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมีเพียงร้อยละ 26.42 บุคลากรที่ไม่ชัดเจน สถานที่ที่ใช้ดำเนินการด้านโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมีเพียงร้อยละ 26.42 บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่โสตทัศนศึกษามีภาระงานสอนมากเกินไปจึงไม่มีเวลาในการปฏิบัติงานด้านนี้ อีกทั้งยังขาดความรู้และประสบการณ์ ด้านวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอต่อการจัดตั้งศูนย์ศึกษางบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ และไม่ตรงกับความต้องการ

วิหุณา ปาณปุลณัง (2540: ม.ป.น.) ได้วิจัยเรื่อง การจัดสร้างองค์กรศูนย์วิทยบริการสาธารณะสำหรับกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดโครงสร้างองค์กรควรจัดเป็น 3 กลุ่มงานดังนี้ คือ งานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ

1. งานบริหาร ประกอบด้วย หน่วยงานกำหนดนโยบาย และวางแผน หน่วยงานบริหารบุคลากร หน่วยงานจัดทำสถิติ และรายงาน หน่วยงานธุรการ การพิมพ์ หน่วยงานสถานที่ และพัสดุ หน่วยงานประเมินผลงาน หน่วยงานการเงิน หน่วยงานป้องกัน และรักษาความปลอดภัย หน่วยงานวิจัย และพัฒนา

2. งานเทคนิค ประกอบด้วย หน่วยงานจัดหาสื่อ หน่วยงานเตรียมสื่อ หน่วยงานบำรุงรักษาสื่อ และหน่วยงานวิเคราะห์รายการเพื่อจัดทำฐานข้อมูล

3. งานบริการ ประกอบด้วย หน่วยงานบริการยืม-คืน ภายในศูนย์วิทยุการ และระหว่างศูนย์วิทยุบริการ หน่วยงานบริการแนะนำการใช้ศูนย์วิทยุบริการ หน่วยงานบริการจัดนิทรรศการและกิจกรรม หน่วยงานบริการชุมชน หน่วยงานบริการสำเนาสื่อ และหน่วยงานบริการพัฒนาและปรับปรุงสื่อ

พวงแก้ว กล้ากลาง (2541: ม.ป.น.) การพัฒนารูปแบบศูนย์ผลิตบทเรียนสื่อ ประสมของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า

1. ผู้มีประสบการณ์ในการผลิตบทเรียนสื่อประสมมีความต้องการที่จะใช้บริการ ศูนย์ผลิตบทเรียนสื่อประสมของคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ ในระดับมากที่สุด คือ การผลิตบทเรียนสื่อแล้วบันทึกลงแผ่นซีดีรอม การให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่ต้องการปรึกษาในระดับมากคือ การสร้างกราฟฟิกในคอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการผลิตบทเรียนสื่อ ประสม วิธีการเผยแพร่โปรแกรมลงในเครือข่ายคอมพิวเตอร์และต้องการชมตัวอย่างผลงานการผลิตบทเรียนสื่อประสมศูนย์ เพื่อพิจารณาก่อนตกลงใช้บริการ สำหรับวันและเวลาที่ต้องการให้ศูนย์เปิดบริการในระดับมาก คือ วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ระหว่างเวลา 08.00 น.

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากและสอดคล้องกันในประเด็นต่อไปนี้ ศูนย์ฯ ควรมีนโยบายการดำเนินงานเพื่อการผลิตอบรมวิจัย และพัฒนาบทเรียนสื่อประสม บริการให้แก่อาจารย์และนิสิตจุฬาฯ ผลิตจนบุคลากรภายนอกที่มีความสนใจ ศูนย์ฯ ควรเป็นหน่วยงานอิสระในการกำกับของคณะครุศาสตร์ โดยในระยะ 1-2 ปีแรกควรได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัยจนเมื่อศูนย์ฯ ขยายงานได้มั่นคงแล้ว งบประมาณจึงมาจากการให้บริการของศูนย์ฯ เอง โครงสร้างการบังคับบัญชาแบ่งออกเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิชาการและฝ่ายผลิต บุคลากรภายในศูนย์ฯ ควรประกอบด้วยผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ นักออกแบบบทเรียน นักออกแบบงานกราฟฟิก นักเขียนโปรแกรม ช่างเทคนิค พนักงานธุรการ พนักงานการเงินและวิทยากรประจำศูนย์ฯ สำหรับวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นภายในศูนย์ฯ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียประสิทธิภาพสูงเชื่อมต่อในระบบเครือข่ายเฉพาะบริเวณ (LAN) พร้อมเครื่องพิมพ์ ซอฟต์แวร์ที่ถูกกฎหมาย เครื่องวาดภาพ เครื่องเขียนบันทึก แผ่นซีดีรอม โมเด็ม กล้องดิจิทัลวีดีโอ เครื่องสำรองไฟฟ้า และเครื่องใช้สำนักงาน

หน่วง หวานสง (2541: 200-203) ทำการวิจัยเรื่องโครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่า 1) ด้านศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ควรมีอาคารเป็น

เอกเทศ 2) เป้าหมายของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ควรเป็นแหล่งรวบรวมสื่อและอุปกรณ์การศึกษาเพื่อบริการด้านการเรียนการสอน และการให้ข้อมูลข่าวสารโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ในวิทยาลัยเขตหาดใหญ่ 3) ด้านนโยบายของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ควรมุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนมากขึ้น 4) ด้านโครงสร้างศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ต้องการให้เป็นหน่วยงานอิสระขึ้นตรงต่อรองอธิการบดีวิทยาเขตหาดใหญ่ 5) ด้านภาระหน้าที่ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ควรมีหน้าที่ด้านวิชาการ จัดบริการ แนะนำสื่อการเรียนการสอนสมัยใหม่แก่อาจารย์และผู้สนใจ จัดให้มีการสัมมนาทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ควรมีวิธีการอบรมที่ดี การอบรมแบบต่าง ๆ มาใช้การฝึกอบรมเพื่อเป็นการสาธิตและเผยแพร่ผลงานด้วย จัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ข่าวสาร และผลงานด้านเทคโนโลยีการศึกษาและสื่อสารการศึกษา 5) ด้านคุณสมบัติของบุคลากรในศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผู้อำนวยการศูนย์จะต้องมีวุฒิปริญญาโท ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาหรือสูงกว่า หรือสาขาวิชาเดียวกันแต่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น และมีประสบการณ์ด้านบริหารทั่วไป หัวหน้างานมีวุฒิปริญญาตรีหรือปริญญาโทด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หรือสาขาวิชาเดียวกันแต่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น 6) ด้านการผลิตสื่อ ควรใช้สื่อทางคอมพิวเตอร์นำมาใช้ให้มากขึ้นทั้งสื่อสำหรับนำเสนอและสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

เฉลิมศรี มูลโพธิ์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหา และความ ต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ในการดำเนินงานด้านสื่อการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายวางแผนและแนวทางการดำเนินงานตลอดจนการจัดสรรงบประมาณ การจัดหาบุคลากร ประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน สื่อการศึกษาที่ครู – อาจารย์ผลิต คือ บัตรคำ / บัตรภาพ เทคนิคการสอนที่ครู – อาจารย์ใช้ คือ การสาธิตผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสื่อการศึกษา คือ การจัดสรรงบประมาณ และการจัดบุคลากรที่มาปฏิบัติงาน ครู – อาจารย์ มีความเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การผลิตและการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ ความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา ผู้บริหารต้องการให้ศูนย์สื่อการศึกษาเป็นศูนย์รวมสรรพวิทยาการทุกรูปแบบ ที่รวมงานห้องสมุด และงานโสตทัศนศึกษาเข้าด้วยกัน มีบริการอื่นๆ มีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

ส่วนครู – อาจารย์ต้องการให้ศูนย์สื่อการศึกษา มีการจัดฝึกอบรมการผลิตและการใช้สื่อการศึกษา และให้บริการแนะนำแหล่งที่สามารถยืมสื่อได้

อชิรญา หกสุวรรณ (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในมหาวิทยาลัยของรัฐบาล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเทคโนโลยีทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในมหาวิทยาลัยของรัฐที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าเหมาะสมสอดคล้องกัน มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนการบริหารและการจัดการ และส่วนรูปแบบการบริการ

1. การบริหารและการจัดการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า สื่อประกอบการสอนที่จัดให้บริการควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน ห้องเรียนควรจัดให้มีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียนและมีอากาศถ่ายเทได้ดี โสตทัศนูปกรณ์ควรได้รับการติดตั้งให้สะดวกต่อการใช้และบุคลากรที่ทำหน้าที่ให้บริการด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาควรมีความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพเหมาะสมกับงาน ควรมีการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการเป็นระยะๆ ควรมีการจัดการรายการเกี่ยวกับแหล่งสื่อการประสานงานกับคณะ ควรติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในศูนย์ และควรจัดทำฐานข้อมูลสื่อการสอนโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นและบริการ

2. ด้านรูปแบบการบริการ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า การวางแผนควรคำนึงถึงการประหยัดเวลา งบประมาณ บุคลากร การใช้วัสดุให้ได้ประโยชน์สูงสุด การวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ผลิตและจัดการสื่อการสอน และศูนย์ควรทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อการศึกษา

ดวงสุดา แสงสุดา (2542: ม.ป.น.) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบศูนย์วิทยบริการของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอในภาคเหนือตอนบน โดยทำการศึกษาห้องสมุดประชาชนในภาคเหนือตอนบนจำนวน 76 ศูนย์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บรรณารักษ์ และผู้บริหารจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจำนวน 8 ศูนย์ และสอบถามข้อมูลเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์อีก 76 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดโครงสร้างองค์กรควรเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่ งานบริหาร งานบริการ และงานเทคนิค

2. การวางแผนและจัดสถานที่ของศูนย์ควรมีสถานที่ยืม – คั้น ตรวจเช็ค ซ่อมบำรุง เก็บสื่อ พื้นที่สำหรับงานของบุคลากร พื้นที่สำหรับศึกษาสื่อโสตทัศน มุมวารสาร มุมเด็ก และพื้นที่บริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต พื้นที่จัดแสดงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. การบริการควรเปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 8.30 น. ถึง 20.00 น. และบริการยืม – คั้นหนังสือทั้งภายในและระหว่างศูนย์วิทยบริการ บริการให้

สื่อการศึกษาที่ทันสมัยบริการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต บริการให้คำแนะนำการใช้บริการของ ศูนย์ บริการรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เปิดเทปวีดิทัศน์ บริการห้องสมุดเสียง เป็นสถานที่ ค้นคว้าเรียนรู้ และเป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

4. การจัดกิจกรรมภายในศูนย์ ควรจัดนิทรรศการความรู้ ข่าวสาร วันสำคัญ ต่างๆ จัดมุมศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และวรรณกรรม สังกม เศรษฐกิจ การเมือง และแนะนำ สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชน แนะนำหนังสือใหม่ จัดกิจกรรมร่วมมือกับสถาบันและองค์กรต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการค้นหาข้อมูลโดยผ่านสื่อ จัดอบรมครูนักเรียนเกี่ยวกับสื่อที่ทันสมัย เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต จัดฉายวีดิทัศน์เพื่อส่งเสริมความรู้ เป็นต้น

ฉวีวรรณ ดันติแก้วประโยชน์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและความ ต้องการในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารอาจารย์และเจ้าหน้าที่ เห็นด้วยว่า โรงเรียนนายร้อยตำรวจควรสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ เทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมีความคิดเห็นในเรื่อง ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาจะสังกัดอยู่ หน่วยงานใด อาจารย์และเจ้าหน้าที่มีสภาพการดำเนินงาน ด้านการบริการเทคโนโลยีทาง การศึกษาเพื่อการเรียนการสอนในระดับมาก ส่วนด้านการจัดเทคโนโลยีทางการศึกษา การ ประชาสัมพันธ์และการบำรุงรักษาเทคโนโลยีทางการศึกษา จะมีสภาพต่างกัน อาจารย์มีความ ต้องการด้านอุปกรณ์สำหรับการบริการสูงที่สุด และเจ้าหน้าที่มีความต้องการด้านอุปกรณ์อุปกรณ์ ประจำสำนักงานสูงที่สุด อาจารย์และเจ้าหน้าที่มีสภาพปัญหาเช่นเดียวกัน คือ เรื่องงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่เห็นด้วยว่า ชีด ความสามารถของแผนกโสตทัศนศึกษาและงานเทคโนโลยีทางการศึกษามีจำกัด ควรมีการเพิ่ม จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในงานเฉพาะด้าน

ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องโครงการจัดตั้งศูนย์ ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการสื่อ การสอนของครูผู้สอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพการใช้ สื่อการสอนของครูผู้สอนมีในระดับน้อยสื่อการสอนที่ใช้ในการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ เอกสาร ตำราและหนังสืออ่านประกอบ ภาพถ่ายรูปภาพ วีดิทัศน์หรือเทปโทรทัศน์กระดานดำเครื่อง บันทึกลเสียงด้านปัญหาของครูผู้สอนพบว่าครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการผลิตการใช้และการ นำเสนอสื่อการสอน สื่อการสอนขาดมีอายุการใช้งานไม่นาน ด้านของสถานที่พบว่าสภาพ ห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน เช่น ปัญหาเรื่องกระแสไฟฟ้า และสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดผู้เชี่ยวชาญในการให้ความรู้ฝึกอบรมการผลิตสื่อการสอน และไม่ทราบข่าวสานด้าน สื่อการสอนด้านความต้องการสื่อการสอนพบว่าครูผู้สอนมีความต้องการสื่อการสอนทุกประเภท

ในระดับมาก โดยเฉพาะสื่อที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่สอนและมีเนื้อหาทางพระพุทธศาสนา โดยสื่อการสอนที่ต้องการมากที่สุด ได้แก่เอกสารตำราและหนังสือที่ได้รับรางวัล เครื่องคอมพิวเตอร์ โทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีทัศน์ สื่อมัลติมีเดีย นอกจากนี้สื่อการสอนด้านกิจกรรมและวิธีการพบว่า ครูผู้สอนต้องการ ใช้การฝึกปฏิบัติ การศึกษานอกสถานที่และการสาธิตประกอบการสอน การนำเสนอรูปแบบศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์จากผู้เชี่ยวชาญสรุปรูปแบบของศูนย์ที่ได้ 17 ประเด็น ดังนี้ ลักษณะของศูนย์วิทยบริการ โครงสร้างองค์กรของศูนย์วิทยบริการ ภาระหน้าที่ของศูนย์วิทยบริการ บุคลากรที่ดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการ การบริหารที่ของศูนย์วิทยบริการ สถานที่ตั้งของศูนย์วิทยบริการ การจัดพื้นที่ใช้สอยของศูนย์วิทยบริการ ประเภทของสื่อการสอนที่ให้บริการของศูนย์วิทยบริการ การจัดบริการของศูนย์วิทยบริการ แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการ วิธีการคัดเลือก และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการสอนของศูนย์วิทยบริการ วิธีการประเมินวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการสอนของศูนย์วิทยบริการ การจัดศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในรูปแบบของ Self-Learning Cente

สามารถ คงศรี (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษารูปแบบศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม ทุกแห่ง มีการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาเพื่อบริการสื่อการเรียนการสอนให้แก่ครู-อาจารย์ ทุกโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานแต่ไม่เพียงพอกับความ ต้องการ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนที่มีอยู่ให้กับครูรับทราบ สื่อที่มีอยู่ไม่ตรงกับความต้องการ มีไม่เพียงพอและอยู่กระจัดกระจายตามสายชั้นต่างๆ ไม่มีครูที่จบการศึกษาสาขา โสตทัศนศึกษาเข้ามาทำหน้าที่โดยเฉพาะ

2. รูปแบบศูนย์สื่อการศึกษา มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านนโยบาย วัตถุประสงค์ อำนาจความสะดวก จัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา ศูนย์สื่อการศึกษาต้องเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่ให้บริการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน อยู่ในความดูแลของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ฝ่ายงานประชาสัมพันธ์ ฝ่ายงานเทคนิค ฝ่ายงานบริการ ฝ่ายงานซ่อมบำรุงและฝ่ายงานวิชาการ อาคารสถานที่ตั้งเป็นเอกเทศไม่รวมกับห้องสมุด อยู่กึ่งกลางของอาคารเรียนทั้งหมด สามารถขยายได้ในอนาคตมีการจัดแบ่งพื้นที่ภายในศูนย์สื่อออกเป็นบริเวณต่างๆ ดังนี้ บริเวณจัดเก็บวัสดุสื่อการสอน ใช้จัดเก็บเครื่องมือและอุปกรณ์การสอน บริเวณผลิตสื่อการสอน บริเวณให้บริการยืม – คืน

บริเวณที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ บริเวณศึกษารายบุคคล บริเวณจัดนิทรรศการและประชาสัมพันธ์ บริเวณบริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต และบริเวณส่วนทดลองสื่อก่อนให้บริการงบประมาณ ในการบริหารงาน ได้มาจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ผู้ที่เป็นหัวหน้าศูนย์ สื่อการศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษาหรือโสตทัศนศึกษามาโดยเฉพาะ

คารุณี ยอดโพธิ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบในการจัดตั้งศูนย์ เทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพการใช้สื่อ การสอนของผู้บริหารครูผู้สอนมีระดับปานกลาง สื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ เอกสาร ตำรา หนังสืออ่านประกอบ ด้านปัญหาของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะการใช้ การผลิตสื่อการสอน, ขาดความมั่นใจในการสอน, ขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและการฝึกอบรมการใช้ การผลิตสื่อการสอน ด้านสถานพบว่า สภาพห้องเรียนไม่เพียงพอและไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้ การผลิตสื่อการสอน ด้านความต้องการสื่อการสอนพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อการสอนทุก ประเภทระดับมาก โดยเฉพาะ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ และสื่อการสอนประเภทกิจกรรมวิธีการพบว่า ครูผู้สอนต้องการใช้การฝึกปฏิบัติ การสาธิต การจัด นิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ และการสอนแบบโครงการ

การศึกษารูปแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาโรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี จากผู้เชี่ยวชาญสรุปรูปแบบของศูนย์ฯ ได้ 13 ประเด็น ดังนี้ : วิสัยทัศน์-พันธกิจ รูปแบบเป็นศูนย์รวมเฉพาะหรือศูนย์รวมเอกเทศ ไม่รวมกับห้องสมุด โครงสร้างการบริหารองค์กร หัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ ควรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี การศึกษา วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท รองหัวหน้าศูนย์ฯ มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี การศึกษาหรือคอมพิวเตอร์ คณะทำงานได้จากตัวแทนหมวดวิชาและผู้สนใจ ระบบและประเภท การให้บริการ ประเภทของสื่อที่ให้บริการ สถานที่ตั้งศูนย์ฯ การจัดพื้นที่ใช้งานของศูนย์ฯ การ คัดเลือกจัดหาวัสดุอุปกรณ์และการศึกษา การประเมินคุณภาพสื่อ-อุปกรณ์การศึกษา แหล่ง งบประมาณ การประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ และการประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์ฯ กับ หน่วยงาน สถาบันอื่นๆ

ศุติพร วงศ์ภาณุวัฒน์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบและการจัดตั้ง ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่าด้าน สภาพการใช้สื่อการสอนของครูมีในระดับน้อย สื่อการสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ เอกสารตำราและ หนังสืออ่านประกอบและวีดิทัศน์ ด้านปัญหาของครูผู้สอนพบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะ ในการผลิตสื่อ ขาดผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษาให้ความรู้ในการผลิตสื่อ ด้านสถานที่พบว่าสภาพ ห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อ ส่วนความต้องการสื่อการสอนพบว่า ครูผู้สอนมี

ความต้องการใช้สื่อทุกประเภทในระดับมาก โดยเฉพาะสื่อมัลติมีเดีย เครื่องคอมพิวเตอร์ และ โทรทัศน์ เป็นต้น

การศึกษารูปแบบการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา สรุปรูปแบบของศูนย์ที่ได้ 8 ประเด็น ดังนี้ มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษาที่มีระบบบริหาร บริการดีเยี่ยม พันธกิจที่ให้บริการและส่งเสริมการผลิตสื่อการสอน ให้การแนะนำการใช้ โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านเทคโนโลยีการศึกษาให้แก่ ครู นักเรียนและ ชุมชน เป็นรูปแบบรวมศูนย์แบบเอกเทศไม่รวมกับห้องสมุด โครงสร้างการบริหารองค์กรศูนย์ เทคโนโลยีการศึกษาขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการหัวหน้าศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา ควรเป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท และคณะทำงานได้มาจากตัวแทน หมวควิชาและผู้สนใจ ภาระงานแบ่งออกเป็น 4 ฝ่าย ระบุด้วยสถานที่ตั้งและพื้นที่การใช้งานอยู่ บริเวณศูนย์กลางของโรงเรียนมีการจัดหาและประเมินพัสดุอุปกรณ์ แหล่งงบประมาณได้จากการบ ริจาคและสนับสนุนจากสมาคมต่าง ๆ มีการประชาสัมพันธ์และประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์ เทคโนโลยีศึกษากับสถาบันอื่น

ปิยะดา ทองประสิทธิ์ (2551: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ครูระดับประถมศึกษา มีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 8 ด้าน พบว่า (1) ด้านประเภทของสื่อการศึกษาควรเน้นการจัดหาสื่อเสียง (2) ด้านการบริการผลิตสื่อการสอนควร เน้นการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน (3) ด้านการให้บริการวิชาการ ควรเน้นการจัดฝึกอบรมการใช้งานสื่อการสอน (4) ด้านการให้บริการคำแนะนำปรึกษาควรเน้น ด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอน (5) ด้านระเบียบการยืมสื่อการสอนควรเน้นการ ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการยืม / จองสื่อการสอน (6) ด้านมาตรฐานการจัดหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ของศูนย์สื่อการศึกษาควรกำหนดวิธีการพิจารณาคัดเลือกสื่อการสอนที่ชัดเจน (7) ด้านการ เชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์สื่อการสอนควรมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการเชื่อมโยงที่ชัดเจน และ (8) ด้านการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนควรหาทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคด้านการ ใช้สื่อ การสอนสำหรับการเรียนการสอน

ศุรพล ภู่ม้า (2552: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และ นักเรียนจำอาภาศ มีความต้องการเกี่ยวกับศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสำหรับโรงเรียนจำ อาภาศ ดังนี้

1. ด้านกรอบการดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารต้องการด้านงบประมาณในการจัดตั้ง ศูนย์ฯ ครู-อาจารย์ต้องการให้จัดตั้งศูนย์ฯ ขึ้น ด้านปณิธาน พบว่า ผู้บริหาร และครู-อาจารย์มีความ ต้องการมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาเพื่อการศึกษา ด้านประโยชน์ของ

ศูนย์ฯ พบว่า ผู้บริหารต้องการให้การเป็นแหล่งสืบค้นความรู้และเครือข่ายการศึกษา ครู-อาจารย์ ต้องการให้ศูนย์ฯ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

2. ด้านอาคารสถานที่ พบว่า ผู้บริหารต้องการพัฒนาขึ้นใหม่จากอาคารใดอาคารหนึ่งที่มีอยู่เดิม ครู-อาจารย์ต้องการจัดสร้างอาคารขึ้นใหม่เป็นเอกเทศ

3. ด้านการจัดการ พบว่า ด้านงานธุรการ มีความต้องการด้านการจัดการความรู้ และประกันสุขภาพ ด้านวิชาการมีความต้องการด้านฝึกอบรม ด้านผลิตและบริการสื่อการศึกษา มีความต้องการด้านการจัดเก็บสื่อการศึกษา ด้านบุคลากรธุรการมีความต้องการเจ้าหน้าที่พัสดุ-ครุภัณฑ์ ด้านบุคลากรวิชาการมีความต้องการหัวหน้าแผนกเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ด้านบุคลากรงานผลิตและบริการสื่อศึกษามีความต้องการหัวหน้างาน

4. ด้านที่มาของเจ้าหน้าที่ พบว่า ผู้บริหาร และครู-อาจารย์มีความต้องการดำเนินการคัดเลือก/โอนย้ายเจ้าหน้าที่ในอัตราใหม่

5. ด้านหน้าที่ พบว่า ด้านงานธุรการมีหน้าที่จัดทำทะเบียนบัญชีกำลังพลของหน่วยงาน ด้านงานวิชาการมีหน้าที่จัดแหล่งสืบค้นทางวิชาการเชื่อมโยงกันทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ด้านงานผลิตและบริการสื่อศึกษามีหน้าที่ให้บริการสืบค้นความรู้ด้วยเทคโนโลยี สารสนเทศเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

6. ด้านสื่อการศึกษา พบว่า ด้านสื่อสิ่งพิมพ์มีความต้องการตำราทางวิชาการ และคู่มือหลักสูตร ด้านสื่อโสตทัศนศึกษาที่มีความต้องการแผ่นวีซีดี/แผ่นดีวีดี ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือมีความต้องการเครื่องคอมพิวเตอร์

7. ด้านงานบริการ พบว่า ครู-อาจารย์มีความต้องการให้บริการยืม-คืนสื่อโสตทัศนศึกษา นักเรียนจำอาภาคมมีความต้องการการให้คำแนะนำและจัดทำคู่มือในการใช้สื่อการสอน

โดยสรุป งานวิจัยในประเทศที่ได้ศึกษา สรุปประเด็นได้ คือศูนย์สื่อการศึกษา มีขอบข่ายเป็นแหล่งศูนย์กลางเก็บรวบรวมวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ สื่อโสตทัศนอุปกรณ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการศึกษา โดยเป็นหน่วยงานที่ให้บริการด้านการผลิต การจัดเก็บ การจัดหา การฝึกอบรม การบริการข้อมูลสืบค้นทางเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษาด้วยระบบเครือข่ายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่วนการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาต้องพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ คือ 1) การจัดโครงสร้างองค์กร ประกอบด้วย งานบริหาร งานบริการ และงานเทคนิค 2) อาคารสถานที่ของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ประกอบด้วย พื้นที่อาคารที่ทำการ และรูปแบบ 3) บุคลากรและเจ้าหน้าที่ศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา 4) เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์และการให้บริการของศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และ 5) แหล่งงบประมาณที่ใช้ดำเนินการ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริการจัดการ ศูนย์สื่อการศึกษา สามารถสรุปดังกึ่งนี้

ดี คีฟเฟอร์ (De kieffer, 1965: 86) ได้ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ โสตทัศนวัสดุของครู พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1. ขาดแคลนโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ
2. ขาดแคลนเงินในการจัดซื้อโสตทัศนวัสดุ
3. ขาดความรู้และความชำนาญในการผลิต และการใช้โสตทัศนวัสดุ
4. ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมกับการใช้โสตทัศนวัสดุ

โรเบิร์ต อี เดอ คีฟเฟอร์ (Robert E. De Kieffer, 1965: 106-107) ได้กล่าวว่า ศูนย์ โสตทัศนศึกษาหรือศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา เป็นสำนักงานใหญ่ของผู้อำนวยการและคณะ ดำเนินงานเป็นแหล่งที่เก็บรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างมีระบบระเบียบ เพื่อบริการให้แก่ อาจารย์ผู้สอน ทำการแจกจ่าย ให้ยืม ตรวจสอบ ดูแลรักษา และซ่อมแซม จัดทำแคตตาล็อก ให้ความ สะดวกต่อคณะกรรมการตรวจพิจารณาวัสดุอุปกรณ์ก่อนการสั่งซื้อ นอกจากนี้ ศูนย์เทคโนโลยีและ สื่อสารการศึกษาจะเป็นที่ซึ่งอาจารย์ ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารต่าง ๆ มาร่วมปรึกษาหารือและรับ บริการจากศูนย์ร่วมกัน

แคนเตอร์ (Cantor, 1976: 7707-A) ได้ศึกษาถึงบทบาทที่คาดหวังสำหรับการ บริการของศูนย์สื่อการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญสื่อ และครูผู้สอน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเวสเชสเตอร์ เคาน์ตี รัฐนิวยอร์ก โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และเยี่ยมชมกิจการ เพื่อจะทดสอบการบริการต่าง ๆ ของศูนย์สื่อการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริการต่าง ๆ ของศูนย์สื่อการศึกษา และผู้ตอบทุก กลุ่มมีความเห็นพ้องกันว่า การให้บริการของผู้เชี่ยวชาญสื่อมีมากกว่าร้อยละห้าสิบ ผู้เชี่ยวชาญสื่อมี ความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ เกี่ยวกับการให้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงสาม ประเภทในเก้าประเภท ผู้ตอบได้เรียงลำดับความสำคัญของการให้บริการของผู้เชี่ยวชาญสื่อไว้ดังนี้

1. วัสดุอุปกรณ์ในศูนย์สื่อการศึกษาเหมาะสมกับความต้องการของครูและนักเรียน
2. มีการปฐมนิเทศนักเรียนเข้าใหม่เกี่ยวกับศูนย์สื่อการศึกษา
3. มีการทำงานร่วมกับนักเรียน เพื่อพัฒนาความชำนาญในการค้นคว้าของนักเรียน
4. มีการปรึกษาหารือร่วมกับครูเกี่ยวกับความต้องการวัสดุต่าง ๆ ของครู
5. มีการแจ้งรายละเอียดให้ครูและนักเรียนทราบเกี่ยวกับวัสดุที่จัดหามาใหม่อย่าง

มีระบบ

6. รวบรวมรายชื่อวัสดุสำหรับครูเมื่อได้รับการขอร้อง
7. จัดให้มีการแนะนำการอ่านแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล
8. ให้โอกาสแก่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุอุปกรณ์เข้าไปในศูนย์

สื่อการศึกษา

9. มีการขยายเวลาบริการ และในการศึกษาของแคนเตอร์ (Cantor) มืองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของผู้ตอบเกี่ยวกับบริการที่ควรจัดโดยบุคลากรทางสื่อของห้องสมุด คือ บทบาทและหน้าที่การทำงานที่ทำให้โรงเรียนของผู้ตอบและรูปแบบของการบริการห้องสมุดภายในแต่ละโรงเรียน

บลูดเวิร์ด (1970: Abstract) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการศึกษาของโรงเรียน ได้สรุปเกณฑ์การใช้สื่อการศึกษาของโรงเรียนได้ดังนี้

1. เกณฑ์การให้บริการสื่อการศึกษาของโรงเรียน

1.1 โรงเรียนควรจัดให้มีโปรแกรมบริการสื่อการศึกษาโดยการบริหารผ่านทางศูนย์สื่อการศึกษา (A school media center) ซึ่งจะจัดหาวัสดุการสอนที่เหมาะสมให้แก่ครูได้อย่างเพียงพอ

1.2 ศูนย์ควรจะเป็นหน่วยบริการที่แยกออกมาเป็นบริการในระดับเดียวกับบริการสำคัญอื่นๆ ของโรงเรียน

1.3 โรงเรียนควรกำหนดนโยบาย การปฏิบัติ และแผนงานโครงการสื่อการศึกษาตลอดจนเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาว

1.4 ควรจะมีคณะผู้ทำงานทางวิชาชีพที่เพียงพอสำหรับให้บริหารงานโปรแกรมสื่อการศึกษา และให้คำปรึกษาแก่ครูทุกคน

2. เกณฑ์ของศูนย์สื่อการศึกษา

2.1 ศูนย์ควรจะทำเนิงานตามมโนทัศน์ของการให้บริการและสื่ออย่างหลากหลาย ด้วยภาวะของผู้นำที่คอยช่วยให้คำปรึกษาและจัดบริการด้วยนักสื่อการศึกษา และบุคลากรอื่นๆ ของศูนย์

2.2 โปรแกรมการสอนควรได้รับการสนับสนุนด้วยสื่อการศึกษาอย่างเพียงพอ และด้วยระบบที่เข้าถึงคณะและนักศึกษา

2.3 ศูนย์สื่อการศึกษาควรจัดบริการ เช่น การจัดหาการซ่อมบำรุงรักษา และการผลิตสื่อการศึกษาที่เหมาะสม เพื่อสนับสนุนโปรแกรมการสอน

สแตนเลย์ (Stanley, 1987: 13-17) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Instructional Media Center Management via Database” โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดการสถิติมูลฐาน ซึ่งสามารถใช้ใน

ศูนย์สื่อการศึกษา ในการจัดทำข้อมูลต่างๆ และวิธีการวางแผน สร้างสรรค์ ดัดแปลงการรักษาให้คงสภาพและการใช้สถิติมูลฐาน ตัวอย่าง การจัดการเตรียม รวมถึงรูปแบบการให้บริการเครื่องมือ โครงสร้างของสถิติมูลฐานเกี่ยวกับรายได้จากค่าเช่าฟิล์มหรือวิดีโอ

เอคคีโบ นูโบ กอสมาส (1990: abstract) ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบศูนย์วิทยบริการสำหรับมหาวิทยาลัย Lagos (Nigerian University) ประเทศไนจีเรีย โดยทำการวิจัยเพื่อหาข้อสรุปทั้งผลดีและผลเสียของการดำเนินงานของศูนย์วิทยบริการของมหาวิทยาลัย โดยจะทำการพัฒนารูปแบบศูนย์วิทยบริการจากการศึกษานโยบาย ปรัชญาของสถาบัน และคณะที่เปิดสอน และความต้องการของคณาจารย์และนักศึกษา ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักศึกษา การสัมภาษณ์ผู้บริหาร การสังเกต และศึกษาจากเอกสารเพื่อพัฒนารูปแบบศูนย์วิทยบริการที่เหมาะสมสำหรับสถาบันผลการวิจัยที่ได้พบว่า

1. แหล่งบริการสื่อการสอนในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับภาพรวมของหลักสูตรแต่คณะที่เปิดสอน เนื่องจากไม่ได้รับงบประมาณและการสนับสนุนจากผู้บริหาร
2. โครงสร้างของศูนย์วิทยบริการขาดความเหมาะสมในเรื่องของประเภทสื่อและการให้บริการ ทำให้มีผู้เข้ามาใช้บริการน้อยกว่าที่คาดไว้
3. ศูนย์วิทยบริการควรมีการพัฒนาการบริหารงานและโครงสร้างองค์กรที่เป็นระบบมากขึ้น
4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรปรับปรุงการทำงานเพื่อพัฒนาการบริการและคำนึงถึงทัศนคติของผู้ใช้บริการด้วย

โตเปอร์สกี เนลล์ (Topperski, 1999: Abstract) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของศูนย์วิทยบริการและสื่อมัลติมีเดียนานาชาติ The International Multimedia Resource Center (IMRC) แห่งมหาวิทยาลัย Lehigh จุดประสงค์ของศูนย์นี้เพื่อให้บริการทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา และสื่อมัลติมีเดียเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนทางด้านวัฒนธรรมต่างประเทศ การเรียนภาษา ทั้งในด้านทักษะการฟัง อ่าน และพูด วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาว่า (1) ศูนย์ IMRC สามารถสนับสนุนให้ภาควิชาต่างๆ มีการนำนวัตกรรมการศึกษามาใช้ในการสอนหรือไม่ (2) การทำงานของ IMRC มีการนำเอานวัตกรรมการศึกษามาใช้เพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจได้มากขึ้นหรือไม่

ผลการวิจัยสรุปว่า ศูนย์ IMRC มีการประยุกต์เอาหลักการ Constructivism และการเรียนรู้แบบร่วมมือกันมาใช้ในการบริการ บุคลากรในศูนย์มีการให้คำปรึกษาแนะนำและพัฒนาสิ่งแวดล้อมในศูนย์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยตลอด ผู้วิจัยสรุปว่า การนำหลักการ Constructivism มาใช้จะทำให้การเรียนรู้วัฒนธรรมการศึกษานักศึกษามีความง่ายขึ้น

อัลเมนเนลไฟ จาเบอร์ โมฮัมหมัด (1999: Abstract) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดโปรแกรมสื่อการสอนของศูนย์สื่อเทคโนโลยีการศึกษา (ETC) ของคณะศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัย Kuwait โดยทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์นโยบายและการดำเนินงานของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้ (1) ภาระหน้าที่ของศูนย์ (2) โครงสร้างองค์กรของศูนย์ (3) ภาระหน้าที่และคุณสมบัติของบุคลากร (4) ภาระหน้าที่ และการกำหนดนโยบายของผู้บริหารศูนย์ (5) ประเภทของสื่อการสอนที่ให้บริการ (6) ประเภทและลักษณะของโครงการฝึกอบรมของศูนย์ (7) งบประมาณ (8) บริการและกิจกรรมของศูนย์ การวิจัยนี้ใช้แบบประเมินของ Stake Countenance Model เพื่อประเมินการดำเนินงานของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างการดำเนินการ โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจาก ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ในภาควิชาต่างๆ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย Kuwait

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างทราบและอยากเข้าไปใช้บริการของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารและบุคลากรของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษามีความต้องการที่จะพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าควรมีการจัดฝึกอบรม เผยแพร่วิธีการใช้สื่อการสอน การประเมินผลการใช้สื่อการสอน และการเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร เพราะอาจารย์ผู้สอนขาดทักษะในการใช้และประเมินผลสื่อการสอน และทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าภาครัฐควรให้การสนับสนุนในด้านการใช้สื่อการสอนให้มากขึ้น และมีการจัดตั้งศูนย์สื่อเทคโนโลยีการศึกษาในทุกๆ สถาบันการศึกษาด้วย

โดยสรุป จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับศูนย์สื่อการศึกษา พบว่ามีความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาโดยต้องการจัดตั้งเป็นหน่วยงานเอกเทศ และเป็นศูนย์กลางที่รับผิดชอบด้านบริการเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษาโดยตรง รวมถึงปัญหาของศูนย์สื่อการศึกษาที่พบ ได้แก่ การขาดบุคลากรด้านไอทีศึกษาโดยตรงในการให้บริการสื่อการศึกษา ไอทีศนูปรณ์มีจำกัดไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สถานที่และห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้ไอทีศนูปรณ์ สื่อการศึกษาไม่ได้รวบรวมเป็นศูนย์กลางในการให้บริการ ไม่มีการจัดหมวดหมู่ของการเรียนการสอน ครุบางส่วนไม่สามารถผลิตสื่อใช้เอง และขาดคุณภาพเนื่องจากไม่มีความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ในการผลิตสื่อ ขาดงบประมาณสนับสนุน การจัดหาและดำเนินการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุม (1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้บริหาร จำนวน 149 คน ครู จำนวน 2,196 คน ผู้บริหารใช้ประชากรในการศึกษา

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 149 คน โดยศึกษาจากประชากร ครู จำนวน 333 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีโรงเรียนทั้งหมด 149 โรงเรียน

1.2.2 สุ่มแบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา สำหรับผู้บริหาร อำเภอเมืองจำนวน 41 ฉบับ ได้รับคือทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อำเภอเชียงจำนวน 23 ฉบับ ได้รับคือทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อำเภอบาเจาะจำนวน 27 ฉบับ ได้รับคือทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อำเภอรือเสาะจำนวน 44 ฉบับ ได้รับคือร้อยละ 100 อำเภอศรีสาครจำนวน 18 ฉบับ ได้รับคือทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.3 สุ่มแบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา สำหรับครู อำเภอเมืองจำนวน 54 ฉบับ ได้รับคือทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อำเภอเชียงจำนวน 22 ฉบับ ได้รับคือทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ฉบับ อำเภอบาเจาะจำนวน 31 ฉบับ ได้รับคือทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อำเภอรือเสาะจำนวน 119 ฉบับ ได้รับคือทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 อำเภอศรีสาครจำนวน 107 ฉบับ ได้รับคือทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตรวัด ประมาณค่า 5 ระดับ ความต้องการการบริหารจัดการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร จำนวน 3 ตอน รวมทั้งหมด 86 ข้อ และเป็นแบบสอบถาม ปลายเปิด (2) แบบสอบถามสำหรับครู จำนวน 3 ตอน รวมทั้งหมด 86 ข้อ เป็นแบบสอบถาม ปลายเปิด มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 กำหนดสิ่งต้องประเมิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ ศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

2.1.1 นโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษา
- 2) ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษา
- 3) พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา

2.1.2 โครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) งานธุรการ
- 2) งานวิชาการ
- 3) งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา

2.1.3 การจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) งานธุรการ
- 2) งานวิชาการ
- 3) งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา
- 4) ที่มาของบุคลากร

2.1.4 สถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) บริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
- 2) ที่ทำการศูนย์สื่อการศึกษา

2.1.5 การให้บริการสื่อการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) การให้บริการผลิตสื่อการศึกษา
- 2) การให้บริการสื่อวัสดุ
- 3) การให้บริการสื่ออุปกรณ์

2.1.6 ระเบียบการยืมสื่อการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) จำนวนสื่อที่ให้ยืม
- 2) ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ
- 3) วิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา
- 4) กำหนดการยืมคืน

2.2 ศึกษาค้นคว้า

จากเอกสารตำราเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม

ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	แปลความหมาย
5	ความต้องการระดับมากที่สุด
4	ความต้องการระดับมาก
3	ความต้องการระดับปานกลาง
2	ความต้องการระดับน้อย
1	ความต้องการระดับน้อยที่สุด

และ (2) แบบสอบถามปลายเปิด

2.4 สร้างแบบสอบถาม โดยนำผลมาจาก

สร้างแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบคำถาม จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาในด้าน 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย ปรัชญา ปณิธาน และพันธกิจ ของศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 13 ข้อ
- 2) ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย งานธุรการ งานวิชาการ และงานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา จำนวน 12 ข้อ
- 3) ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย งานธุรการ งานวิชาการ งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา และที่มาของบุคลากร จำนวน 17 ข้อ

- 4) ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ประกอบด้วย บริเวณที่ตั้งและที่ทำการศูนย์สื่อการศึกษา จำนวน 5 ข้อ
- 5) ด้านการให้บริการสื่อการศึกษา ประกอบด้วย การให้บริการผลิตสื่อ การศึกษา การให้บริการสื่อวัสดุ และการให้บริการสื่ออุปกรณ์ จำนวน 27 ข้อ
- 6) ด้านระเบียบการยืมสื่อการศึกษา ประกอบด้วย จำนวนสื่อที่ให้ยืม ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ วิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา และกำหนดการยืม จำนวน 12 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ

2.5 การตรวจสอบและปรับแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าและพิจารณาด้านความครอบคลุมในประเด็นการวิจัย

2.6 ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิแสดงไว้ในภาคผนวก) ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบข้อคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อคำถามมีความชัดเจน และภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม และหาคำดัชนีความสอดคล้อง

2.7 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

- 2.7.1 ตัดข้อคำถามที่มีความซ้ำซ้อนกัน และรวมเป็นประเด็นเดียวกันในส่วนของโครงสร้างการบริหารและบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษาให้มารวมในโครงสร้างการบริหาร
- 2.7.2 จัดหมวดหมู่ข้อความประเภทของวัสดุและอุปกรณ์สื่อการศึกษา
- 2.7.3 แยกระเบียบการยืมสื่อการศึกษาออกจากด้านการให้บริการสื่อการศึกษา
- 2.7.4 ตัดการให้บริการการให้คำปรึกษา และการให้บริการด้านวิชาการมาอยู่ในโครงสร้างการบริหารในส่วนของงานวิชาการ

2.8 ทดลองใช้แบบสอบถาม

โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างในช่วงระหว่างวันที่ 12- 15 มกราคม 2554 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจภาษาที่ใช้และเข้าใจข้อคำถามแต่ละหัวข้อเป็นอย่างดีโดยในแบบสอบถามได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำเครื่องหมายลงในตารางซึ่งมีให้เลือก 2 ช่อง คือ เข้าใจ / ไม่เข้าใจ ในคำถาม หลังจากทดลองใช้พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบว่า "เข้าใจ" ในคำถามทุกข้อ

2.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

หลังจากการปรับปรุงแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ จึงดำเนินการจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำมาใช้สอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบบสอบถามสมบูรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร จำนวน 149 ฉบับ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบคำถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาในด้าน 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
- 2) ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา
- 3) ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา
- 4) ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
- 5) ด้านการให้บริการสื่อการศึกษา
- 6) ด้านระเบียบการยืมสื่อการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบสอบถามปลายเปิด

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครู จำนวน 333 ฉบับ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบคำถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาในด้าน 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
- 2) ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา
- 3) ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา
- 4) ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
- 5) ด้านการให้บริการสื่อการศึกษา
- 6) ด้านระเบียบการยืมสื่อการศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จำนวน แบบสอบถามปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอความร่วมมือด้วยการทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 149 โรงเรียน นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร จำนวน 149 ชุด และ (2) แบบสอบถามสำหรับครู จำนวน 333 ชุด

3.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1-2 มีนาคม พ.ศ. 2555

3.4 ได้รับแบบสอบถามคืนทุกฉบับและมีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีการทางสถิติประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สูตรค่าร้อยละ ดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

4.2 วิเคราะห์ระดับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยใช้สูตรค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้ (Best, John W. and Kahn, James V. 1986 : 181-182)

4.2.1 สูตรค่าเฉลี่ย

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{x}	คือ	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	คือ	ผลรวมของคะแนนกำหนด
	N	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ย ตามแนวของเบสท์ (Best) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	ความต้องการอยู่ระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	ความต้องการอยู่ระดับมาก
2.50 - 3.49	ความต้องการอยู่ระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	ความต้องการอยู่ระดับน้อย
1.00 - 1.49	ความต้องการอยู่ระดับน้อยสุด

4.2.2 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร (Lafferty, Peter and Rowe, Julain, *The Hutchison Dictionary of Science*, 1995: 561 - 562)

$$S. D = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	$S. D$	คือ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	คือ	ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน
	$(\sum x)^2$	คือ	ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง
	n	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ได้สอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานราธิวาส เขต 1 นำผลที่ได้จากการสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร และครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานราธิวาส เขต 1 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

(ผู้บริหาร)

ตารางที่ 4.1 เพศของผู้บริหาร (n = 149)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	104	69.80
หญิง	45	30.20
รวม	149	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้บริหารเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.80 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 30.20

ตารางที่ 4.2 ตำแหน่งการบริหาร (n= 149)

ตำแหน่งการบริหาร	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการโรงเรียน	64	42.95
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	32	21.48
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน	53	35.57
รวม	149	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 42.95 รองลงมารักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 35.57

ตารางที่ 4.3 วุฒิการศึกษาสูงสุด (n = 149)

วุฒิการศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	105	70.47
ปริญญาโท	44	29.53
ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	149	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.47 รองลงมาวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 29.53

ตารางที่ 4.4 วิชาเอก (n = 149)

วิชาเอก	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	31	20.80
คณิตศาสตร์	23	15.44
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	5	3.35
ศิลปะ	3	2.01
ภาษาต่างประเทศ	25	16.78
วิทยาศาสตร์	17	11.41
สุขศึกษาและพลศึกษา	6	4.03
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	39	26.17
รวม	149	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีวิชาเอก คือ การงานอาชีพและเทคโนโลยีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.17 รองลงมา คือ ภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 20.80

ตารางที่ 4.5 ประสบการณ์การบริหารโรงเรียน (n = 149)

ประสบการณ์การบริหารโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	3	2.01
5-10 ปี	26	17.45
11-15 ปี	57	38.26
มากกว่า 15 ปี	63	42.28
รวม	149	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.28 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.26

ตารางที่ 4.6 ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (n = 149)

ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยี	จำนวน	ร้อยละ
มี	40	26.85
สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาโดยตรง	3	2.01
เคยได้รับการฝึกอบรมและสัมมนาด้านศูนย์สื่อการศึกษา	34	22.82
ฝึกด้วยตนเอง	3	2.01
ไม่มี	109	73.15
รวม	149	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาฯ คิดเป็นร้อยละ 73.15

(ครู)

ตารางที่ 4.7 เพศ (n = 333)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	132	39.64
หญิง	201	60.36
รวม	333	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ครูเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.36 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 39.74

ตารางที่ 4.8 วุฒิการศึกษาสูงสุด (n = 333)

วุฒิการศึกษาสูงสุด	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	4.50
ปริญญาตรี	295	88.59
ปริญญาโท	23	6.91
ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	333	100

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.59 รองลงมามีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 6.91

ตารางที่ 4.9 ระดับชั้นที่ทำการสอน (n = 333)

ระดับชั้นที่ทำการสอน	จำนวน	ร้อยละ
ปฐมวัย	23	6.91
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3	144	43.24
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	152	45.65
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	14	4.20
รวม	149	100

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนในระดับชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 คิดเป็นร้อยละ 45.65 รองลงมาสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 คิดเป็นร้อยละ 43.24

ตารางที่ 4.10 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการสอน (n = 333)

วิชาเอก	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	65	19.52
คณิตศาสตร์	53	15.92
วิทยาศาสตร์	72	21.62
สังคมศึกษา ศาสนาฯ	23	6.91
ภาษาต่างประเทศ	15	4.50
ศิลปะ	24	7.21
สุขศึกษาและพลศึกษา	17	5.11
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	59	17.71
อื่นๆ	5	1.50
รวม	333	100

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ครูส่วนใหญ่สอนวิชา วิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 21.62 รองลงมา สอนวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 19.52

ตารางที่ 4.11 จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์ (n = 333)

จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์	จำนวน	ร้อยละ
1-5 ชั่วโมง / สัปดาห์	69	20.72
6-10 ชั่วโมง / สัปดาห์	109	32.73
11-15 ชั่วโมง / สัปดาห์	102	30.63
16-20 ชั่วโมง / สัปดาห์	53	15.92
รวม	149	100

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีทำการสอนจำนวน 6-10 ชั่วโมง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 32.73 รองลงมา 11-15 ชั่วโมง / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 30.63

ตารางที่ 4.12 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอน (n = 333)

วิชาเอก	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	65	19.52
คณิตศาสตร์	63	18.92
วิทยาศาสตร์	69	20.72
สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม	5	1.50
ภาษาต่างประเทศ	43	12.91
ศิลปะ	2	0.60
สุขศึกษาและพลศึกษา	6	1.80
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	76	22.82
อื่นๆ	4	1.20
รวม	333	100

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อการศึกษาในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 22.82 รองลงมา ใช้สื่อการศึกษาในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 20.72

ตารางที่ 4.13 ประสิทธิภาพด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (n = 333)

ประสิทธิภาพด้านเทคโนโลยี	จำนวน	ร้อยละ
มี	231	69.37
สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาโดยตรง	97	29.13
เคยได้รับการฝึกอบรมและสัมมนาด้านศูนย์สื่อการศึกษา	111	33.33
ฝึกด้วยตนเอง	23	6.91
ไม่มี	102	30.63
รวม	333	100

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพในด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาฯ คิดเป็นร้อยละ 69.37

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร และครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

ด้านที่ 1 ความต้องการด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.14 ปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษา

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	พัฒนาสื่อการศึกษา พัฒนาครู เพื่อ การพัฒนาการศึกษา	3.89	.75	มาก	4.07	.86	มาก
2	สื่อการศึกษา ทันสมัย ก้าวไกล การศึกษา	3.81	.76	มาก	3.13	.61	ปานกลาง
3	พัฒนาสื่อการศึกษา พัฒนาครู เพื่อ การพัฒนาการศึกษา	3.07	.59	ปานกลาง	3.14	.61	ปานกลาง
	รวม	3.59	.70	มาก	3.45	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านปรัชญาของศูนย์
 สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความ
 ต้องการมากจำนวน 2 ข้อ ระดับความต้องการปานกลาง จำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
 คือ พัฒนาสื่อการสอน พัฒนาครู เพื่อการพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 3.89$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความ
 ต้องการปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 1 ข้อ
 ระดับความต้องการปานกลาง 2 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พัฒนาสื่อการสอน พัฒนาครู
 เพื่อการพัฒนาการศึกษาในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$)

ตารางที่ 4.15 ปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษา

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	มุ่งเน้นด้านการจัด บริการ และ เผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการสอน	4.07	.86	มาก	3.81	.75	มาก
2	มุ่งเน้นด้านการจัดเก็บ ทำทะเบียน สื่อเพื่อเตรียมพร้อมบริการ	3.13	.61	ปานกลาง	3.89	.76	มาก
3	มุ่งเน้นด้านการพัฒนา สื่อการศึกษาให้ทันสมัยและ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.14	.61	ปานกลาง	3.05	.59	ปานกลาง
รวม		3.45	0.69	ปานกลาง	3.58	.70	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านปณิธานของศูนย์
 สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับ
 ความต้องการมากจำนวน 1 ข้อ ระดับความต้องการปานกลาง 2 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
 ปณิธานของศูนย์สื่อการสอน มุ่งเน้นด้านการจัดหา บริการ และเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการสอน
 ($\bar{X} = 4.07$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความ
 ต้องการมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 2 ข้อ ระดับ
 ความต้องการปานกลาง 2 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มุ่งเน้นด้านการจัดเก็บ ทำทะเบียนสื่อ
 เพื่อเตรียมพร้อมบริการ ($\bar{X} = 3.89$)

ตารางที่ 4.16 พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา

ข้อ ที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	เป็นแหล่งกลางในการรวบรวม ข้อมูล จัดเก็บ การให้บริการ การ จัดหา การซ่อมแซมสื่อการศึกษา	3.62	.62	มาก	3.36	.67	ปานกลาง
2	เป็นแหล่งกลางรวบรวมสื่อที่ ทันสมัย	3.07	.59	ปานกลาง	3.34	.67	ปานกลาง
3	เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากร	3.14	.61	ปานกลาง	3.62	.62	มาก
4	เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนการศึกษา	3.34	.67	ปานกลาง	3.14	.61	ปานกลาง
5	เป็นศูนย์กลางการจัดฝึกอบรมและ เผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการศึกษา	3.36	.67	ปานกลาง	3.52	.73	ปานกลาง
6	เป็นศูนย์รวบรวมสื่อการศึกษา พื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา	3.11	.61	ปานกลาง	3.07	.59	ปานกลาง
7	เป็นศูนย์กลางประสานงาน และ รวบรวมด้านการวิจัยสื่อการศึกษา	3.52	.73	มาก	3.11	.61	ปานกลาง
	รวม	3.31	.64	ปานกลาง	3.31	.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากจำนวน 2 ข้อ ระดับความต้องการปานกลาง 5 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นแหล่งกลางในการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บ การให้บริการ การจัดหา การซ่อมแซมสื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.62$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมาก จำนวน 1 ข้อ ระดับความต้องการปานกลาง 6 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากร ($\bar{X} = 3.62$)

ด้านที่ 2 ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.17 ด้านงานธุรการ

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ด้านสารบรรณ	3.81	.75	มาก	4.06	.85	มาก
2	ด้านการเงินและงบประมาณ	4.00	.81	มาก	4.17	.82	มาก
3	ด้านพัสดุ – ครุภัณฑ์	3.87	.76	มาก	3.96	.76	มาก
	รวม	3.89	.77	มาก	4.06	.81	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านโครงสร้างการบริหาร งานธุรการ ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากจำนวน 3 ข้อ ระดับความต้องการปานกลาง จำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการเงินและงบประมาณ ($\bar{X} = 4.00$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านโครงสร้างการบริหาร งานธุรการ ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากทุกข้อ โดยข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเงินและงบประมาณ ($\bar{X} = 4.17$)

ตารางที่ 4.18 ด้านงานวิชาการ

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	การจัดฝึกอบรม	4.17	.82	มาก	4.00	.81	มาก
2	การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ในการผลิต	4.06	.85	มาก	3.81	.76	มาก
3	การออกแบบการผลิต	3.96	.63	มาก	3.87	.75	มาก
4	การวิจัย พัฒนาและประเมินสื่อ	3.84	.76	มาก	2.93	.51	ปานกลาง
	รวม	4.00	.76	มาก	3.65	.70	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านโครงสร้างการบริหาร งานวิชาการ ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากทุกข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.17$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านโครงสร้างการบริหาร งานวิชาการ ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 3 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.00$)

ตารางที่ 4.19 ด้านงานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	การจัดหาสื่อการศึกษา	4.17	.82	มาก	3.79	.63	มาก
2	การผลิตและบริการ	3.79	.63	มาก	3.87	.76	มาก
3	การบริการยืม – คืนสื่อการศึกษา	3.47	.67	ปานกลาง	4.13	.82	มาก
4	การซ่อมบำรุงสื่อการศึกษา	3.87	.76	มาก	3.47	.67	ปานกลาง
รวม		3.82	.72	มาก	3.81	.72	มาก

จากตารางที่ 4.19 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านโครงสร้างการบริหาร งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากจำนวน 3 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 2 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดหาสื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.17$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านโครงสร้างการบริหาร งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 3 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 2 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การบริการยืม – คืนสื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.13$)

ด้านที่ 3 ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.20 ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา งานธุรการ

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	หัวหน้างานธุรการ	3.44	.67	ปานกลาง	3.88	.76	มาก
2	เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ	3.17	.61	ปานกลาง	3.70	.63	มาก
3	เจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ	3.86	.76	มาก	3.86	.76	มาก
4	เจ้าหน้าที่พัสดุ – ครุภัณฑ์	3.44	.67	ปานกลาง	3.46	.67	ปานกลาง
รวม		3.48	.68	ปานกลาง	3.73	.70	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา ของงานธุรการ ในระดับความต้องการปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากจำนวน 1 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 3 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ ($\bar{X} = 3.86$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา ของงานธุรการ ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 3 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หัวหน้างานธุรการ ($\bar{X} = 3.88$)

ตารางที่ 4.21 ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา งานวิชาการ

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู-อาจารย์ (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	หัวหน้างานวิชาการ	3.73	.71	มาก	3.86	.76	มาก
2	นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	3.88	.76	มาก	3.88	.76	มาก
3	นักวิชาการการศึกษา	3.46	.67	ปานกลาง	3.73	.71	ปานกลาง
4	นักวัดผลการศึกษา	3.86	.76	มาก	3.46	.67	มาก
รวม		3.73	.72	มาก	3.73	.72	มาก

จากตารางที่ 4.21 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา ของงานวิชาการ ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากจำนวน 3 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา ของงานวิชาการ ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 3 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$)

ตารางที่ 4.22 ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	หัวหน้างานจัดหาผลิตและบริการสื่อการศึกษา	3.38	.67	ปานกลาง	3.60	.61	มาก
2	บรรณารักษ์	3.48	.65	ปานกลาง	3.38	.67	ปานกลาง
3	เจ้าหน้าที่งานโสตทัศน	4.10	.81	มาก	3.38	.67	ปานกลาง
4	เจ้าหน้าที่งานกราฟิค / ถ่ายภาพ	3.60	.61	มาก	3.60	.61	มาก
5	เจ้าหน้าที่งานผลิตสื่อการศึกษา	3.99	.81	มาก	4.10	.81	มาก
6	เจ้าหน้าที่งานบริการ	3.38	.67	ปานกลาง	3.31	.61	ปานกลาง
7	เจ้าหน้าที่งานซ่อมบำรุงรักษาสื่อการศึกษา	3.31	.61	ปานกลาง	3.48	.65	ปานกลาง
รวม		3.60	.69	มาก	3.55	.69	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา ของงานงานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากจำนวน 3 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 4 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่งานโสตทัศน ($\bar{X} = 4.10$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา ของงานงานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณา

รายชื่อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 3 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 4 ข้อ
ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เจ้าหน้าที่งานผลิตสื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.10$)

ตารางที่ 4.23 ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา การรับสมัครบุคลากร

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	รับสมัครใหม่จากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถโดยตรง	3.91	.77	มาก	3.71	.71	มาก
2	ใช้บุคลากรเดิมและพัฒนาตาม หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.51	.62	มาก	3.51	.62	มาก
	รวม	3.71	.67	มาก	3.61	.66	มาก

จากตารางที่ 4.23 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านการจัดบุคลากร
ภายในศูนย์สื่อการศึกษา ด้านที่มาของบุคลากร ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อ
พิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากทุกข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รับสมัคร
ใหม่จากผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง ($\bar{X} = 3.91$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา
ด้านที่มาของบุคลากร ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับ
ความต้องการมากทุกข้อ โดยข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือรับสมัครใหม่จากผู้ที่มีความรู้
ความสามารถโดยตรง ($\bar{X} = 3.71$)

ด้านที่ 4 ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.24 ด้านบริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	บริเวณอาคารศูนย์พัฒนา วิชาชีพครู	3.54	.73	มาก	3.23	.67	ปานกลาง
2	บริเวณสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1	3.23	.67	ปานกลาง	3.75	.71	มาก
3	บริเวณศูนย์ราชการ จังหวัด นราธิวาส	3.75	.71	มาก	3.64	.73	มาก
รวม		3.51	.70	มาก	3.54	.70	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ด้านบริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากจำนวน 2 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริเวณศูนย์ราชการ จังหวัดนราธิวาส ($\bar{X} = 3.75$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ด้านบริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 2 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บริเวณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ($\bar{X} = 3.75$)

ตารางที่ 4.25 ด้านที่ทำการศูนย์สื่อการศึกษา

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	ตั้งอยู่เป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลาง ของแต่ละอาคาร เพื่อความ สะดวกในการใช้บริการ	4.02	.81	มาก	4.00	.81	มาก
2	แบบศูนย์กลางตั้ง ณ หน่วยงาน ใดหน่วยงานหนึ่งในจังหวัด นราธิวาส	3.82	.76	มาก	3.80	.76	มาก
รวม		3.92	.79	มาก	3.90	.79	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ด้านที่ทำการตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.93$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากทุกข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตั้งอยู่เป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลางของแต่ละอาคาร เพื่อความสะดวกในการใช้บริการ ($\bar{X} = 4.02$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ด้านที่ทำการตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากทุกข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตั้งอยู่เป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลางของแต่ละอาคาร เพื่อความสะดวกในการใช้บริการ ($\bar{X} = 4.00$)

ด้านที่ 5 ด้านให้บริการสื่อการศึกษา

ตารางที่ 4.26 ด้านการให้บริการผลิตสื่อการศึกษา

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	ให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการผลิตสื่อ	4.02	.71	มาก	4.05	.84	มาก
2	การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์	4.18	.85	มาก	4.18	.85	มาก
3	การผลิตสื่อภาพนิ่ง	4.05	.84	มาก	3.90	.82	มาก
4	การผลิตสื่อเสียง	4.07	.86	มาก	4.17	.85	มาก
5	การผลิตสื่อภาพเคลื่อนไหว	3.94	.82	มาก	4.03	.84	มาก
6	การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์	4.20	.86	มาก	4.20	.86	มาก
7	การผลิตชุดการสอน	4.09	.81	มาก	.06	.84	มาก
	รวม	4.08	.82	มาก	4.08	.84	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านบทบาทการให้บริการสื่อการศึกษา ด้านการให้บริการผลิตสื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากทุกข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 4.20$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการด้านบทบาทการให้บริการสื่อการศึกษา ด้านการให้บริการผลิตสื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากทุกข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 4.20$)

ตารางที่ 4.27 ด้านให้บริการสื่อวัสดุ

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	สื่อสิ่งพิมพ์	3.71	.67	มาก	3.77	.71	มาก
2	สื่อโสตทัศน์	3.32	.61	ปานกลาง	3.32	.61	ปานกลาง
3	สื่อเสียง	3.73	.71	มาก	3.73	.71	มาก
4	สื่อภาพนิ่ง	3.50	.63	มาก	3.60	.64	มาก
5	สื่อภาพเคลื่อนไหว	3.77	.71	มาก	3.93	.81	มาก
6	สื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.86	.77	มาก	3.71	.67	มาก
7	ชุดการสอน	3.60	.64	มาก	3.50	.63	มาก
	รวม	3.59	.67	มาก	3.65	.68	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านการให้บริการสื่อการศึกษา การให้บริการสื่อวัสดุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และชุดการสอน ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากจำนวน 6 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.86$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการมีความต้องการด้านการให้บริการสื่อการศึกษา การให้บริการสื่อวัสดุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และชุดการสอน ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 6 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อภาพเคลื่อนไหว ($\bar{X} = 3.93$)

ตารางที่ 4.28 ด้านให้บริการสื่ออุปกรณ์

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	เครื่องคอมพิวเตอร์	3.95	.79	มาก	3.75	.74	มาก
2	เครื่องพรีนเตอร์	3.55	.71	มาก	3.82	.79	มาก
3	เครื่องสแกนเนอร์	3.45	.67	ปานกลาง	3.45	.67	ปานกลาง
4	ระบบเครือข่ายส่งข้อมูล สารสนเทศ	2.89	.51	ปานกลาง	3.45	.67	มาก

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
5	เครื่องโปรเจกเตอร์	3.72	.74	มาก	3.15	.61	ปานกลาง
6	กล้องถ่ายภาพดิจิทัล	3.85	.77	มาก	3.70	.67	มาก
7	เครื่องรับโทรทัศน์	3.82	.77	มาก	3.24	.61	ปานกลาง
8	เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง	2.60	.50	น้อย	3.20	.60	ปานกลาง
9	เครื่องขยายเสียงพร้อม อุปกรณ์	3.49	.63	ปานกลาง	3.60	.64	มาก
10	ชุดอุปกรณ์สำหรับ บันทึกเสียง	3.24	.61	ปานกลาง	3.59	.60	มาก
11	เครื่องถ่ายเอกสาร	3.66	.64	มาก	3.33	.60	ปานกลาง
12	เครื่องผสมสัญญาณภาพและ เสียง	3.04	.60	ปานกลาง	3.55	.60	มาก
13	เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่	3.44	.63	ปานกลาง	3.56	.61	มาก
รวม		3.44	.65	ปานกลาง	3.49	.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.28 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านบทบาทการให้บริการสื่อการศึกษา การให้บริการสื่ออุปกรณ์ ในระดับความต้องการปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากจำนวน 6 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 6 ข้อ และระดับความต้องการน้อยจำนวน 1 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.95$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วมีความต้องการมีความต้องการด้านบทบาทการให้บริการสื่อการศึกษา การให้บริการสื่ออุปกรณ์ ในระดับความต้องการปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากจำนวน 8 ข้อ ระดับความต้องการปานกลางจำนวน 5 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เครื่องพรีนเตอร์ ($\bar{X} = 3.82$)

ด้านที่ 6 ระเบียบการยืมสื่อ

ตารางที่ 4.29 ด้านระเบียบการยืมสื่อ จำนวนสื่อที่ให้อืม

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	ครั้งละ 4 ชิ้น	3.65	.71	มาก	3.75	.71	มาก
2	ครั้งละ 7 ชิ้น	3.58	.64	มาก	3.30	.60	ปานกลาง
3	ครั้งละ 10 ชิ้น	3.58	.64	มาก	3.30	.60	ปานกลาง
	รวม	3.60	.66	มาก	3.45	.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.29 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการด้านระเบียบการยืมสื่อ จำนวนสื่อที่ให้อืม ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากทุกข้อ คือ ครั้งละ 4 ชิ้น ($\bar{X} = 3.65$) และรองลงมา คือ ครั้งละ 7 ชิ้น ครั้งละ 10 ชิ้น ($\bar{X} = 3.58$)

ส่วนครู โดยรวมแล้วครู มีความต้องการมีความต้องการด้านระเบียบการยืมสื่อ จำนวนที่ให้อืม ในระดับความต้องการปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมาก 1 ข้อ ระดับความต้องการปานกลาง 2 ข้อ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครั้งละ 4 ชิ้น ($\bar{X} = 3.75$)

ตารางที่ 4.30 ด้านระเบียบการยืมสื่อ ช่วงเวลาเปิดให้บริการ

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	วันจันทร์-ศุกร์ 8.00-16.00 น.	3.52	.73	มาก	3.80	.79	มาก
2	วันจันทร์-ศุกร์ 8.00-18.00 น.	4.25	.83	มาก	4.20	.83	มาก
3	วันเสาร์-อาทิตย์ 8.00-16.00 น.	4.00	.80	มาก	4.01	.80	มาก
	รวม	3.92	.79	มาก	4.00	.80	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการช่วงเวลาเปิดให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากทุกข้อ คือ วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 8.00 – 18.00 น. ($\bar{X} = 4.25$)

ส่วนครู โดยรวมแล้ว ครูมีความมีความต้องการช่วงเวลาเปิดให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการทุกข้อ คือ วันจันทร์-เสาร์ เวลา 8.00 – 16.00 น. ($\bar{X} = 4.20$)

ตารางที่ 4.31 ด้านระเบียบการยืมสื่อ วิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	การยืมด้วยตนเอง	4.25	.83	มาก	3.90	.76	มาก
2	การจองทางโทรศัพท์	3.75	.74	มาก	3.55	.65	มาก
3	การจองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	3.53	.65	มาก	3.75	.74	มาก
	รวม	3.84	.74	มาก	3.73	.72	มาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากทุกข้อ คือ การยืมด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.25$)

ส่วนครู โดยรวมแล้ว ครูมีความมีความต้องการเกี่ยวกับวิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากทุกข้อ คือ การยืมด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.90$)

ตารางที่ 4.32 กำหนดการเยี่ยม – คีน

ข้อที่	รายการ	ผู้บริหาร (n=149)			ครู (n=333)		
		\bar{X}	S.D	แปลความ	\bar{X}	S.D	แปลความ
1	จำนวน 3 วัน	3.25	.61	มาก	3.30	.60	มาก
2	จำนวน 5 วัน	3.95	.74	มาก	3.55	.64	มาก
3	จำนวน 7 วัน	3.53	.64	มาก	3.75	.71	มาก
	รวม	3.58	.66	มาก	3.53	.65	มาก

จากตารางที่ 4.32 พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้บริหารมีความต้องการเกี่ยวกับกำหนดการเยี่ยม – คีน ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้บริหารมีระดับความต้องการมากทุกข้อ คือ จำนวน 5 วัน ($\bar{X} = 3.95$)

ส่วนครู โดยรวมแล้ว ครูมีความมีความต้องการเกี่ยวกับการเยี่ยม – คีน ในระดับความต้องการมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีระดับความต้องการมากทุกข้อ คือ จำนวน 7 วัน ($\bar{X} = 3.75$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เรื่องความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ผู้วิจัยได้จัดเรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปน้อย ดังนี้

3.1 ต้องการให้เปิดอบรมเกี่ยวกับการผลิต การออกแบบ สื่อการสอน ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมัลติมีเดีย จำนวน 20 คน

3.2 ศูนย์สื่อการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นต้องได้รับการสนับสนุนด้านนโยบายบุคลากร วัสดุ และงบประมาณ อย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 6 คน

3.3 ควรมีการสำรวจสภาพ และปัญหาของการใช้สื่อการศึกษาของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 5 คน

3.4 ศูนย์สื่อการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นต้องการให้เป็นหน่วยงาน เอกเทศ และมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถโดยอาจจัดทำเป็นกึ่งรัฐวิสาหกิจ และสามารถหารายได้ จำนวน 3 คน

3.5 สถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษาควรอยู่ในระยะไม่ห่างไกลจากโรงเรียน เพื่อความสะดวกในการเดินทาง จำนวน 5 คน

3.6 ควรมีการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาเสมือน จำนวน 3 คน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านโครงสร้างการบริหาร ของศูนย์สื่อการศึกษา
- 3) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา
- 4) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา
- 5) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านการให้บริการสื่อการศึกษา
- 6) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านระเบียบการยืมสื่อของศูนย์สื่อการศึกษา

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้บริหาร จำนวน 149 คน ครู จำนวน 2,196 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 149 คน โดยศึกษาจากประชากร ครู จำนวน 333 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ (1) กำหนดสิ่งที่จะต้องประเมิน (2) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม (3) กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม (4) สร้างแบบสอบถาม (5) ตรวจสอบและปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา (6) ทดลองใช้แบบสอบถาม และ (7) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหาร ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 6 ด้าน รวมทั้งหมด 87 ข้อ ฉบับที่ 2 สำหรับครู ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ 6 ด้าน รวมทั้งหมด 87 ข้อ

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร จำนวน 149 ฉบับ ได้รับคืนมา 149 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และ (2) แบบสอบถามสำหรับครู จำนวน 333 ฉบับ ได้รับคืนมา 333 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ และ

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.4.1 ผลการวิจัยในด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพของผู้บริหาร พบว่า ส่วนมากเป็นเพศชาย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน วุฒิการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกที่จบส่วนใหญ่เป็นวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี มีประสบการณ์การบริหารโรงเรียนมากกว่า 15 ปี เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ และส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

สถานภาพของครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรี ระดับชั้นที่ทำการสอนคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการสอน ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์ 6-10 ชั่วโมง / สัปดาห์ สื่อการศึกษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูมีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยเฉพาะด้านศูนย์สื่อการศึกษาจากการได้รับการฝึกอบรมและสัมมนาด้านศูนย์การศึกษา

1.4.2 ผลการวิจัยความต้องการของผู้บริหาร และครู ในด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา มีดังนี้

- 1) ความต้องการด้านปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษา ของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมากเช่นกัน คือมุ่งพัฒนา สื่อการสอน และพัฒนาครู เพื่อการพัฒนาการศึกษา
- 2) ความต้องการปณิธานของศูนย์สื่อการศึกษา ของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก คือมุ่งเน้นด้าน การจัดหา บริการ และเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการศึกษา ส่วนความต้องการปณิธานของศูนย์สื่อการสอน ของครูอยู่ในระดับมาก คือ มุ่งเน้นด้านการจัดเก็บ ทำทะเบียนสื่อเพื่อเตรียมพร้อมบริการ
- 3) ความต้องการด้านพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก คือ เป็นแหล่งกลางในการรวบรวม จัดเก็บ การให้บริการ การจัดหา การซ่อมแซมสื่อการสอนเพื่อความสะดวกในการทำงาน ส่วนความต้องการพันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา ของครูอยู่ในระดับมาก คือ เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากร

1.4.3 ผลการวิจัยความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา มีดังนี้

- 1) ความต้องการด้านงานธุรการของศูนย์สื่อการศึกษา ของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมากเช่นกัน คือ ความต้องการด้านการเงินและงบประมาณ
- 2) ความต้องการด้านงานวิชาการ ของศูนย์สื่อการศึกษา ของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมากเช่นกัน คือ ความต้องการด้านการจัดฝึกอบรม

3) ความต้องการด้านงานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการด้านการจัดหาสื่อการศึกษา ส่วนความต้องการด้านงานจัดหา ผลิตและบริหารสื่อการศึกษา ของครู อยู่ในระดับมา คือ ความต้องการด้านการบริการยืม คืน สื่อการศึกษา

1.4.4 ผลการวิจัยความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านการจัดบุคลากรภายใน ศูนย์สื่อการศึกษา มีดังนี้

1) ความต้องการด้านการจัดบุคลากรงานธุรการ ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ ส่วนความต้องการด้านการจัดบุคลากรงานธุรการของครู อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการหัวหน้างานธุรการ

2) ความต้องการด้านการจัดบุคลากรงานวิชาการ ของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

3) ความต้องการด้านการจัดบุคลากรงานจัดหา ผลิต และบริการ สื่อการศึกษา ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการเจ้าหน้าที่งานโสตทัศน ส่วนความต้องการด้านการจัดหาบุคลากร งานจัดหา ผลิต และบริหารสื่อของครู อยู่ในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่การผลิตสื่อการศึกษา

4) ความต้องการด้านที่มาของบุคลากรของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมากเช่นกัน คือ รับสมัครใหม่จากผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง

1.4.5 ผลการวิจัยความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านสถานที่ตั้งศูนย์ สื่อการศึกษา มีดังนี้

1) ความต้องการด้านบริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก คือ บริเวณศูนย์ราชการจังหวัดนราธิวาส ส่วนความต้องการด้านบริเวณที่ตั้งศูนย์ สื่อการศึกษาของครู อยู่ในระดับมาก คือ บริเวณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

2) ความต้องการด้านที่ทำการตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมากเช่นกัน คือ ตั้งอยู่เป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลางของแต่ละอาคาร เพื่อความสะดวกในการบริการ

1.4.6 ผลการวิจัยความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านการให้บริการ สื่อการศึกษา มีดังนี้

1) ความต้องการด้านการให้บริการผลิตสื่อการศึกษาของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมากเช่นกัน คือ การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2) ความต้องการด้านการให้บริการสื่อวัสดุ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และชุดการสอนของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนความต้องการด้านการให้บริการสื่อวัสดุของครู อยู่ในระดับมาก คือ สื่อภาพเคลื่อนไหว

3) ความต้องการด้านการให้บริการสื่ออุปกรณ์ของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมาก คือ เครื่องคอมพิวเตอร์

1.4.7 ผลการวิจัยความต้องการของผู้บริหารและครูในด้านระเบียบการยืมสื่อ
ดังนี้

1) ความต้องการด้านจำนวนสื่อที่ยืมของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมากเช่นกัน คือ ครั้งละ 4 ชิ้น

2) ความต้องการด้านช่วงเวลาเปิดให้บริการของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมากเช่นกัน คือ วันจันทร์ – ศุกร์ 8.00-18.00 น.

3) ความต้องการด้านวิธีการยืม / จองสื่อการศึกษาของผู้บริหารและครู เช่นกัน อยู่ในระดับมาก คือ การยืมด้วยตนเอง

4) ความต้องการด้านกำหนดยืม – คืน ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก คือ จำนวน 5 วัน ส่วนความต้องการด้านกำหนดยืม-คืน ของครู อยู่ในระดับมาก คือ จำนวน 7 วัน

2. อภิปรายผล

2.1 อภิปรายผลความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอน เกี่ยวกับนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

2.1.1 ด้านปรัชญาของศูนย์สื่อการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ต้องการ มุ่งพัฒนาสื่อการศึกษา และพัฒนาครู เพื่อพัฒนาการศึกษา ในระดับมาก เนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีหน้าที่ให้บริหาร พัฒนา ติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา โรงเรียนในเขตพื้นที่ การจัดสร้างศูนย์สื่อการศึกษาจึงมีความสำคัญในการพัฒนาสื่อ พัฒนาครู พัฒนาการศึกษา สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2541: 13) ให้ความหมายของ ศูนย์การศึกษาว่าเป็นหน่วยกลางในการจัดระบบและออกแบบสื่อการสอน การผลิตสื่อการสอน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

2.2 อภิปรายผลความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้สอน เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา

2.2.1 ด้านงานธุรการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครุมีความต้องการ โครงสร้างงานธุรการด้านการเงินและงบประมาณ เนื่องจากงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดเคลื่อนศูนย์สื่อการศึกษา สอดคล้องกับ (วนิดา จึงประสิทธิ์ 2532: ม.ป.น.) หลักการบริหารศูนย์สื่อด้านงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา การจัดงบประมาณที่เหมาะสมจะเป็นสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้ศูนย์ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.2.2 ด้านงานวิชาการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครุมีความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมเนื่องจากผู้บริหารและครุต้องการเพิ่มพูนความรู้ด้านสื่อ สอดคล้องกับ หน่วง หวานสง (2541: 200-203) ที่กล่าวว่า “ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาควรมีการอบรมจัดให้มีการสัมมนาทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ควรมีวิธีการอบรมที่ดี การอบรมแบบต่าง ๆ มาใช้การฝึกอบรมเพื่อเป็นการสาธิตและเผยแพร่ผลงานด้วย”

2.3 อภิปรายผลความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้สอน เกี่ยวกับความต้องการ การจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา

2.3.1 ด้านงานธุรการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครุ ต้องการเจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ เนื่องจากบุคลากรด้านการเงินและงบประมาณมีความสำคัญ สอดคล้องกับ วนิดา จึงประสิทธิ์ 2532: ม.ป.น.) หลักการบริหารศูนย์สื่อด้านงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษา การจัดงบประมาณที่เหมาะสมจะเป็นสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้ศูนย์ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.3.2 ด้านงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครุ ต้องการนักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เนื่องจากมีความรู้ด้านสื่อการสอนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ สาธิต วิมลคุณารักษ์ (2541: 171-179) กล่าวว่า การบริหารบุคลากรในศูนย์สื่อการศึกษาเป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการให้บริการการผลิต การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสื่อการสอน ตลอดจนการพัฒนาและธำรงรักษาบุคลากร

2.3.3 ด้านวิธีรับสมัครบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครุ ต้องการรับสมัครบุคลากรใหม่จากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เนื่องจากเป็นบุคลากรใหม่ผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง สอดคล้องกับ สุรพล ภู่อ่า (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารและครุมีความต้องการดำเนินการคัดเลือกโอนย้ายเจ้าหน้าที่ในอัตราใหม่

2.4 อภิปรายผลความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอน เกี่ยวกับความต้องการสถานที่ตั้ง ศูนย์สื่อการศึกษา

2.4.1 **ด้านที่ทำการศึกษา** ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความ ต้องการให้ศูนย์สื่อการศึกษาตั้งอยู่เป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลางของแต่ละอาคาร เพื่อความสะดวกในการให้บริการ สอดคล้องกับงานวิจัย สุรพล ภู่งั่ว (2551: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ครู-อาจารย์ต้องการ จัดสร้างอาคารขึ้นใหม่เป็นเอกเทศ

2.5 อภิปรายผลความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้สอน เกี่ยวกับความต้องการ การให้บริการสื่อการศึกษา

2.5.1 **ด้านการให้บริการผลิตสื่อการศึกษา** ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู ต้องการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษามีความพัฒนา ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นอย่างมาก สอดคล้องกับครุณี ยอดโพธิ์ (2545: บทคัดย่อ) กล่าวว่า ครูผู้สอนมีความต้องการสื่อการสอนทุกประเภท ะดับมาก โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อ มัลติมีเดีย คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต

2.6 อภิปรายผลความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้สอน เกี่ยวกับความต้องการ ระเบียบ การยืมสื่อ

2.6.1 **ด้านจำนวนสื่อให้ยืม** ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู ต้องการยืมสื่อ จำนวน ครั้งละ 4 ชิ้น ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมเพียงพอในการเรียนการสอน สอดคล้องกับ สุรพล ภู่งั่ว (2551: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ด้านสื่อการสอนและบริการสื่อ จัดหาตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์ มัลติมีเดีย ชุดการเรียน โดยผ่านการประชุมทางไกล และจองสื่อผ่านอินเทอร์เน็ต บอกเรื่องจำนวน ว่าก็ขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการวิจัยพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ควรมีการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาที่เป็นเอกเทศ

3.1.2 จากการวิจัยพบว่า ศูนย์สื่อการศึกษา ควรมีการให้บริการด้านการผลิต และ ให้ยืมสื่อการศึกษาโดยเน้นสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.1.3 จากการวิจัยพบว่า การจัดบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา ควรมีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านโดยเปิดรับสมัครใหม่

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการทำโครงการศูนย์
สื่อการศึกษา การวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเกี่ยวกับแบบจำลองศูนย์สื่อการศึกษา

3.2.2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
การทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเกี่ยวกับความต้องการสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3.2.3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการด้านเจ้าหน้าที่พัสดุ-
ครุภัณฑ์ การทำวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยเกี่ยวกับบุคลากรของศูนย์สื่อการศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2538) ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ
- กิดานันท์ มลิทอง (2543) เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ครรชิต มาลัยวงศ์ (2540) *ทักษะไอที* กรุงเทพมหานคร ซีเอ็ดยูเคชั่น
- คู่มือนักเรียนจำอากาศ (2551) *คู่มือนักเรียนจำอากาศ โรงเรียนจำอากาศ กรมยุทธศึกษาทหาร
อากาศ*
- จิรพงศ์ นามเกียรติ (2549) “ศึกษาและสำรวจความสนใจการอ่านหนังสือของนักเรียนจำอากาศ
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนจำอากาศ” เอกสารวิจัย โรงเรียนจำอากาศ
- จุฬารัตน์ บุญบัง (2545) “สภาพและปัญหาการผลิตและพัฒนาบทเรียนเรียนช่วยสอนของศูนย์
เทคโนโลยีทางการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชา
เทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2538) “การจัดองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุด
วิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา* หน้าที่ 14
หน้า 144 - 145 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
- _____ (2541) “ความหมายและความสำคัญขององค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา”
ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์การศึกษา* หน้าที่ 1 หน้า 13 นนทบุรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
- _____ (2550) “แนวความคิดในจัดงานเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา” ใน *ประมวล
สาระชุดวิชาการจัดการงานเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา* หน้าที่ 1 หน้า 1 - 13
นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
- เชาวลิตร์ ชุมห้ขจร (2548) “การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนจำ
อากาศ” ใน *เอกสารวิจัย* หน้า 17 วิทยาลัยกองทัพอากาศ กองทัพอากาศ
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526) *การบริหารสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา* กรุงเทพมหานคร
วัฒนาพานิช
- _____ (2542) *เทคโนโลยีทางการศึกษาหลักการและแนวปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร
วัฒนาพานิช

- ดวงสุดา แสงสุดา (2542) “การพัฒนารูปแบบศูนย์วิทยบริการของศูนย์บริการการศึกษานอก
โรงเรียนอำเภอในภาคเหนือตอนบน” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- คารณิ ยอดโพธิ์ (2545) “รูปแบบในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนพระนารายณ์
จังหวัดลพบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยี
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2543) “การนำเสนอรูปแบบศูนย์วิทยบริการสำหรับศูนย์ศึกษาพระพุทธร
ศาสนวันอาทิตย์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโสตทัศน
ศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธนะสา เฟื่องสา (2546) “ศึกษารูปแบบศูนย์วิทยบริการเครือข่ายสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นัยนา นุรารักษ์ (2538) “รูปแบบการนำเสนอการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการทางการแพทย์”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บุญเลิศ ส่องสว่าง (2541) “การบริหารงบประมาณในองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา”
ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อการศึกษา หน่วยที่ 7 หน้า 214 – 215
นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญเหลือ ทองเอี่ยม และสุขสวัสดิ์ ภาษิต (2531) การบริหารและการนิเทศงานโสตทัศนศึกษา
พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประเสริฐ สุดทน (2542) “โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา กรมยุทธศึกษา
ทหารอากาศ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปิยะตา ทองประสิทธิ์ (2551) “ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูสอนระดับประถมศึกษา เขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ลัดดาวัลย์ คงสมบูรณ์ (2544) “การจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนประถม ในสำนักงาน
เขตบางแค สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร” ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- วนิดา (นันทเสมอ) จึงประสิทธิ์ (2532) “การบริหารและการบริการงานโสตทัศนศึกษา” วิทยานิพนธ์
 ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
 _____ . (2535) *การบริหารและการบริการงานโสตทัศนศึกษา* นครปฐม โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
 ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
- ศิรินันท์ เหลืองอภิรมย์ (2543) “ความคิดเห็นของผู้บริการและอาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีปทุม
 วันที่มีผลต่อการพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศุทธิพร วงศ์ภาณุวัฒน์ (2545) “รูปแบบและการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนท่าม่วง
 ราษฎร์บำรุง จังหวัดกาญจนบุรี” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
 ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ [online] Available
 form: <http://www.dpu.ac.th/techno>. [1 พ.ค. พ.ศ. 2552]
- ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ [online] Available
 form: <http://ed.tech.hcu.ac.th> [1 พ.ค. พ.ศ. 2552]
- ศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี [online] Available form:
<http://www.ecit.sut.ac.th> [1 พ.ค. 2552]
- สุธรรม บัวทอง (2538) “โครงการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการ โรงเรียนจำอากาศ” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ (2543) *สื่อโสตทัศนในห้องสมุด* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- สุรพล ภู่น้ำ (2551) “ความต้องการศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สำหรับโรงเรียนจำ
 อากาศ” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- หน่วง หวานสง (2541) “โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ห้องสมุด ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง แหล่งที่มา [online] Available
 form: http://weblibrary.mcru.ac.th/main/policy_book [1 มีนาคม 2552]

- อชิรญา ฆารชม (2541) “รูปแบบศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในมหาวิทยาลัยของ
รัฐบาล” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษา สาขาวิชา
เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง และคณะ(2550) “แนวความคิดในจัดงานเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา” ใน
ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการงานเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 7
หน้า 7 – 34 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Abdoler-Shroyer, Katherine (1999) A Study of the Scheduling of classes in the library media
centers of Missouri combined K-12 schools serving their student populations with
one library media center Master Abstracts International.
- Achebo, Nubi Kosmas (1990) The Learning Resource Center: A Model for Nigerian University
Doctoral Dissertation Southern Illinois University.
- Achebo, Nubi Kosmas (1990) The Learning Resource Center: A Model for Nigerian University.
- Best, John W. and Kahn, James V. (1998) *Research in Education* 8th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Cantor, Phyllis Fine. (1976) "Role expectation for library media services held by library media
specialist, school administrations and teachers". *Dissertation Abstracts International*.
36(12): 707-A.
- Kieffer, De E. R. (1965) *The Center for Applied Research in Education*. New York:
- Neil F. Toporski (1999) “The role of the International Multimedia Center in the Adoption of
Instructional Tecnologiea at Lehigh University (Pennsylvania)” *Dissertation
Abstract International*.
- Purvis C. The Bibb Country IMC *Audio Visual Instruction* 14 (September) 1969 : 7 Doctoral
Dissertation Southern Illinois University.
- Robert W. Richey (1958) *Plamming for Teaching*. New York: McGraw Hill Book.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

ด้านเนื้อหา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แสงเดือน

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

ด้านเครื่องมือ

รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
มงคล วิทยาเขต รัษฎบุรี

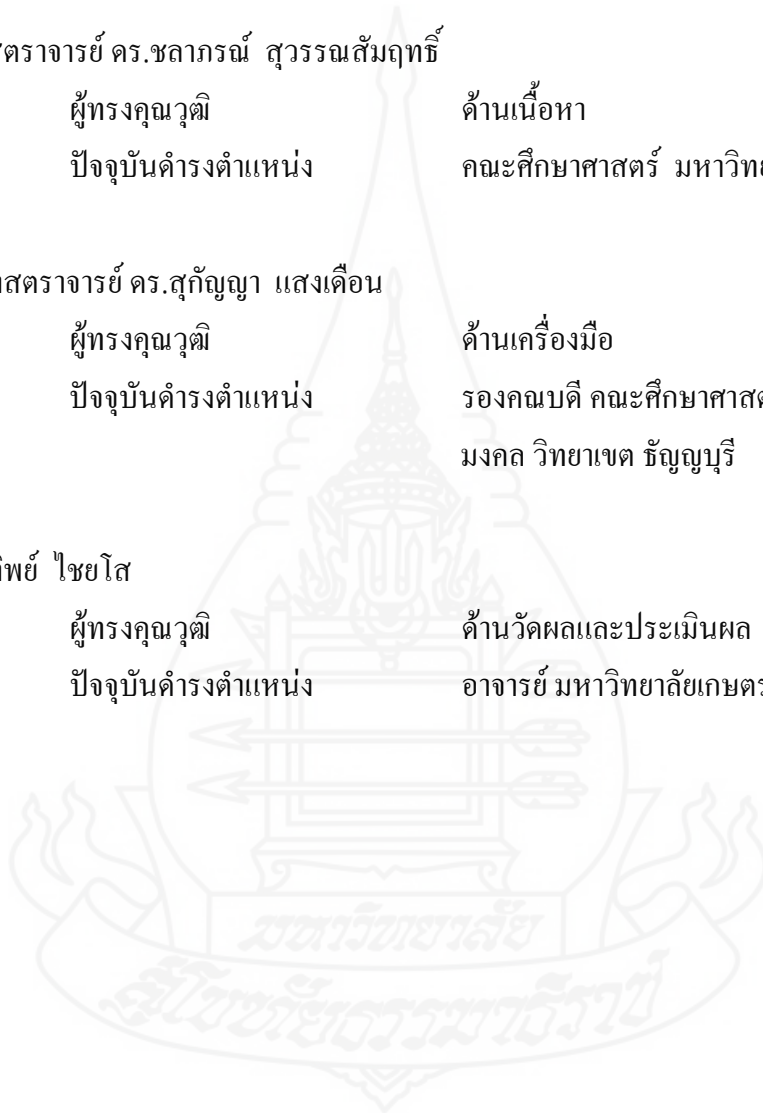
3. ดร.พรทิพย์ ไชยโส

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

ด้านวัดผลและประเมินผล

อาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
 (สำหรับ ผู้บริหาร)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา และข้อเสนอแนะด้านต่างๆ ของผู้บริหาร ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

2. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูล ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อประโยชน์ เฉพาะงานวิจัยเท่านั้น

3. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

5 หมายถึง ความต้องการระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความต้องการระดับมาก

3 หมายถึง ความต้องการระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความต้องการระดับน้อย

1 หมายถึง ความต้องการระดับน้อยที่สุด

4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร ในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 แบ่งออกเป็นความต้องการจำนวน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
2. ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา
3. ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา
4. ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
5. ด้านการให้บริการสื่อการศึกษา
6. ด้านระเบียบการยืมสื่อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ตรงกับสถานภาพตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. ตำแหน่งการบริหารโรงเรียน

- ผู้อำนวยการโรงเรียน รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน
 รองผู้อำนวยการโรงเรียน

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

4. วิชาเอก

- ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ
 คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา
 ศิลปะ ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี

5. ประสบการณ์การบริหารโรงเรียน

- ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี
 11-15 ปี มากกว่า 15 ปี

6. ประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยเฉพาะด้านศูนย์สื่อการศึกษา

- มี
 สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาโดยตรง
 เคยได้รับการฝึกอบรมและสัมมนา ด้านศูนย์การศึกษา
 ฝึกด้วยตนเอง
 ไม่มี

ตอนที่ 2 ศึกษาความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหาร ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นราธิวาส เขต 1 แบ่งออกเป็นความต้องการจำนวน 6 ด้าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ตรงกับสถานภาพตามความเป็นจริงของท่าน

1. ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1.1 ปรัชญา ของศูนย์สื่อการศึกษา					
1.1.1 พัฒนาสื่อการสอน พัฒนาคู เพื่อการพัฒนาการศึกษา					
1.1.2 สื่อการสอนทันสมัย ก้าวไกลการศึกษา					
1.1.3 เร่งรัดพัฒนาการศึกษา เน้นการพัฒนาสื่อการสอน					
1.1.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
1.2 ภารกิจของศูนย์การศึกษา					
1.2.1 มุ่งเน้นด้านการจัดการบริการ และเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการศึกษา					
1.2.2 มุ่งเน้นด้านการจัดเก็บ ทำทะเบียนสื่อเพื่อเตรียมพร้อมบริการ					
1.2.3 มุ่งเน้นด้านการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา					
1.2.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
1.3 พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา					
1.3.1 เป็นแหล่งกลางในการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บ การให้บริการ การจัดหา การซ่อมแซมสื่อการศึกษา					
1.3.2 เป็นแหล่งกลางรวบรวมสื่อที่ทันสมัย					
1.3.3 เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคลากร					
1.3.4 เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.3.5 เป็นศูนย์กลางการจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการศึกษา					
1.3.6 เป็นศูนย์รวบรวมสื่อการศึกษาพื้นบ้านของจังหวัดนราธิวาส					
1.3.7 เป็นศูนย์กลางประสานงาน และรวบรวมด้านการวิจัยสื่อการศึกษา					
1.3.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

2. ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
2.1 งานธุรการ					
2.1.1 ด้านสารบรรณ					
2.1.2 ด้านการเงินและงบประมาณ					
2.1.3 ด้านพัสดุ – ครุภัณฑ์					
2.1.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
2.2 งานวิชาการ					
2.2.1 การจัดฝึกอบรม					
2.2.2 การให้คำปรึกษาด้านวิชาการในการผลิต					
2.2.3 การออกแบบการผลิต					
2.2.4 การวิจัย พัฒนาและประเมินสื่อ					
2.2.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
2.3 งานจัดหา ผลิตและบริการสื่อการศึกษา					
2.3.1 การจัดหาสื่อการศึกษา					
2.3.2 การผลิตและบริการ					
2.3.3 การบริการยืม – คืนสื่อการศึกษา					
2.3.4 การซ่อมบำรุงสื่อการศึกษา					
2.3.5 ด้านอื่นๆ					
2.3.6 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

3. ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
3.1 งานธุรการ					
3.1.1 หัวหน้างานธุรการ					
3.1.2 เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ					
3.1.3 เจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ					
3.1.4 เจ้าหน้าที่พัสดุ – ครุภัณฑ์					
3.1.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
3.2 งานวิชาการ					
3.2.1 หัวหน้างานวิชาการ					
3.2.2 นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา					
3.2.3 นักวิชาการการศึกษา					
3.2.4 นักวัดผลการศึกษา					
3.2.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
3.3 งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา					
3.3.1 หัวหน้างานจัดหาผลิตและบริการสื่อการศึกษา					
3.3.2 บรรณารักษ์					
3.3.3 เจ้าหน้าที่งานโสตทัศน					
3.3.4 เจ้าหน้าที่งานกราฟิก / ถ่ายภาพ					
3.3.5 เจ้าหน้าที่งานผลิตสื่อการศึกษา					
3.3.6 เจ้าหน้าที่งานบริการ					
3.3.7 เจ้าหน้าที่งานซ่อมบำรุงรักษาสื่อการศึกษา					
3.3.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
3.4 การรับสมัครบุคลากร					
3.4.1 รับสมัครใหม่จากผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง					
3.4.2 ใช้บุคลากรเดิมและพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
3.4.3 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

4. ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
4.1 บริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา					
4.1.1 บริเวณอาคารศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู					
4.1.2 บริเวณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี					
4.1.3 บริเวณศูนย์ราชการ จังหวัดปทุมธานี					
4.1.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
4.2 ที่ทำการศูนย์สื่อการศึกษา					
4.2.1 ตั้งอยู่เป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลางของแต่ละอาคาร เพื่อความสะดวกในการใช้บริการ					
4.2.2 แบบศูนย์กลางจัดตั้ง ณ หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี					
4.2.3 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

5. ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
5.1 การให้บริการผลิตสื่อการศึกษา					
5.1.1 ให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการผลิตสื่อ					
5.1.2 การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์					
5.1.3 การผลิตสื่อภาพนิ่ง					
5.1.4 การผลิตสื่อเสียง					
5.1.5 การผลิตสื่อภาพเคลื่อนไหว					
5.1.6 การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
5.1.7 การผลิตชุดการสอน					
5.1.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
5.2 การให้บริการสื่อวัสดุ					
5.2.1 สื่อสิ่งพิมพ์					
5.2.2 สื่อโสตทัศน์					
5.2.3 สื่อเสียง					
5.2.4 สื่อภาพนิ่ง					
5.2.5 สื่อภาพเคลื่อนไหว					
5.2.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
5.2.7 ชุดการสอน					
5.2.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
5.3 การให้บริการสื่ออุปกรณ์					
5.3.1 เครื่องคอมพิวเตอร์					
5.3.2 เครื่องพรีนเตอร์					
5.3.3 เครื่องสแกนเนอร์					
5.3.4 ระบบเครือข่าย					
5.3.5 เครื่องโปรเจ็คเตอร์					
5.3.6 กล้องถ่ายรูปดิจิทัล					
5.3.7 เครื่องรับโทรทัศน์					
5.3.8 เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง					
5.3.9 เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์					
5.3.10 ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง					
5.3.11 เครื่องถ่ายภาพเอกสาร					
5.3.12 เครื่องผสมสัญญาณภาพและเสียง					
5.3.13 เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่					
5.3.14 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

6. ระเบียบการยืมสื่อ

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
6.1 จำนวนสื่อที่ให้ยืม					
6.1.1 ครั้งละ 4 ชิ้น					
6.1.2 ครั้งละไม่เกิน 5 ชิ้น					
6.1.3 ครั้งละไม่เกิน 7 ชิ้น					
6.1.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
6.2 ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ					
6.2.1 วันจันทร์ – ศุกร์ 8.00 – 16.00 น.					
6.2.2 วันจันทร์ – ศุกร์ 8.00 – 18.00 น.					
6.2.3 วันจันทร์ – เสาร์ 8.00 – 16.00 น.					
6.2.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
6.3 วิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา					
6.3.1 การยืมด้วยตนเอง					
6.3.2 การยืมทางโทรศัพท์					
6.3.3 การยืมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต					
6.3.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
6.4 กำหนดการยืม-คืน					
6.4.1 จำนวน 3 วัน					
6.4.2 จำนวน 5 วัน					
6.4.3 จำนวน 7 วัน					
6.4.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

.....
.....

ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา

.....
.....

ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา

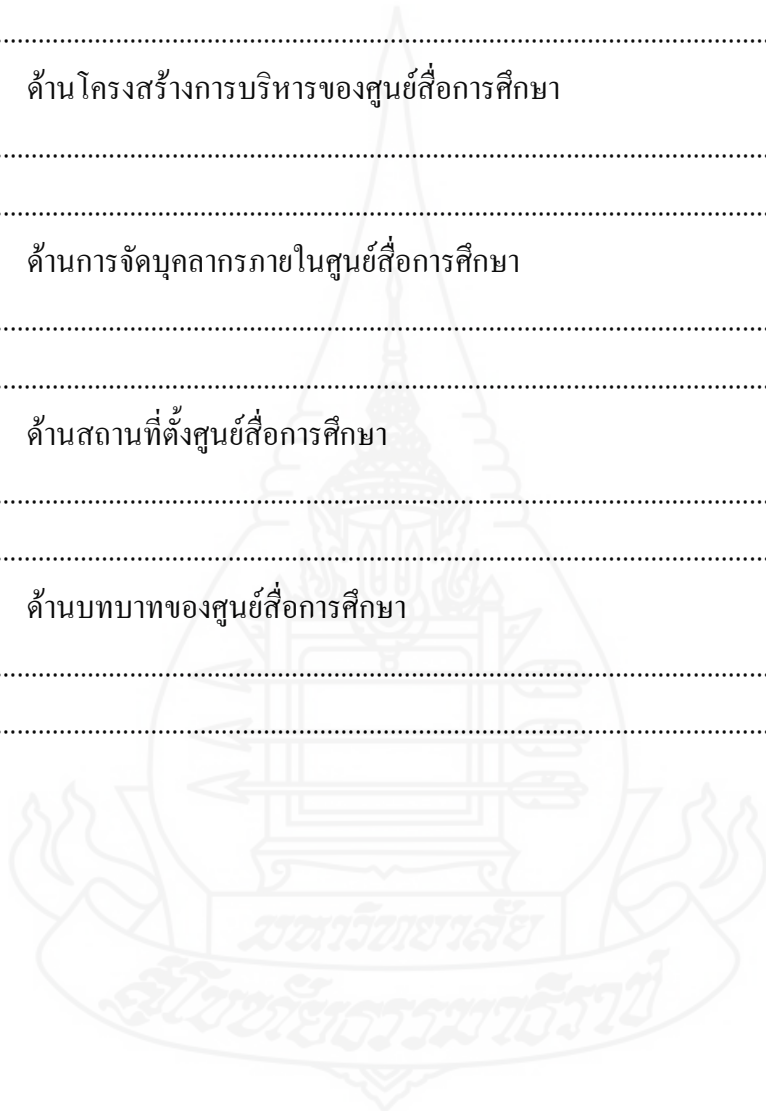
.....
.....

ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

.....
.....

ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา

.....
.....

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารและครูในเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (สำหรับ ครู)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการศูนย์สื่อการศึกษา และข้อเสนอแนะด้านต่างๆ ของครู ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
2. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูล ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อประโยชน์ เฉพาะงานวิจัยเท่านั้น
3. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้
 - 5 หมายถึง ความต้องการระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง ความต้องการระดับมาก
 - 3 หมายถึง ความต้องการระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง ความต้องการระดับน้อย
 - 1 หมายถึง ความต้องการระดับน้อยที่สุด
4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แบ่งออกเป็นความต้องการจำนวน 6 ด้าน ได้แก่
 1. ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา
 2. ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา
 3. ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา
 4. ด้านสถานที่ตั้งของศูนย์สื่อการศึกษา
 5. ด้านการให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษา
 6. ด้านระเบียบการยืมสื่อการศึกษา
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ตรงกับสถานภาพตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก

3. ระดับชั้นที่ทำการสอน

- ปฐมวัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการสอน

- ภาษาไทย สังคมศึกษาศาสนาฯ สุขศึกษาและศึกษา
 คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 วิทยาศาสตร์ ศิลปะ อื่นๆ

5. จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์

- 1- 5 ชั่วโมง/สัปดาห์ 6- 10 ชั่วโมง/สัปดาห์
 11- 15 ชั่วโมง/สัปดาห์ 16- 20 ชั่วโมง/สัปดาห์

6. ท่านใช้สื่อการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดบ้าง

- ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์
 วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาศาสนาฯ สุขศึกษาและพลศึกษา
 ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี อื่นๆ

7. ท่านมีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา โดยเฉพาะด้านศูนย์สื่อการศึกษาในระดับใด

- มี
 สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาโดยตรง
 เคยได้รับการฝึกอบรมและสัมมนา ด้านศูนย์การศึกษา
 ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง
 ไม่มี

ตอนที่ 2 ความต้องการศูนย์สื่อการศึกษาของผู้บริหารในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นราธิวาส เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง ตรงกับสถานภาพตามความเป็นจริงของท่าน

1. ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1.1 ปรัชญา ของศูนย์สื่อการศึกษา					
1.1.1 พัฒนาสื่อการสอน พัฒนาครู เพื่อการพัฒนาการศึกษา					
1.1.2 สื่อการสอนทันสมัย ก้าวไกลการศึกษา					
1.1.3 เร่งรัดพัฒนาการศึกษา เน้นการพัฒนาสื่อการสอน					
1.1.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
1.2 ภารกิจของศูนย์การศึกษา					
1.2.1 มุ่งเน้นด้านการจัดการบริการ และเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการศึกษา					
1.2.2 มุ่งเน้นด้านการจัดเก็บ ทำทะเบียนสื่อเพื่อเตรียมพร้อมบริการ					
1.2.3 มุ่งเน้นด้านการพัฒนาสื่อการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา					
1.2.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
1.3 พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา					
1.3.1 เป็นแหล่งกลางในการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บ การให้บริการ การจัดหา การซ่อมแซมสื่อการศึกษา					
1.3.2 เป็นแหล่งกลางรวบรวมสื่อที่ทันสมัย					
1.3.3 เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข้อมูลแก่นบุคลากร					
1.3.4 เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.3.5 เป็นศูนย์กลางการจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการศึกษา					
1.3.6 เป็นศูนย์รวบรวมสื่อการศึกษาพื้นบ้านของจังหวัดนราธิวาส					
1.3.7 เป็นศูนย์กลางประสานงาน และรวบรวมด้านการวิจัยสื่อการศึกษา					
1.3.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

2. ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
2.1 งานธุรการ					
2.1.1 ด้านสารบรรณ					
2.1.2 ด้านการเงินและงบประมาณ					
2.1.3 ด้านพัสดุ – ครุภัณฑ์					
2.1.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
2.2 งานวิชาการ					
2.2.1 การจัดฝึกอบรม					
2.2.2 การให้คำปรึกษาด้านวิชาการในการผลิต					
2.2.3 การออกแบบการผลิต					
2.2.4 การวิจัย พัฒนาและประเมินสื่อ					
2.2.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
2.3 งานจัดหา ผลิตและบริการสื่อการศึกษา					
2.3.1 การจัดหาสื่อการศึกษา					
2.3.2 การผลิตและบริการ					
2.3.3 การบริการยืม – คืนสื่อการศึกษา					
2.3.4 การซ่อมบำรุงสื่อการศึกษา					
2.3.5 ด้านอื่นๆ					
2.3.6 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

3. ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
3.1 งานธุรการ					
3.1.1 หัวหน้างานธุรการ					
3.1.2 เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ					
3.1.3 เจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ					
3.1.4 เจ้าหน้าที่พัสดุ – ครุภัณฑ์					
3.1.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
3.2 งานวิชาการ					
3.2.1 หัวหน้างานวิชาการ					
3.2.2 นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา					
3.2.3 นักวิชาการการศึกษา					
3.2.4 นักวัดผลการศึกษา					
3.2.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
3.3 งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา					
3.3.1 หัวหน้างานจัดหาผลิตและบริการสื่อการศึกษา					
3.3.2 บรรณารักษ์					
3.3.3 เจ้าหน้าที่งานโสตทัศน					
3.3.4 เจ้าหน้าที่งานกราฟิก / ถ่ายภาพ					
3.3.5 เจ้าหน้าที่งานผลิตสื่อการศึกษา					
3.3.6 เจ้าหน้าที่งานบริการ					
3.3.7 เจ้าหน้าที่งานซ่อมบำรุงรักษาสื่อการศึกษา					
3.3.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
3.4 การรับสมัครบุคลากร					
3.4.1 รับสมัครใหม่จากผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง					
3.4.2 ใช้บุคลากรเดิมและพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
3.4.3 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

4. ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
4.1 บริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา					
4.1.1 บริเวณอาคารศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู					
4.1.2 บริเวณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1					
4.1.3 บริเวณศูนย์ราชการ จังหวัดนครราชสีมา					
4.1.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
4.2 ที่ทำการศูนย์สื่อการศึกษา					
4.2.1 ตั้งอยู่เป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลางของแต่ละอาคาร เพื่อความสะดวกในการใช้บริการ					
4.2.2 แบบศูนย์กลางจัดตั้ง ณ หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งใน จังหวัดนครราชสีมา					
4.2.3 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

5. ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
5.1 การให้บริการผลิตสื่อการศึกษา					
5.1.1 ให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการผลิตสื่อ					
5.1.2 การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์					
5.1.3 การผลิตสื่อภาพนิ่ง					
5.1.4 การผลิตสื่อเสียง					
5.1.5 การผลิตสื่อภาพเคลื่อนไหว					
5.1.6 การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์					
5.1.7 การผลิตชุดการสอน					
5.1.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
5.2 การให้บริการสื่อวัสดุ					
5.2.1 สื่อสิ่งพิมพ์					
5.2.2 สื่อโสตทัศน					
5.2.3 สื่อเสียง					
5.2.4 สื่อภาพนิ่ง					
5.2.5 สื่อภาพเคลื่อนไหว					
5.2.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
5.2.7 ชุดการสอน					
5.2.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
5.3 การให้บริการสื่ออุปกรณ์					
5.3.1 เครื่องคอมพิวเตอร์					
5.3.2 เครื่องพรีนเตอร์					
5.3.3 เครื่องสแกนเนอร์					
5.3.4 ระบบเครือข่าย					
5.3.5 เครื่องโปรเจ็กเตอร์					
5.3.6 กล้องถ่ายรูปดิจิทัล					
5.3.7 เครื่องรับโทรทัศน์					
5.3.8 เครื่องรับวิทยุกระจายเสียง					
5.3.9 เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์					
5.3.10 ชุดอุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง					
5.3.11 เครื่องถ่ายเอกสาร					
5.3.12 เครื่องผสมสัญญาณภาพและเสียง					
5.3.13 เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่					
5.3.14 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

6. ระเบียบการยืมสื่อ

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
6.1 จำนวนสื่อที่ให้ยืม					
6.1.1 ครั้งละ 4 ชิ้น					
6.1.2 ครั้งละไม่เกิน 5 ชิ้น					
6.1.3 ครั้งละไม่เกิน 7 ชิ้น					
6.1.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
6.2 ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ					
6.2.1 วันจันทร์ – ศุกร์ 8.00 – 16.00 น.					
6.2.2 วันจันทร์ – ศุกร์ 8.00 – 18.00 น.					
6.2.3 วันจันทร์ – เสาร์ 8.00 – 16.00 น.					
6.2.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
6.3 วิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา					
6.3.1 การยืมด้วยตนเอง					
6.3.2 การยืมทางโทรศัพท์					
6.3.3 การยืมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต					
6.3.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
6.4 กำหนดการยืม-คืน					
6.4.1 จำนวน 3 วัน					
6.4.2 จำนวน 5 วัน					
6.4.3 จำนวน 7 วัน					
6.4.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

.....
.....

ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา

.....
.....

ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา

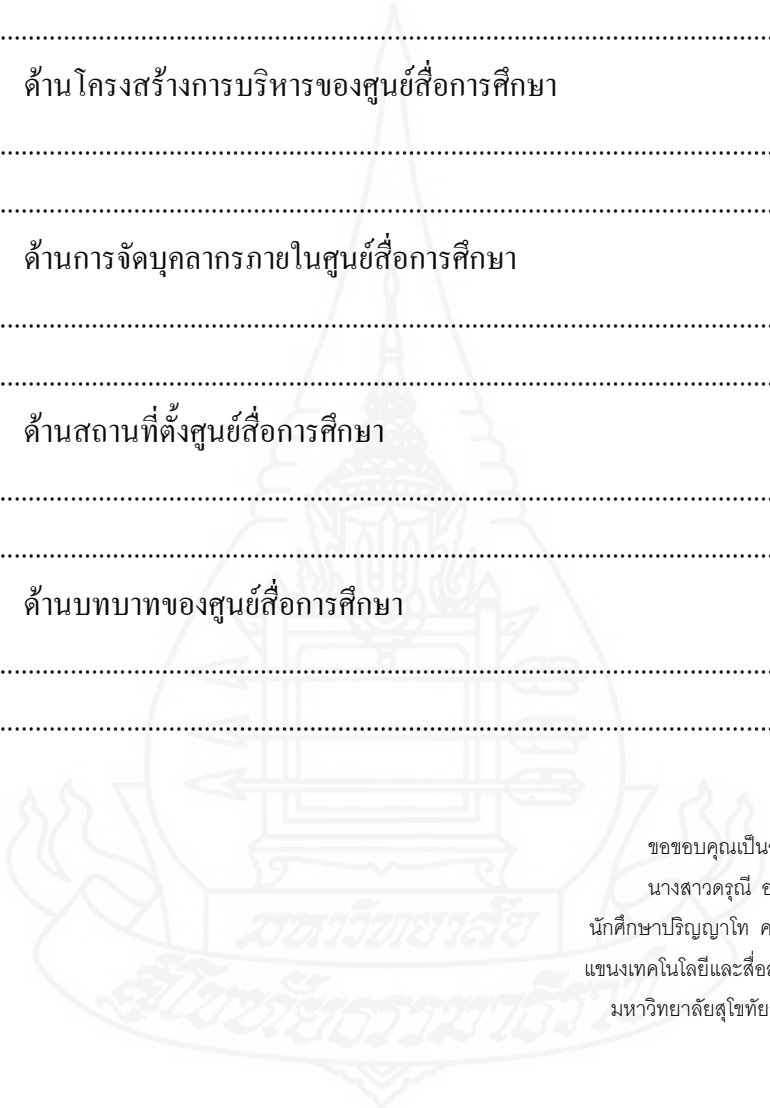
.....
.....

ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

.....
.....

ด้านบทบาทของศูนย์สื่อการศึกษา

.....
.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
นางสาวครุณี อธิสุวรรณ
นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์
แขนงเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบลงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

1. ด้านนโยบายการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.1 ปรัชญา ของศูนย์สื่อการศึกษา				
1.1.1 พัฒนาสื่อการศึกษา พัฒนาคู เพื่อการพัฒนาการศึกษา	1	1	1	1.00
1.1.2 สื่อการศึกษา ทันสมัย ก้าวไกลการศึกษา	1	1	0	0.67
1.1.3 เร่งรัดพัฒนาการศึกษา เน้นการพัฒนาสื่อการศึกษา	1	1	1	1.00
1.2 ปณิธานของศูนย์การศึกษา				
1.2.1 มุ่งเน้นด้านการจัดการบริการ และเตรียมความพร้อมบริการ	1	0	1	0.67
1.2.2 มุ่งเน้นด้านการจัดเก็บ ทำทะเบียนสื่อเพื่อเตรียมพร้อมบริการ	1	1	1	1.00
1.2.3 มุ่งเน้นด้านการพัฒนาสื่อการศึกษาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	1	1	1	1.00
1.3 พันธกิจของศูนย์สื่อการศึกษา				
1.3.1 เป็นแหล่งกลางในการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บ การให้บริการ การจัดหา การซ่อมแซมสื่อการศึกษา	1	1	1	1.00
1.3.2 เป็นแหล่งกลางรวบรวมสื่อที่ทันสมัย	1	1	0	0.67
1.3.3 เป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษา การเผยแพร่ข้อมูลแก่นุคลากร	1	1	1	1.00
1.3.4 เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	1.00
1.3.5 เป็นศูนย์กลางการจัดฝึกอบรมและเผยแพร่ข้อมูลด้านสื่อการศึกษา	1	1	0	0.67
1.3.6 เป็นศูนย์รวบรวมสื่อการศึกษาพื้นบ้านของจังหวัดนราธิวาส	1	1	0	0.67
1.3.7 เป็นศูนย์กลางประสานงาน และรวบรวมด้านการวิจัยสื่อการศึกษา	1	1	1	1.00

2. ด้านโครงสร้างการบริหารของศูนย์สื่อการศึกษา

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
2.1 งานธุรการ				
2.1.1 ด้านสารบรรณ	1	1	1	1.00
2.1.2 ด้านการเงินและงบประมาณ	1	1	0	0.67
2.1.3 ด้านพัสดุ – ครุภัณฑ์	1	1	1	1.00
2.1.4 อื่นๆ ไปรตระบุ	1	1	0	0.67
2.2 งานวิชาการ				
2.2.1 การจัดฝึกอบรม	1	1	1	1.00
2.2.2 การให้คำปรึกษาด้านวิชาการในการผลิต	1	1	1	1.00
2.2.3 การออกแบบการผลิต	1	1	1	1.00
2.2.4 การวิจัย พัฒนาและประเมินสื่อ	1	1	1	1.00
2.3 งานจัดหา ผลิตและบริการสื่อการศึกษา				
2.3.1 การจัดหาสื่อการศึกษา	1	1	1	1.00
2.3.2 การผลิตและบริการ	1	1	1	1.00
2.3.3 การบริการยืม – คืนสื่อการศึกษา	1	1	1	1.00
2.3.4 การซ่อมบำรุงสื่อการศึกษา	1	1	0	0.67

3. ด้านการจัดบุคลากรภายในศูนย์สื่อการศึกษา

ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3.1 งานธุรการ				
3.1.1 หัวหน้างานธุรการ	1	1	1	1.00
3.1.2 เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ	1	1	0	0.67
3.1.3 เจ้าหน้าที่การเงินและงบประมาณ	1	1	1	1.00
3.1.4 เจ้าหน้าที่พัสดุ – ครุภัณฑ์	1	1	1	1.00
3.2 งานวิชาการ				
3.2.1 หัวหน้างานวิชาการ	1	1	1	1.00
3.2.2 นักเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา	1	1	1	1.00
3.2.3 นักวิชาการการศึกษา	1	1	1	1.00

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
3.2.4 นักวัดผลการศึกษา	1	1	1	1.00
3.3 งานจัดหา ผลิต และบริการสื่อการศึกษา				
3.3.1 หัวหน้างานจัดหาผลิตและบริการสื่อการศึกษา	1	1	1	1.00
3.3.2 บรรณารักษ์	1	1	0	0.67
3.3.3 เจ้าหน้าที่งานโสตทัศน	1	1	1	1.00
3.3.4 เจ้าหน้าที่งานกราฟิก / ถ่ายภาพ	1	1	0	0.67
3.3.5 เจ้าหน้าที่งานผลิตสื่อการศึกษา	1	1	1	1.00
3.3.6 เจ้าหน้าที่งานบริการ	1	1	1	1.00
3.3.7 เจ้าหน้าที่งานซ่อมบำรุงรักษาสื่อการศึกษา	1	0	1	0.67
3.4 วิธีรับสมัครบุคลากร				
3.4.1 รับสมัครใหม่จากผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง	1	1	1	1.00
3.4.2 ใช้บุคลากรเดิมและพัฒนาตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	1	0	1	0.67

4. ด้านสถานที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
4.1 บริเวณที่ตั้งศูนย์สื่อการศึกษา				
4.1.1 บริเวณอาคารศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู	1	1	1	1.00
4.1.2 บริเวณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1	1	1	0	0.67
4.1.3 บริเวณศูนย์ราชการ จังหวัดนราธิวาส	1	1	1	1.00
4.2 ที่ทำการศูนย์สื่อการศึกษา				
4.2.1 ตั้งอยู่เป็นเอกเทศ เป็นศูนย์กลางของแต่ละอาคาร เพื่อ ความสะดวกในการใช้บริการ	1	1	1	1.00
4.2.2 แบบศูนย์กลางจัดตั้ง ณ หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งใน จังหวัดนราธิวาส	1	1	1	1.00

5. ด้านการให้บริการสื่อการศึกษา

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
5.1 การให้บริการผลิตสื่อการศึกษา				
5.1.1 ให้คำแนะนำและปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการผลิตสื่อ	1	1	1	1.00
5.1.2 การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์	1	1	1	1.00
5.1.3 การผลิตสื่อภาพนิ่ง	1	1	1	1.00
5.1.4 การผลิตสื่อเสียง	1	1	1	1.00
5.1.5 การผลิตสื่อภาพเคลื่อนไหว	1	1	1	1.00
5.1.6 การผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์	1	1	1	1.00
5.1.7 การผลิตชุดการสอน	1	1	1	1.00
5.2 การให้บริการสื่อวัสดุ				
5.2.1 สื่อสิ่งพิมพ์	1	1	1	1.00
5.2.2 สื่อโสตทัศน	1	1	1	1.00
5.2.3 สื่อเสียง	1	1	1	1.00
5.2.4 สื่อภาพนิ่ง	1	0	1	0.67
5.2.5 สื่อภาพเคลื่อนไหว	1	1	1	1.00
5.2.6 สื่ออิเล็กทรอนิกส์	1	1	1	1.00
5.2.7 ชุดการสอน	1	1	1	1.00
5.3 การให้บริการสื่ออุปกรณ์				
5.3.1 เครื่องคอมพิวเตอร์	1	1	1	1.00
5.3.2 เครื่องพิมพ์	1	1	1	1.00
5.3.3 ระบบเครือข่าย	1	0	1	0.67
5.3.4 โทรทัศน์	1	1	1	1.00
5.3.5 วิทยุกระจายเสียง	1	1	1	1.00
5.3.6 เครื่องขยายเสียงพร้อมอุปกรณ์	1	1	1	1.00
5.3.7 เครื่องขยายเสียงสะพายไหล่	1	0	1	0.67

6. ระเบียบการยืมสื่อ

6.1 จำนวนสื่อที่ยืม				
6.1.1 ครั้งละ 4 ชิ้น	1	0	1	0.67
6.1.2 ครั้งละไม่เกิน 5 ชิ้น	1	1	1	1.00
6.1.3 ครั้งละไม่เกิน 7 ชิ้น	1	1	1	1.00
6.2 ช่วงเวลาการเปิดให้บริการ				
6.2.1 วันจันทร์ – ศุกร์ 8.00 – 16.00 น.	1	0	1	0.67
6.2.2 วันจันทร์ – ศุกร์ 8.00 – 18.00 น.	1	1	1	1.00
6.2.3 วันจันทร์ – เสาร์ 8.00 – 16.00 น.	1	1	1	1.00
6.3 วิธีการยืม / จองสื่อการศึกษา				
6.3.1 การยืมด้วยตนเอง	1	1	1	1.00
6.3.2 การยืมทางโทรศัพท์	1	1	1	1.00
6.3.3 การยืมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต	1	1	1	1.00
6.4 กำหนดการยืม-คืน				
6.4.1 จำนวน 3 วัน	1	0	1	0.67
6.4.2 จำนวน 5 วัน	1	1	1	1.00
6.4.3 จำนวน 7 วัน	1	1	1	1.00

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวครุณี อธิสุวรรณ
วัน เดือน ปี	24 มกราคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนนราธิวาส พ.ศ. 2542 วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พ.ศ.2547
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส
ตำแหน่ง	ครูโรงเรียนบ้านโคกเคียน

